ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2019

TNO innovation for life

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Torre, W. van der (TNO)
Lautenbach, H. (CBS)
Ven, H.A. van de (TNO)
Janssen, B.J.M. (CBS)
Vroome, E.M.M. de (TNO)
Janssen, B. (CBS)
Hooftman, W.E. (TNO)
Dirven, H.J. (CBS)
Bossche, S.N.J. van den (TNO)

TNO | CBS-rapport

Zelfstandigen Enquête Arbeid 2019

Methodologie en globale resultaten

TNO innovation for life

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

ZELFSTANDIGEN ENQUÊTE ARBEID 2019
METHODOLOGIE EN GLOBALE RESULTATEN

TNO
Prevention, Work & Health
088 866 61 00
www.tno.nl

Centraal Bureau voor de Statistiek
Inlichtingen
088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Deze publicatie is gratis te downloaden via www.monitorarbeid.nl
en via www.cbs.nl

ISBN: 978-90-5986-499-3
© 2019 TNO | CBS Leiden, Den Haag/Heerlen/Bonaire

Auteurs:
Torre, W. van der (TNO)
Lautenbach, H. (CBS)
Ven, H.A. van de (TNO)
Janssen, B.J.M. (CBS)
Vroome, E.M.M. de (TNO)
Janssen, B. (CBS)
Hooftman, W.E. (TNO)
Dirven, H.J. (CBS)
Bossche, S.N.J. van den (TNO)

Met dank aan:
Het Ministerie van SZW:
Hein Kroft, Piet Venema en Paul van der Gaag.

Vormgeving:
Coek Design, Prinsenbeek

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO. Voorafgaande toestemming van het CBS is niet nodig, mits het CBS als bron wordt vermeld.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 6
– Aanleiding 6
– Doelpopulatie 7
– Inhoud 8
– Doel en beoogde gebruikers 8
– Leeswijzer 8
– Openbaarmaking van de resultaten en gebruik door derden 8

2. Verantwoording van de onderwerpen in de ZEA 9
2.1 Overzicht van de onderwerpen 9
2.2 Herkomst van de onderwerpen 11
– Persoonsgegevens 11
– Betaald werk 12
– Onderwijs 12
– Personeel en samenwerking 12
– Klanten 13
– Omvang werkweek 13
– Start als zelfstandig ondernemer 14
– Uw bedrijf 14
– Uw beroep 15
– Werkomstandigheden 15
– Ongewenst gedrag 15
– Arbo-regels 16
– Arbeidsongevallen 16
– Gezondheid 16
– Ziekte en werk 16
– De laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte 17
– Beroepsziekten 17
– Functioneren en inzetbaarheid 17
– Aspecten van uw werk 17
– Opleiding en ontwikkeling 18
– Werk en thuis 18
– Toekomstperspectief 18
– Tevredenheid 19
2.3 Verrijking van de ZEA met registerdata 19
– Samenstelling huishouden 20
– Positie in het huishouden 20
– Percentielgroepen inkomen van personen of van particuliere huishoudens 20
– Inkomen ten opzichte van de Europese armoedegrens 21
– Inkomen uit arbeid 21
– Inkomen uit eigen onderneming 21
– Inkomen uit vermogen 21
– Inkomen uit pensioen 21
– Inkomen uit uitkering 22
– Omzet 22

3. Dataverzameling en verwerking 23
3.1 Steekproef 23
– Doelpopulatie 23
– Steekproefkader 23
– Steekproefomvang 23
– Steekproeftrekking 24
3.2 Veldwerk 24
– Wijze van dataverzameling 24
– Responsperiode en verzenddata vragenlijst en reminders 25
– Respons-verhogende maatregelen 25
– Dataverwerking 26
– Bescherming persoonsgegevens 26
3.3 Respons 26
– Steekproefvervuiling 26
– Responsresultaten 27
– Gewogen respons 29
3.4 Vergelijking van respons met steekproefkader 29
– Conclusie 33
3.5 Weging 34
– Het weegmodel 34
– De gewichten 35

4. Kwaliteit van de ZEA 37
4.1 Item non-response 37
4.2 Betrouwbaarheid van de schalen 39
4.3 Reacties van respondenten op de vragenlijst 40
4.4 Conclusies over de kwaliteit van de ZEA 41
– Respons 41
– De selectiviteit van de respons 41
– De kwaliteit van de vragenlijst 41

5. Resultaten van de ZEA 42

Bijlage A: begeleidende folder ZEA 82
Bijlage B: screenshots webvragenlijst ZEA 85
Bijlage C: aanschrijfbrieven ZEA 91

1 INLEIDING

De Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA) is de Nederlandse enquête onder zelfstandig ondernemers over hun arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid. TNO en CBS hebben de ZEA in 2012 ontwikkeld op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Na de pilot in 2012 is de enquête drie keer afgenomen; in 2015, 2017 en 2019. De ZEA 2019 heeft 5549 (voldoende) ingevulde vragenlijsten opgeleverd. Dat komt neer op een bruikbare respons van 27,2%. In dit rapport is terug te vinden welke onderwerpen zijn bevraagd, hoe de data zijn verzameld en wat de resultaten zijn. De ZEA 2019 wordt gefinancierd vanuit het programma Monitoring van Arbeid van TNO. CBS en TNO voeren de ZEA uit in samenwerking met SZW.

Aanleiding

De aanleiding voor de ZEA in 2012 was het gegeven dat zelfstandig ondernemers een belangrijk deel uitmaken van de beroepsbevolking, terwijl er relatief weinig kennis over de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van deze groep beschikbaar was. Dit in tegenstelling tot de beschikbare informatie over de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van werknemers in loondienst. De ZEA is een aanvulling op de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA), die gericht is op werknemers. Daarnaast is de ZEA een aanvulling op de Werkgevers Enquête Arbeid (WEA). Deze enquête onder werkgevers is gericht op ontwikkelingen op het gebied van arbeid binnen organisaties, maar laat de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van werkgevers (waaronder zelfstandig ondernemers) zelf buiten beschouwing. Met een structurele gegevensverzameling onder zelfstandig ondernemers wordt een beter beeld verkregen van ontwikkelingen in arbeid van de totale werkzame bevolking.

Voorafgaand aan de pilot van de ZEA in 2012 is ook het politieke belang van structurele gegevensverzameling over arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandig ondernemers benadrukt. Zo heeft de heer Ulenbelt (Tweede Kamerlid van de SP) eind 2011 een motie ingediend met het verzoek het periodieke onderzoek naar arbeidsomstandigheden van werknemers uit te breiden met een onderzoek naar arbeidsomstandigheden van zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en daarover te rapporteren in de Arbobalans. De toenmalig staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (de heer De Krom) heeft aangegeven deze motie te beschouwen als ondersteuning van zijn beleid. In 2011 hebben TNO en CBS in overleg met het ministerie van SZW afgesproken een pilot uit te voeren voor de ontwikkeling van een Zelfstandigen Enquête Arbeid, om tegemoet te komen aan bovenstaande kennisbehoeften.

Doelpopulatie

Zelfstandigen vormen een belangrijk deel van de beroepsbevolking in Nederland. In 2018 waren er in totaal bijna 1,5 miljoen zelfstandigen[1] (CBS, 2018). Vooral de zelfstandige zonder personeel (zzp'er) is in opkomst. Het aantal zzp'ers groeide van 865.000 personen in 2010 tot bijna 1,1 miljoen personen in 2018 (CBS). De zelfstandigen wijken op een aantal aspecten van hun werksituatie af van werknemers. Zo blijken zelfstandig ondernemers bijvoorbeeld tot op hogere leeftijd te willen blijven werken. Daarnaast ervaren zelfstandig ondernemers zonder personeel relatief weinig werkgerelateerde psychische vermoeidheid (burn-outklachten), meer autonomie en minder werkdruk in vergelijking met werknemers (Van der Torre, Dirven en Van de Ven, 2018; Dirven en van der Torre, 2016; Fernandez Beiro en Van de Ven 2016). Aan de andere kant geven zelfstandig ondernemers zonder personeel aan dat ze minder makkelijk dan werknemers kunnen voldoen aan de fysieke eisen die het werk stelt (Van der Torre en Dirven, 2016) en heeft een substantieel deel geen arbeidsongeschiktheidsverzekering (CBS 2016, Janssen et al., 2016). Mede vanwege deze verschillen is het van belang informatie over deze doelpopulatie te verzamelen.

De doelpopulatie van de ZEA 2019 bestaat uit zelfstandig ondernemers. Dit zijn personen die voor eigen rekening of risico arbeid verrichten in een eigen bedrijf of praktijk en daarover winstaangifte doen bij de Belastingdienst. Het gaat binnen deze groep zowel om zelfstandig ondernemers met als zonder personeel.

1 Het betreft hier personen met een hoofdbaan als zelfstandige. Tot de zelfstandigen worden behalve zelfstandig ondernemers ook directeuren-grootaandeelhouder, meewerkende gezinsleden en overige zelfstandigen (waaronder personen met resultaat uit overige werkzaamheden) gerekend.

De zelfstandig ondernemers zonder personeel kunnen weer opgedeeld worden in:

a. zelfstandig ondernemers zonder personeel die voornamelijk hun eigen arbeid of diensten inzetten (ook wel 'nieuwe zzp'ers' genoemd), en;
b. zelfstandig ondernemers zonder personeel die voornamelijk producten verkopen of grondstoffen aanbieden (ook wel 'klassieke zzp'ers' genoemd).

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

FIGUUR 1.1 Schematische weergave doelpopulatie ZEA

Zelfstandigen die geen winstaangifte doen, t.w. directeuren-grootaandeelhouders (DGA's), meewerkende gezinsleden en overige zelfstandigen (personen met resultaat uit overige werkzaamheden), behoren niet tot de doelpopulatie van de ZEA 2019. Uit de pilot van de ZEA 2012 bleek dat specifiek toegespitste vragenlijsten wenselijk zijn om een acceptabele respons te kunnen realiseren bij deze groepen zelfstandigen.

Inhoud

De ZEA omvat een breed scala aan onderwerpen die de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid van zelfstandigen betreffen. Er wordt onder andere gevraagd naar arbeidsomstandigheden, werktijden, arbeidsongevallen, ziekte, functioneren, inzetbaarheid, pensioen, arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en opleiding en ontwikkeling (zie hoofdstuk 2).
De vragenlijst van de ZEA 2019 is grotendeels hetzelfde als de vragenlijst van 2017, maar is op een aantal punten aangepast. Er zijn bijvoorbeeld vragen toegevoegd over het gebruik van nieuwe technologie. Om de invulduur van de vragenlijst gelijk te houden, zijn er andere vragen geschrapt. Een groot aantal vragen in de ZEA komt overeen met die in de NEA om een zo goed mogelijke vergelijking tussen werknemers en zelfstandig ondernemers mogelijk te maken.

Doel en beoogde gebruikers

De beoogde gebruikers van de resultaten van de ZEA zijn beleidsmakers, politici, belangenbehartigers van zelfstandig ondernemers, brancheorganisaties, sociale partners, onderzoekers, adviseurs en andere geïnteresseerden. Met de informatie die middels de ZEA wordt verzameld, kunnen overheden, belangenverenigingen van zelfstandigen en brancheorganisaties beter inspelen op de behoeften en knelpunten van zelfstandig ondernemers. Verder biedt de ZEA informatie waarmee het politieke en maatschappelijke debat over de werksituatie en de rol van zelfstandigen beter kan worden onderbouwd. Onderzoeksinstituten en adviesbureaus kunnen specifieke vraagstukken nader onderzoeken door middel van verdiepende analyses op de ZEA data, al dan niet gekoppeld aan andere databronnen.

Leeswijzer

Dit rapport bevat een methodologische verantwoording van het onderzoek alsook een tabel met de resultaten. Na het inleidende eerste hoofdstuk behandelt hoofdstuk 2 de herkomst van de vragen. De dataverzameling komt in hoofdstuk 3 aan bod. In hoofdstuk 4 wordt de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de gebruikte schalen beschreven en in hoofdstuk 5 staat ten slotte de tabel met inhoudelijke resultaten.

Openbaarmaking van de resultaten en gebruik door derden

Op basis van de ZEA 2019 zullen diverse publicaties volgen, waaronder wetenschappelijke artikelen, rapporten en nieuwsberichten. Door middel van verdiepende analyses kunnen specifieke maatschappelijke en wetenschappelijke vraagstukken worden beantwoord. De ZEA 2019 data zullen vanaf 1 juli 2020 – onder voorwaarden – toegankelijk worden gemaakt voor derden via het Centrum voor Beleidsstatistiek van het CBS. Meer informatie hierover is te vinden op de CBS website: www.cbs.nl/cvb.

2. VERANTWOORDING VAN DE ONDERWERPEN IN DE ZEA

In dit hoofdstuk worden de herkomst en de operationalisaties van de onderwerpen beschreven. De onderwerpen worden gezamenlijk vastgesteld door TNO, CBS en SZW. Ze zijn zo gekozen dat ze werksituatie van zelfstandig ondernemers zo goed mogelijk in beeld brengen. Om de situatie van zelfstandig ondernemers te kunnen vergelijken met die van werknemers, is een aanzienlijk deel van de onderwerpen vergelijkbaar met de NEA. De onderwerpen die ook van toepassing zijn op ondernemers zijn overgenomen uit de NEA waarbij een aantal onderwerpen iets anders geoperationaliseerd is om beter aan te sluiten bij de belevingswereld van ondernemers. Daarnaast is een aantal onderwerpen opgenomen die specifiek zijn voor de werksituatie van zelfstandig ondernemers. Dit betreft bijvoorbeeld onderwerpen als het aantal opdrachtgevers of welke voorzieningen zij getroffen hebben voor hun pensioen. De vragenlijst van 2019 is voor het groot deel hetzelfde als de vragenlijst van 2017. De vragenlijst van 2017 was vervolgens weer grotendeels identiek aan 2015. De ZEA 2012 was een pilot en week op een aantal belangrijke punten af en daarom beschouwen we 2015 als eerste meting van de ZEA. In 2019 is een aantal wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van de ZEA 2017 welke in onderstaande paragrafen wordem beschreven.

2.1 OVERZICHT VAN DE ONDERWERPEN

Hierna een overzichtstabel met de bevraagde onderwerpen van de ZEA 2019

TABEL 2.1.1 Overzicht onderwerpen ZEA 2019

BLOK	ONDERWERP
Persoonsgegevens	Geslacht
	Leeftijd
	Herkomst
	Samenstelling huishouden
	Provincie
	Stedelijkheid van gemeente
Betaald Werk	Maatschappelijke positie
Onderwijs	Opleidingsniveau
Personeel en samenwerking	Personeel in dienst
	Samenwerking zelfstandigen
	Personeel ingehuurd
	Hoe personeel ingehuurd
	Medeondernemer/meewerkend gezinslid

BLOK	ONDERWERP
Klanten	Diensten of goederen
	Soort klanten
	Aantal klanten/opdrachtgevers
	Klantenwerving
	Omzet grootste klant
	Uurtarief
	Financiële situatie bedrijf
Omvang werkweek	Omvang werkweek (uren)
	Uren in loondienst
	Aantal dagen in de week waarop wordt gewerkt
	Andere personen op werklocatie
	Afwijkende werktijden
Start als zelfstandig ondernemer	Situatie voor zelfstandig ondernemerschap
	Reden keuze zelfstandig ondernemerschap
	Sinds welk jaar zelfstandig ondernemer
	Sinds welk jaar bestaat de onderneming
Uw bedrijf	Soort bedrijf
Uw beroep/vak	Beroep
Werkomstandigheden	Gevaarlijk werk
	Fysieke belasting
	Gevaarlijk stoffen
	Autonomie
	Taakeisen (werkdruk)
	Cognitieve belasting
	Gevarieerd werk
	Innovatief gedrag
	Beeldschermwerk
	Gebruik technologie

BLOK	ONDERWERP
Ongewenst gedrag	Ongewenst gedrag
Arboregels	Maatregelen gezond en veilig werken
	Informatie gezond en veilig werken
Arbeidsongevallen	Arbeidsongeval afgelopen jaar
	Uitval door arbeidsongeval
	Oorzaak letsel
	Behandeling letsel
Gezondheid	Algemene gezondheidstoestand
	Werkgerelateerde psychische vermoeidheid (Burn-outklachten)
	Bevlogenheid
Ziekte en werk	Uitval door ziekte
	Ondersteunende dienstverlening
	Arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen
	Reden wel of geen arbeidsongeschiktheidsverzekering
De laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte	Soort klacht
	Aantal dagen niet gewerkt
	Klacht wel of niet werk-gerelateerd
	Oorzaak klacht
	Contact huisarts of specialist
Beroepsziekten	Beroepsziekten
	Prevalentie
	Incidentie
	Vaststelling arts
Functioneren en inzetbaarheid	Prestaties
	Veranderingen in werk

BLOK	ONDERWERP
Aspecten van uw werk	Tevredenheid vervulling werkwaarden
	Onzekerheidsaspecten werk
	Belastende aspecten
	Lidmaatschap vertegenwoordigende organisaties
Opleiding en ontwikkeling	Recent gevolgde opleiding of cursus
	Opleidingsbehoefte
	Aansluiting kennis en vaardigheden bij werk
	Leeroriëntatie
Werk en thuis	Zorgtaken
	Werk-thuisinterferentie
Toekomstperspectief	Zorgen over toekomst bedrijf
	Financiële buffer
	Voortzetting loopbaan als zelfstandige
	Doorwerkleeftijd - willen
	Doorwerkleeftijd – fysiek kunnen
	Doorwerkleeftijd – financieel kunnen stoppen
	Pensioenvoorzieningen
	Reden geen pensioenvoorziening
Tevredenheid	Tevredenheid arbeidsomstandigheden
	Tevredenheid werk

2.2 HERKOMST VAN DE ONDERWERPEN

In deze paragraaf wordt de herkomst van de onderwerpen van de ZEA 2019 beschreven. Veel zijn overgenomen uit eerdere edities van de ZEA. Op deze manier kunnen voor een groot aantal kenmerken de ontwikkelingen in de tijd worden gevolgd. De onderwerpen uit eerdere edities zijn deels gebaseerd op andere bronnen (voor de verantwoording van de items uit eerdere jaren zie Ybema et al., 2013, Jansen et al., 2015 en Lautenbach et al., 2017). In de tekst worden de wijzigingen van de ZEA 2019 ten opzichte van de editie van 2017 vermeld en wordt verwezen naar de eventueel achterliggende bronnen waarop de onderwerpen met bijbehorende vragen zijn gebaseerd, in veel gevallen de NEA (zie Hooftman et al., 2019) of STREAM (Study on Transitions in Employment, Ability and Motivation, zie Van den Heuvel et al., 2014). De NEA is, zoals eerder aangegeven, een onderzoek naar de kwaliteit van de arbeid van werknemers. STREAM is een longitudinaal onderzoek onder personen van 45 tot 65 jaar naar de omstandigheden waaronder werknemers, zelfstandigen en niet-werkenden met behoud van een goede productiviteit en een goede gezondheid in betaald werk kunnen (blijven) participeren. Hierna volgt een beschrijving van de onderwerpen.

Persoonsgegevens

De volgende kenmerken van zelfstandig ondernemers komen bij dit onderwerp aan bod:

- Geslacht
- Geboortejaar

Aan het begin van de vragenlijst wordt gecontroleerd of de vragenlijst wordt ingevuld door de juiste persoon. Hiertoe wordt gevraagd naar het geslacht en de geboortedatum van de respondent. Deze gegevens worden vervolgens gecontroleerd met de gegevens die beschikbaar zijn uit de Basisregistratie Personen (BRP). Indien zowel geslacht als geboortedatum niet overeenkomen, wordt aangenomen dat het niet de juiste persoon betreft. De vragenlijst hoeft dan niet ingevuld te worden. Indien uitsluitend het geslacht of uitsluitend de geboortedatum niet juist is, dan worden alsnog de juiste gegevens ingevoerd zoals door de respondent aangegeven.

Daarnaast zijn de persoonsgegevens verrijkt met de volgende kenmerken uit registraties waarover het CBS beschikt: herkomst, generatie, burgerlijke staat, samenstelling huishouden, provincie, stedelijkheid en inkomen. Hierdoor konden vragen over deze onderwerpen achterwege blijven in de vragenlijst. De verrijking van de gegevens wordt in paragraaf 2.3 beschreven. Ten opzichte van de ZEA 2017 zijn hier twee inkomensvariabelen aan toegevoegd.

Betaald werk

De volgende kenmerken van de zelfstandig ondernemers komen bij dit onderwerp aan bod:

– Doelpopulatie
– Maatschappelijke positie

Het doel van dit blok is om vast te stellen of de respondent nog tot de doelpopulatie behoort en om de maatschappelijke positie vast te stellen. Dit moet omdat het kader waaruit de personen getrokken zijn bij aanvang van de enquêtering verouderd is en men bijvoorbeeld gestopt kan zijn met het werken als ondernemer. Wanneer respondenten aangeven dat zij geen zelfstandig ondernemer zijn die winstaangifte doet, wordt een controlevraag gesteld waarin gevraagd wordt of ze zichzelf wel als zelfstandig ondernemer beschouwen. Wanneer respondenten bij deze controlevraag (nogmaals) bevestigen dat zij geen zelfstandig ondernemer zijn, krijgen zij behalve de vraag over maatschappelijke positie geen verdere vragen meer voorgelegd. Zij verlaten de vragenlijst. De vraag over maatschappelijke positie is gebaseerd op een vraag uit STREAM. De vragen in dit blok zijn identiek aan die in de ZEA 2017.

Onderwijs

Het doel van dit vragenblok is om het hoogst behaalde en het hoogst gevolgde onderwijsniveau vast te stellen. Hiertoe wordt een standaard vragenblok van het CBS gebruikt. Er worden vragen gesteld over opleidingen die op dit moment gevolgd worden en opleidingen die in het verleden zijn gevolgd. Van deze opleidingen wordt vastgesteld of ze daadwerkelijk zijn afgerond en of er een diploma is behaald. Ook wordt de duur en het niveau van de opleiding bepaald. De uitkomsten uit dit vragenblok worden in de verwerking van de ZEA getypeerd en ingedeeld volgens de Standaard Onderwijsindeling (SOI). Deze werkwijze komt overeen met hoe het onderwijsniveau bij de NEA wordt vastgesteld en is niet gewijzigd ten opzichte van de ZEA 2017.

Personeel en samenwerking

De vragen over personeel en samenwerking met anderen zijn allemaal overgenomen uit de ZEA 2017 en niet aangepast.

In dit vragenblok komen de volgende onderwerpen aan bod:

– Personeel in dienst
– Samenwerking andere zelfstandigen
– Personeel ingehuurd
– Hoe personeel ingehuurd wordt, bijvoorbeeld via een uitzendbureau
– Medeondernemer/meewerkend gezinslid

De vraag over het personeel dat in dienst is bij de zelfstandig ondernemer is gebaseerd op een vraag uit STREAM en is bedoeld om het onderscheid te maken tussen degenen mét en zónder personeel. De vraag over samenwerking met andere zelfstandigen is toegevoegd in 2017, omdat met deze vraag inzicht kan worden verkregen in de mate van samenwerking tussen

verschillende zelfstandigen. De vragen over ingeleend personeel zijn ontwikkeld voor de ZEA en niet veranderd ten opzichte van 2017. De vragen over ingeleend personeel zijn ontwikkeld voor de ZEA en de vraag over medeondernemers of meewerkende gezinsleden is gebaseerd op een vraag uit STREAM.

Klanten

Bij het onderwerp klanten worden de volgende items bevraagd:
- Diensten of goederen
- Aantal klanten/opdrachtgevers
- Soort klanten
- Klantenwerving
- Omzet grootste klant
- Uurtarief
- Financiële situatie bedrijf

De eerste vraag is bedoeld om het onderscheid te kunnen maken tussen zelfstandig ondernemers zonder personeel die vooral hun eigen arbeid aanbieden en zelfstandig ondernemers zonder personeel die vooral goederen of producten aanbieden. De vraag wordt alleen gesteld aan zelfstandig ondernemers zonder personeel en is gebaseerd op een vraag uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB, CBS). De tweede vraag over het aantal klanten is gebaseerd op STREAM. Wanneer de respondent aangeeft maar één klant of opdrachtgever te hebben, wordt aangenomen dat 90–100% van de omzet van de grootste klant komt en wordt de vraag over de omzet bij de grootste klant niet meer gesteld. Bovengenoemde vragen zijn niet veranderd ten opzichte van 2017. Sinds 2017 omvat dit blok een vraag over het soort klanten/opdrachtgevers om vast te kunnen stellen in hoeverre de respondent vooral particulieren of bedrijven als klant heeft. In 2017 is daarnaast een vraag toegevoegd over de wijze waarop ondernemers klanten werven. Deze vraagstelling is in 2019 aangepast door bij de antwoordoptie ‘Via digitale platforms, zoals Werkspot of Freelancer.nl’ ook Uber als een voorbeeld van een platform op te nemen. Voor respondenten die aangeven gebruik te maken van platforms of social media om opdrachten te verkrijgen, zijn in 2019 verdiepende vragen toegevoegd naar het belang van deze opties voor klantenwerving. Deze verdiepende vragen zijn toegevoegd vanwege het groeiende aantal platforms en de beperkt beschikbare informatie over platformwerkers (Verbiest et al., 2018). De vraag over het deel van de omzet dat afkomstig is van de grootste klant, is gebaseerd op een vraag in het ZZP-panel van Panteia/EIM, om inzicht te krijgen in de financiële afhankelijkheid van de grootste klant/opdrachtgever. Deze vraag is niet veranderd ten opzichte van 2017. In het kader van beleidsontwikkelingen rondom tariefstelling is in 2019 een vraag opgenomen over het gemiddelde uurtarief. De vraag over de financiële situatie van het bedrijf/de onderneming is letterlijk overgenomen uit STREAM en niet veranderd ten opzichte van 2017.

Omvang werkweek

In dit blok wordt gevraagd naar het gemiddeld aantal gewerkte uren (arbeidsduur) als zelfstandig ondernemer, de werkdagen en het aantal uren dat men zou willen werken. Het vragenblok begint met de volgende onderwerpen:
- Omvang werkweek (uren)
- Uren in loondienst
- Aantal dagen in de week waarop wordt gewerkt

Om ruimte te creëren voor nieuwe vragen, is de vraag over de wenselijk omvang van de werkweek geschrapt in 2019. De overige vragen zijn niet aangepast ten opzichte van 2017. De vraag naar het aantal uren in loon-

dienst wordt alleen gesteld aan zelfstandig ondernemers die ook werknemer zijn. Het aantal dagen waarop wordt gewerkt, is van belang om het verzuimpercentage te berekenen en is gebaseerd op de NEA. Hierna komen de volgende onderwerpen aan bod:

– Andere personen in zelfde werkruimte
– Niet-reguliere werktijden (avond/nacht, weekend)

De vragen over werken in de avonduren, 's nachts of weekenddagen zijn afkomstig uit de NEA en niet veranderd ten opzichte van 2017.

Start als zelfstandig ondernemer

In dit blok wordt een aantal vragen gesteld over de situatie voordat de respondent zelfstandig ondernemer werd, de start als zelfstandig ondernemer en de oprichting van het huidige bedrijf. Het vragenblok begint met onderstaande vragen:

– Situatie voor u zelfstandige werd
– Redenen voor keuze zelfstandig ondernemerschap
– Redenen voor keuze baan als werknemer

Deze vragen zijn niet veranderd ten opzichte van 2017 en gebaseerd op STREAM. De eerste vraag heeft tot doel vast te stellen vanuit welke positie de respondent zelfstandig ondernemer werd. De respondent was eerder bijvoorbeeld werknemer of werkloos. De tweede vraag maakt de startmotieven inzichtelijk. De derde vraag wordt alleen gesteld aan zelfstandig ondernemers die ook een baan als werknemer hebben ('hybride' zelfstandigen), om vast te stellen waarom deze respondenten een baan als werknemer hebben naast hun werk als zelfstandig ondernemer.

Vervolgens wordt de startdatum van de ondernemer en de onderneming bevraagd:

– Sinds welk jaar zelfstandig ondernemer
– Sinds welk jaar bestaat onderneming

Met deze vragen wordt duidelijk wanneer de respondent voor zichzelf is begonnen en sinds wanneer het huidige bedrijf of de onderneming bestaat. Deze vragen worden ook gebruikt om te bepalen welke respondenten het vragenblok 'Bedrijf' krijgen voorgelegd (zie eerder in dit hoofdstuk). Alleen aan personen die recent als ondernemer zijn gestart of recent van bedrijfsactiviteit zijn veranderd, worden de vragen over 'bedrijf' gesteld. Voor de overige respondenten is de SBI (Standaard Bedrijfsindeling) bekend uit registergegevens. Deze vragen zijn niet veranderd ten opzichte van 2017

Uw bedrijf

In de ZEA worden de vragen over 'Bedrijf' enkel gesteld als de respondent sinds 2017 of later werkzaam is als zelfstandig ondernemer, als de vraag sinds wanneer de respondent zelfstandig ondernemer is niet is beantwoord, als het bedrijf in 2017 of later is gestart, of als deze vraag niet is beantwoord. In andere gevallen is de aanname dat registerinformatie beschikbaar en correct is. Net als bij de vragen over beroep wordt een combinatie van gesloten en open vraagstellingen gehanteerd. Er wordt eerst een gesloten vraag gesteld 'Wat voor soort bedrijf of onderneming heeft u?'. Vervolgens wordt afhankelijk van het antwoord op deze eerste vraag naar een verdere toelichting gevraagd middels een gesloten of open vraag. Bij de open vragen wordt gevraagd om zo specifiek mogelijk te zijn. Deze vraagstelling is vergelijkbaar met die in de NEA en niet aangepast ten opzichte van de ZEA 2017. De antwoorden worden in het dataverwerkingsproces gecodeerd volgens de Standaard Bedrijfsindeling (SBI 2008).

Uw beroep

Bij dit onderwerp worden vragen gesteld over het beroep of vak dat de zelfstandig ondernemer uitoefent. De eerste open vraag is een vraag uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS die tevens in de NEA wordt gesteld. Er wordt gevraagd 'wat is uw beroep of functie?'. Daarbij wordt aangeven dat de respondent zo specifiek mogelijk moet antwoorden en er worden voorbeelden gegeven van specifieke en minder specifieke beschrijvingen van beroepen/functies. Vervolgens worden er twee vragen gesteld aan respondenten die eerder hebben aangegeven dat ze personeel in dienst hebben. Allereerst wordt gevraagd of ze uitsluitend leiding geven, of dat ze daarnaast ook dezelfde werkzaamheden als het personeel verrichten. Ten tweede wordt er gevraagd aan hoeveel personen ze leiding geven. Daarna wordt een open vraag gesteld aan alle respondenten naar de belangrijkste werkzaamheden die worden verricht. Deze vraagstellingen worden gebruikt om de gegevens over beroep te kunnen coderen volgens de International Standard Classification of Occupations (ISCO). Op basis van de ISCO-codering wordt vervolgens de Beroepenindeling ROA CBS 2014 (BRC 2014) afgeleid. Dit gebeurt achteraf bij de verwerking van de ZEA gegevens. Dit blok is niet veranderd ten opzichte van de ZEA 2017.

Werkomstandigheden

De vragen over dit onderwerp zijn voor een belangrijk deel letterlijk, of met een kleine aanpassing, overgenomen uit de NEA.

De werkomstandigheden worden onderverdeeld in (onder meer) de volgende deelaspecten:

- Gevaarlijk werk
- Fysieke belasting
- Gevaarlijke stoffen
- Autonomie
- Taakeisen (werkdruk)
- Moeilijkheidsgraad van het werk
- Gevarieerd werk
- Innovatief gedrag
- Beeldschermwerk
- Gebruik technologie

Analoog aan de NEA is de vraag over gevaarlijk werk in 2019 aangepast. Of de respondent met gevaarlijk werk te maken heeft en zo ja, welke gevaren dat zijn, zijn samengevoegd tot één vraag. Een verdiepende vraag is toegevoegd waarbij de respondent per aangekruist gevaar wordt gevraagd hoe vaak dit voorkomt.

De vragen betreffende fysieke belasting tot aan gevarieerd werk, en de vraag over beeldschermwerk, zijn niet veranderd ten opzichte van 2017 en allemaal gebaseerd op, of letterlijk overgenomen uit, de NEA. De vraag over innovatief gedrag is in 2017 toegevoegd en gebaseerd op de NEA, maar de formulering is aangepast. Met deze vraag kan vastgesteld worden in hoeverre de respondent zelf vindt dat hij of zij bijdraagt aan innovatie. In 2019 zijn vragen toegevoegd over hoe vaak respondenten verschillende type technologieën gebruiken voor hun werk. Deze vragen zijn gebaseerd op de NEA en kunnen worden gebruikt om de impact van (intensief) gebruik van technologie te volgen.

Ongewenst gedrag

In dit blok wordt ongewenst gedrag (ongewenste seksuele aandacht, intimidatie, lichamelijke geweld en pesten) geïnventariseerd. Ten opzichte van 2017 zijn er geen wijzigingen geweest.

Arbo-regels

In dit blok komen de volgende onderwerpen aan bod:
- Maatregelen gezond en veilig werken
- Informatie gezond en veilig werken

Beide items zijn nieuw in 2019 en het zijn stellingen betreffende gezond en veilig werken. Om ruimte te creëren zijn deze vragen in de plaats gekomen van een vraag over verantwoord opdrachtgeverschap en een vraag over gepercipieerd verschil in arboregels tussen zelfstandigen en werknemers. De eerste stelling is bedoeld om vast te stellen in hoeverre de respondent maatregelen neemt om ziekte of ongevallen te voorkomen. De tweede stelling is bedoeld om in kaart te brengen of de respondent (naar eigen zeggen) over voldoende informatie beschikt over werkwijzen om gezond en veilig te werken.

Arbeidsongevallen

Bij het blok arbeidsongevallen worden de volgende onderwerpen bevraagd:
- Arbeidsongeval in afgelopen jaar
- Uitval door arbeidsongeval
- Oorzaak letsel
- Behandeling letsel

Er wordt allereerst gevraagd of de respondent in het afgelopen jaar één of meer arbeidsongevallen heeft gehad en vervolgens wordt er doorgevraagd naar het meest recente ongeval. Alle zes vragen over arbeidsongevallen zijn gebaseerd op de NEA. Ten opzichte van 2017 zijn in 2019 de vragen betreffende de locatie en soort letsel geschrapt om ruimte te creëren voor nieuwe vragen. De rest van de vragen is gelijk gebleven ten opzichte van 2017.

Gezondheid

In dit blok worden de volgende items bevraagd:
- Algemene gezondheid
- Werkgerelateerde psychische vermoeidheid (burn-outklachten)
- Bevlogenheid

Allereerst wordt een vraag gesteld over de gezondheidstoestand van de respondent in het algemeen. De werkgerelateerde psychische vermoeidheid wordt gemeten aan de hand van een aantal vragen over burn-outklachten. Bevlogenheid wordt onder andere aan de hand van een vraag naar het enthousiasme over het werk gemeten. Deze vragen zijn niet aangepast ten opzichte van 2017 en gebaseerd op de NEA.

Ziekte en werk

In het blok ziekte en werk worden de volgende onderwerpen bevraagd:
- Uitval door ziekte
- Ondersteunende dienstverlening
- Arbeidsongeschiktheidsverzekering

Drie vragen over het niet kunnen werken vanwege ziekte of andere gezondheidsredenen zijn gebaseerd op de NEA. Conform veranderingen in de NEA is in 2019 de formulering van de vraagstelling aangepast. Indien voor een specifieke respondent relevant, wordt (door middel van imputatie) verduidelijkt dat niet kunnen werken vanwege arbeidsongevallen ook meetelt, maar zwangerschapsverlof niet. In de NEA wordt gesproken over ‘verzuim’ en in de ZEA over ‘niet kunnen werken vanwege ziekte’ om beter aan te sluiten bij de belevingswereld van zelfstandig ondernemers. Vanaf de ZEA 2017 is een vraag opgenomen over de ondersteunende dienstverlening van bijvoorbeeld sectororganisaties waarvan een zelfstandig ondernemer eventueel

gebruik kan maken. Vanwege een gedeeltelijke overlap met een nieuwe vraag over de lidmaatschap van en tevredenheid over diverse organisaties (zie Blok Aspecten van uw werk) is de vraag over het gebruik van de dienstverlening geschrapt. In 2019 zijn verder de vragen omtrent verzekering tegen arbeidsongeschiktheid aangepast. Allereerst wordt er breder uitgevraagd naar welke voorzieningen respondenten hebben getroffen in geval van arbeidsongeschiktheid. Vervolgens zijn er aparte vragen betreffende redenen voor het wel en niet hebben afgesloten van verzekering tegen arbeidsongeschiktheid. Een aantal opties voor het niet hebben van een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid uit 2017 is nu opgenomen in de vraag over getroffen voorzieningen.

De laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte

- Soort klacht
- Aantal dagen niet gewerkt
- Werkgebondenheid
- Oorzaak klacht
- Contact huisarts of specialist

De vijf vragen over de laatste keer dat een respondent niet kon werken vanwege ziekte zijn gebaseerd op de NEA en niet veranderd ten opzichte van 2017.

Beroepsziekten

De eerste drie vragen over beroepsziekten zijn gebaseerd op de NEA en hetzelfde gebleven als in 2017. In 2019 is een vraag toegevoegd of de beroepsziekten zijn vastgesteld door een arts, waarmee dit blok gelijk is getrokken met de NEA.

Functioneren en inzetbaarheid

De vragen over in-role performance en werkgeschiktheid (fysieke en psychische eisen) zijn niet aangepast ten opzichte van 2017 en letterlijk overgenomen uit de NEA. Vanwege een (mogelijk) snel veranderende werkomgeving (mede door de technologische ontwikkelingen) is in 2019 een vraag toegevoegd of de respondent de laatste 12 maanden te maken heeft gehad met veranderingen op het werk. Er wordt bijvoorbeeld gevraagd naar andere manieren van werken of veranderingen van producten of dienstverlening. Deze vraag is gebaseerd op de NEA, maar tekstueel aangepast om aan te sluiten op de werksituatie van zelfstandig ondernemers.

Aspecten van uw werk

In dit blok worden de volgende onderwerpen bevraagd:

- Tevredenheid vervulling werkwaarden
- Belastende aspecten zelfstandig ondernemerschap
- Lidmaatschap brancheorganisatie

In dit blok vragen we naar de tevredenheid met bepaalde aspecten van werk in het algemeen (zoals inhoud van het werk, inkomen en ontwikkelingsmogelijkheden). Deze vraag is niet aangepast ten opzichte van 2017 en gebaseerd op de NEA. De vraag over het belang van diezelfde aspecten is in 2019 geschrapt. Deze vraag is in de NEA ook geschrapt en zo is ruimte gecreëerd voor nieuwe vragen.

Daarnaast vragen we in dit onderdeel naar een aantal (mogelijk) belastende aspecten die kenmerkend zijn voor het werk van zelfstandig ondernemers, zoals de onzekerheid over de hoogte van het inkomen. Deze vragen zijn gebaseerd op STREAM en niet veranderd ten opzichte van 2017.

Ook vragen we aanvullend naar de ervaren belasting van 'het aantal regels en instanties' waar de respondent mee te maken heeft en naar de ervaren belasting om te 'voldoen aan en bijhouden van wetgeving'. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de ZEA en ten opzichte van 2017 hetzelfde gebleven.

In dit blok wordt ook gevraagd naar het lidmaatschap van een brancheorganisatie of andere vertegenwoordigende organisaties. Afhankelijk of een respondent lid is van één of meerdere organisaties wordt gevraagd naar de tevredenheid over de belangenbehartiging van deze organisaties of redenen waarom de respondent geen lid is van één van deze organisaties.

Opleiding en ontwikkeling

Dit blok bestaat uit de volgende onderwerpen:
- Gevolgde opleiding
- Opleidingsbehoefte
- Aansluiting kennis en vaardigheden bij werk
- Leeroriëntatie

De vragen over gevolgde opleidingen en opleidingsbehoefte zijn letterlijk overgenomen uit de NEA en de vraag naar aansluiting van de kennis en vaardigheden bij het werk is met een kleine aanpassing in de formulering overgenomen uit de NEA. De vier stellingen over leeroriëntatie zijn letterlijk overgenomen uit STREAM. De vragen in dit blok zijn identiek aan de ZEA 2017.

Werk en thuis

Wat betreft de werk-privé balans zijn twee vragen gesteld over verwaarlozing van gezins- en familieactiviteiten door het werk en andersom. Daarnaast is er een vraag opgenomen over het aantal uur dat de respondent besteedt aan het huishouden en zorgtaken. Al deze vragen zijn gelijk aan die in de NEA en het blok is hetzelfde als in de ZEA 2017.

Toekomstperspectief

In het vragenblok over toekomstperspectief worden de onderstaande onderwerpen bevraagd:
- Zorgen over toekomst bedrijf
- Financiële buffers
- Voortzetting loopbaan als zelfstandig ondernemer
- Doorwerkleeftijd
- Pensioen

In dit blok is relatief veel veranderd ten opzicht van 2017. Er is een vraag toegevoegd over hoe lang het huishouden waartoe de respondent behoort nog in zijn levensonderhoud kan voorzien wanneer het inkomen uit de onderneming weg zou vallen. Om ruimte te maken voor deze vraag, zijn de vragen over een baan zoeken als werknemer geschrapt.

De vraag over zorgen over de toekomst is ontwikkeld voor de ZEA. Bij de voortzetting van de loopbaan als zelfstandige wordt gevraagd of de respondent denkt over 5 jaar nog het huidige werk als zelfstandige te doen. Beide vragen zijn identiek aan de ZEA 2017. Daarnaast wordt sinds 2017 gevraagd of de respondent, als deze vrij kon kiezen, liever werknemer of liever zelfstandig ondernemer zou zijn. Deze vraag is gebaseerd op een vraag uit het ZZP-panel en identiek aan 2017. De vragen tot welke leeftijd respondenten willen en denken te kunnen doorwerken zijn overgenomen uit de NEA en ook niet veranderd ten opzichte van 2017. De vraag of de respondent denkt financieel te kunnen stoppen voor de pensioengerechtigde leeftijd is in 2019 vervangen door een vraag op welke leeftijd de respondent

financieel denkt te kunnen stoppen. Deze formulering sluit beter aan bij de voorgaande vraagstellingen over de doorwerkleeftijd en geeft een meer specifiek antwoord. Deze aanpassing is ook ingegeven doordat de wettelijke pensioen (AOW-)leeftijd aan het verschuiven is en niet voor iedereen gelijk is. Verder is de formulering van de twee vragen over pensioenvoorzieningen in 2019 aangepast zodat deze beter aansluiten bij voorgaande vragen. Daarnaast is voor de vraag aangaande pensioenvoorzieningen de antwoordoptie 'pensioenfonds' gesplitst in een pensioenfonds via werk in loondienst en via werk als zelfstandig ondernemer.

Tevredenheid

Het inhoudelijke deel van de vragenlijst eindigt met een vraag over de tevredenheid over de arbeidsomstandigheden en de tevredenheid met het werk (alles bij elkaar genomen). Deze vragen zijn niet veranderd ten opzichte van 2017 en gebaseerd op de NEA.

2.3 VERRIJKING VAN DE ZEA MET REGISTERDATA

Aan het responsbestand van de ZEA is een aantal variabelen toegevoegd afkomstig uit bevolkingsgegevens en registergegevens over inkomen van het CBS (zie tabel 2.3.1). Hierdoor was het niet nodig om respondenten hierover vragen te stellen in de enquête. De variabelen die aan het bestand zijn toegevoegd, betreffen enerzijds persoonskenmerken en regiokenmerken en anderzijds inkomensvariabelen, die als achtergrondkenmerk in analyses en uitsplitsingen kunnen worden gebruikt. Zo zijn uit de Basisregistratie Personen (BRP) de variabelen geslacht en geboortedatum gekoppeld. Deze kenmerken worden in de vragenlijst gecontroleerd (zie paragraaf 2.2) en eventueel aangepast afhankelijk van het antwoord van de respondent. Daarnaast worden herkomst, provincie en stedelijkheid ook uit de BRP toegevoegd. Uit de zogenaamde integrale inkomensbestanden van het CBS zijn voorlopige inkomensvariabelen over 2017 toegevoegd. Het gaat hierbij om de percentielverdeling van het persoonlijk inkomen van de respondent en de percentielverdeling van het (gestandaardiseerd) besteedbaar inkomen van het huishouden waartoe de respondent behoort. Ook zijn er twee variabelen aan het bestand toegevoegd die aangeven of het huishouden van de respondent zich incidenteel (in 2017) en/of langdurig onder of boven de armoedegrens bevindt.

Verder zijn er variabelen toegevoegd over het soort inkomen van de respondent en van zijn of haar eventuele partner, over de samenstelling van het huishouden en over de positie ten opzichte van de hoofdkostwinner in het huishouden. De inkomensgegevens kunnen worden gebruikt als achtergrondkenmerk of indelingsvariabele in beschrijvingen en analyses. De gegevens zijn uitdrukkelijk niet bedoeld voor het beschrijven van de inkomenspositie van zelfstandig ondernemers en daarom ook niet opgenomen in de resultatentabel in hoofdstuk 5. Over inkomensgegevens wordt door het CBS op reguliere basis gerapporteerd in het kader van de Inkomensstatistiek (zie ook kader 2.3). In tabel 2.3.1 wordt een overzicht van alle toegevoegde variabelen gegeven die vervolgens worden beschreven.

TABEL 2.3.1 Registergegevens die aan het steekproefbestand zijn toegevoegd

BRON	VARIABELEN
BPR	Geslacht
	Leeftijd op enquêtedatum
	Herkomst
	Generatie
	Provincie
	Stedelijkheid
	Burgelijke staat
Inkomens-bestand	Samenstelling huishouden
	Positie in het huishouden
	Percentielgroepen persoonlijk inkomen
	Percentielgroepen besteedbaar inkomen particuliere huishoudens
	Percentielgroepen gestandaardiseerd besteedbaar inkomen particuliere huishoudens
	Inkomen ten opzichte van de Europese armoedegrens in het verslagjaar
	Inkomen ten opzichte van de Europese armoedegrens in de laatste vier jaar
	Sociaal economische categorie
	Inkomen uit arbeid respondent (ja/nee)
	Inkomen uit onderneming respondent (ja/nee)
	Inkomen uit vermogen respondent (ja/nee)
	Inkomen uit pensioen respondent (ja/nee)
	Inkomen uit uitkering respondent (ja/nee)
	Partner inkomen (ja/nee)
	Inkomen uit arbeid partner (ja/nee)
	Inkomen uit onderneming partner (ja/nee)
	Inkomen uit vermogen partner (ja/nee)
	Inkomen uit pensioen partner (ja/nee)
	Inkomen uit uitkering partner (ja/nee)
	Omzet
	Standaard Bedrijfsindeling (SBI 2008)

Samenstelling huishouden

Deze variabele geeft aan of het een één- of meerpersoonshuishouden betreft en of er kinderen in het huishouden aanwezig zijn. Bij kinderen wordt onderscheid gemaakt tussen jonger en ouder dan 18 jaar.

Positie in het huishouden

Hier wordt aangegeven of iemand hoofdkostwinner is met of zonder partner. Indien iemand partner van de hoofdkostwinner is, dan wordt aangegeven of hij/zij gehuwd is. Voor kinderen wordt aangegeven of ze meerder- of minderjarig zijn.

Percentielgroepen inkomen van personen of van particuliere huishoudens

Het persoonlijk inkomen, het besteedbaar inkomen en het gestandaardiseerd besteedbaar inkomen zijn gepresenteerd als percentielgroepen. Presentatie in percentielgroepen betekent dat de personen of huishoudens naar hoogte van hun inkomen in honderd groepen (percentielen) met een gelijk aantal personen of huishoudens zijn verdeeld. De inkomensgrenzen tussen deze honderd 1%-groepen kunnen van jaar tot jaar verschillen en zijn afhankelijk van het gehanteerde inkomensbegrip.

Het *persoonlijk inkomen* omvat het totaal van inkomen uit arbeid, inkomen uit eigen onderneming, uitkering inkomensverzekeringen, uitkering sociale voorzieningen (m.u.v. kinderbijslag en kindgebonden budget), en ontvangen partneralimentatie. Premies inkomensverzekeringen (m.u.v. premies voor volksverzekeringen) zijn hierop in mindering gebracht. Inkomsten uit vermogen, huurtoeslag, rijksbijdrage eigen woning, betaalde partneralimentatie en tegemoetkoming studiekosten blijven buiten beschouwing, aangezien ze niet persoonsgebonden zijn. Inkomensbelasting blijft eveneens buiten

schot, daar die ook afhankelijk is van het inkomen van eventuele andere gezinsleden.

Het *besteedbaar inkomen* bestaat uit het bruto inkomen verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekeringen, premies ziektekostenverzekeringen en belastingen op inkomen en vermogen. Het bruto inkomen bestaat uit het inkomen uit arbeid en vermogen en uit uitkeringen inkomensverzekeringen (wegens werkloosheid, ziekte, ouderdom, nabestaanden), uitkeringen sociale voorzieningen (o.a. bijstand, kinderbijslag, kindgebonden budget), gebonden overdachten (o.a. huurtoeslag en tegemoetkoming studiekosten) en ontvangen partneralimentatie.

Het *gestandaardiseerd besteedbaar inkomen* is het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. Deze correctie vindt plaats met behulp van equivalentiefactoren. In de equivalentiefactor komen de schaalvoordelen tot uitdrukking die het gevolg zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Met behulp van de equivalentiefactoren worden alle inkomens herleid tot het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Op deze wijze is het welvaartsniveau van verschillende typen huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt. Het gestandaardiseerd inkomen is een maat voor de welvaart van (de leden van) een huishouden.

Inkomen ten opzichte van de Europese armoedegrens

De Europese armoedegrens is vastgesteld op 60 procent van het mediane gestandaardiseerde besteedbare huishoudensinkomen. De mediaan is de middelste waarneming; 50% heeft een lager gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen en 50% een hoger inkomen. In ieder huishouden is het gestandaardiseerde inkomen daarbij toegekend aan elk van de huishoudleden. De grens wordt elk jaar opnieuw bepaald, en volgt daarmee zowel de prijs- als welvaartsontwikkeling. De grens wordt per land vastgesteld. Deze variabele is in 2019 toegevoegd als indicator of de zelfstandig ondernemer tot een zogenaamd kwetsbaar huishouden behoort. Er is zowel een maat opgenomen die betrekking heeft op de inkomenssituatie van één jaar als één die betrekking heeft op vier opeenvolgende jaren.

Inkomen uit arbeid

Bij personen wordt hieronder verstaan loon en salaris inclusief de werknemers- en werkgeversbijdrage in de premies voor de sociale verzekeringen, tantième, spaarloon en de beloning van arbeid die niet in dienstbetrekking is verricht. Ook de waarde van het privégebruik van de auto van de werkgever is hiertoe gerekend.

Inkomen uit eigen onderneming

Inkomen uit eigen onderneming bestaat uit het fiscale resultaat uit onderneming vermeerderd met het bedrag van de investeringsaftrek.

Inkomen uit vermogen

Hieronder wordt verstaan de som van inkomsten uit financieel vermogen, inkomsten uit onroerend goed en inkomsten uit overige bezittingen, verminderd met betaalde rente. Toelichting: tot inkomsten uit financieel vermogen behoren ontvangen rente van banktegoeden, inkomsten uit obligaties en dividenden. Bij onroerend goed gaat het om inkomsten uit eigen woning en overige inkomsten uit onroerend goed.

Inkomen uit pensioen

De bruto-uitkering AOW en aanvullend pensioen bestaande uit uitkeringen van pensioenfondsen en lijfrente-uitkeringen.

Inkomen uit uitkering

Onder uitkering wordt verstaan: uitkeringen betaald door de overheid die aan huishoudens worden toegekend om financiële zekerheid te bieden tegen een aantal risico's (zoals ziekte, invaliditeit, arbeidsongeschiktheid, ouderdom, het overlijden van naasten en werkloosheid) of om in bepaalde behoeftes te voorzien (zoals huisvesting en onderwijs). Voorbeelden: zorgtoeslag, bijstand, oorlogspensioenen, pensioenen voormalig overheidspersoneel overzeese gebiedsdelen, kinderbijslag, studiebeurzen.

Omzet

Onder omzet wordt verstaan de waarde (prijs * hoeveelheid) van de aan derden geleverde goederen en of diensten.

KADER 2.3 Inkomenspositie naar sociaal-economische klasse

Cijfers over de inkomenspositie van zelfstandigen worden door het CBS regulier gepubliceerd op basis van integrale inkomensgegevens. Deze cijfers zijn samengesteld op basis van gegevens van de Belastingdienst.

In de Inkomensstatistiek worden personen naar sociaaleconomische categorie ingedeeld op basis van de inkomensbron waarmee op jaarbasis het meeste inkomen is gegenereerd. Bij het bepalen van de sociaal economische categorie wordt een groter gewicht toegekend aan inkomen uit eigen onderneming, omdat het resultaat uit een onderneming laag of zelfs negatief kan zijn, ofschoon de persoon hiervoor vele uren per week actief is. Personen zijn in dit geval alleen getypeerd als zelfstandig ondernemer, indien geen substantiële inkomsten uit andere bronnen bij de persoon aanwezig waren. De sociaaleconomische categorie van zelfstandig ondernemers wijkt daarmee af van de doelpopulatie van de ZEA, die bestaat uit alle personen die inkomen uit eigen onderneming hebben oftewel winstaangifte doen.

In het figuur hieronder staat de verdeling van het persoonlijk primair inkomen over vier groepen, namelijk werknemers, dga's, zelfstandig ondernemers en overige zelfstandigen. Het primair inkomen van personen omvat het bruto inkomen uit arbeid en inkomen als zelfstandige. Omdat inkomen uit vermogen niet altijd eenduidig is toe te rekenen aan de afzonderlijke personen binnen een huishouden is dit bestanddeel in het persoonlijk primair inkomen buiten beschouwing gelaten.

3. DATAVERZAMELING EN VERWERKING

3.1 STEEKPROEF

Doelpopulatie

De doelpopulatie van de ZEA 2019 bestaat uit alle zelfstandig ondernemers van 15 jaar of ouder die in Nederland wonen en werken. Een zelfstandig ondernemer is een persoon die voor eigen rekening of risico arbeid verricht in een eigen bedrijf of praktijk en winstaangifte doet bij de Belastingdienst. Het gaat om 'zelfstandig ondernemers zonder personeel' en 'zelfstandig ondernemers met personeel'. Directeuren-grootaandeelhouder (DGA's), meewerkende gezinsleden en overige niet-werknemers die betaalde arbeid verrichten (waaronder personen met resultaat uit overige werkzaamheden) behoren niet tot de doelpopulatie.

De doelpopulatie van de ZEA 2019 is als volgt geoperationaliseerd:

- alle zelfstandig ondernemers opgenomen in het meest recente integrale inkomensbestand;
- met een bekende bedrijfstak volgens de CBS-Standaard Bedrijfsindeling (SBI);
- minstens 15 jaar oud bij de start van het veldwerk op 5 februari 2019, en geregistreerd in de Basisregistratie Personen (BRP) als ingezetene en als lid van een particulier huishouden op het moment van steekproefbewerking. Personen in een institutioneel huishouden (zoals bijvoorbeeld een bejaardentehuis of een asielzoekerscentrum) zijn dus uitgesloten.

Steekproefkader

Het steekproefkader van de ZEA 2019 is gebaseerd op het meest recente inkomensbestand dat beschikbaar is op het moment dat het kader wordt samengesteld. Dat is het voorlopig inkomensbestand van 2017. In dit bestand zijn alle personen opgenomen die op 1 januari 2017 tot de Nederlandse bevolking behoorden en in 2017 winstaangifte bij de Belastingdienst hebben gedaan. Dit bestand wordt gekoppeld aan het voorlopige huishoudensbestand (peildatum 30 september 2018) en het voorlopige adressenbestand (peildatum 30 juni 2018). Het kader bevat 1.191.125 personen. Dit kader is groter dan de geoperationaliseerde doelpopulatie: bij de steekproefbewerking worden uit het kader getrokken personen die zijn overleden, jonger zijn dan 15 jaar, geëmigreerd of niet wonen in een particulier huishouden, uit de steekproef verwijderd.

Steekproefomvang

Het verwachte ongewogen responspercentage bedroeg 29,4% waarbij het responspercentage wordt berekend door het aantal gerealiseerde responsen te delen door de uitgezette steekproefomvang. De omvang van de uit te zetten steekproef is bepaald op 20.430. Hiermee worden naar verwachting 6.000 responsen gerealiseerd, zijnde de som van bruikbare en onbruikbare responsen. Uit de naar verwachting 6.000 responsen worden na afloop van het veldwerk de bruikbare responsen afgeleid. Er kan sprake zijn van uitval vanwege kaderfouten of onvoldoende vulling van een ingevulde vragenlijst, zie ook paragraaf 3.3.

Voor ZEA 2019 is een steekproef van personen getrokken uit het hier boven beschreven steekproefkader. Om er zeker van te zijn dat van de getrokken steekproef na het bewerkingsproces minstens 20.430 personen beschikbaar waren voor uitzet van de vragenlijst, is een steekproef van 20.430 × 1,7 = 34.731 personen getrokken.

Steekproeftrekking

De steekproef is een systematische Probability Proportional to Size-steekproef. Alle personen in het steekproefkader hebben dezelfde trekkingskans, behalve jongeren van 15 tot 25 jaar en mensen met een niet-westerse migratieachtergrond. Zij hebben een trekkingskans die anderhalf keer zo groot is omdat bekend is dat ze minder vaak responderen (zoals ook bleek uit de eerdere ZEA onderzoeken).

Het steekproefkader is eerst gesorteerd op geslacht, leeftijdsklasse, bedrijfstak waarin de zelfstandig ondernemer werkzaam is, en corop-gebied (regio). De corop-variabele is afgeleid uit de gemeentecode. Daarna zijn de personen binnen een groep van hetzelfde geslacht, dezelfde leeftijdsklasse, dezelfde bedrijfstak en dezelfde corop in willekeurige volgorde geplaatst. Door het steekproefkader op deze manier te sorteren is de steekproef evenredig verdeeld over deze variabelen. Uit dit kader is een steekproef getrokken van 34.731 personen.

Bij de Basisregistratie Personen (BRP) zijn vervolgens de namen en adressen opgevraagd van de bijna 35 duizend personen in de steekproef. Van de personen die zijn uitgeschreven uit de BPR, krijgt het CBS geen namen en adressen. Een aantal personen heeft bij de gemeente te kennen gegeven dat zij niet willen dat de gemeente hun persoonsgegevens aan derden levert. Deze personen worden verwijderd uit de steekproef, evenals personen die wonen in een institutioneel huishouden of een asielzoekerscentrum. Om de enquêtedruk te beperken worden ook personen verwijderd die op een adres wonen dat het afgelopen jaar al is benaderd voor een regulier CBS-steekproefonderzoek. Na het verwijderen van deze personen bleef er een steekproef over van 29.560 duizend personen. Uit deze steekproef is volledig willekeurig de definitieve steekproef van 20.430 personen getrokken.

3.2 VELDWERK

Wijze van dataverzameling

Steekproefpersonen konden via internet (CAWI) deelnemen aan het onderzoek. De volgende strategie is daarbij gehanteerd:

- Steekproefpersonen ontvangen een aanschrijfbrief met daarin het verzoek om deel te nemen aan het onderzoek en de bijbehorende inloggegevens. Bij de aanschrijfbrief wordt een folder meegestuurd die specifiek is samengesteld voor de ZEA.
- Twee weken daarna wordt aan steekproefpersonen een eerste rappelbrief verstuurd met daarin opnieuw het verzoek om te reageren. Deze brief wordt alleen verstuurd aan steekproefpersonen waarvan geen respons is ontvangen en die niet via het Contact Centre Inbound (CCI) van het CBS hebben aangegeven niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek.
- Twee weken na de eerste rappelbrief wordt aan steekproefpersonen een tweede rappelbrief verstuurd met opnieuw het verzoek om te reageren. Ook deze brief wordt alleen verstuurd aan steekproefpersonen waarvan nog geen respons is ontvangen en die niet via het CCI hebben aangegeven niet deel te nemen aan het onderzoek. In de brief wordt opgenomen dat respondenten tot en met 31 maart kunnen responderen.

In tegenstelling tot bij de ZEA 2017 is voor de ZEA 2019 gekozen om op voorhand een voorzorgsmaatregel in te bouwen voor het geval het responsverloop niet naar verwachting zou zijn. Indien nodig wordt twee weken na de tweede rappelbrief een derde rappelbrief verstuurd aan steekproefpersonen waarvan nog geen respons is ontvangen via internet en die niet via het CCI hebben aangegeven niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek. Ook in deze brief wordt als afsluitdatum 31 maart opgenomen. Tijdens het veldwerk bleek versturen van de derde rappelbrief inderdaad noodzakelijk.

De aanschrijfbrief, een van de rappelbrieven en de informatiefolder zijn opgenomen in de bijlagen.

Hoewel steekproeven zo kort mogelijk voor aanvang van de waarneemperiode worden getrokken, is niet te voorkomen dat het adres in de BRP niet correct blijkt te zijn omdat de steekproefpersoon is verhuisd. De Naam-Adres-Woonplaats (NAW)-gegevens zijn vlak voor de uitzet gecontroleerd. Tijdens de waarneemperiode zijn verhuizers niet opnieuw benaderd.

Responsperiode en verzenddata vragenlijst en reminders

De steekproef voor ZEA 2019 is in één keer uitgezet. De waarneming is gestart op 5 februari 2019. Tabel 3.2.1 bevat de datums waarop de aanschrijf- en rappelbrieven zijn verstuurd, de afsluitdatum voor de internetwaarneming en de steekproefaantallen. Alle brieven zijn op dinsdagen met de 72-uurs post verstuurd, zodat deze uiterlijk op vrijdag in de bus vielen. De internetwaarneming is op maandag 1 april afgesloten.

TABEL 3.2.1 Gegevens uitzet internetvragenlijst

BRIEF	VERZENDDATUM	EINDDATUM	AANTAL
Aanschrijf	05-feb		20.430
Rappel 1	19-feb		18.280
Rappel 2	05-mrt	31-mrt	16.152
Rappel 3	19-mrt	31-mrt	15.323

Respons-verhogende maatregelen

Om een zo hoog mogelijke respons te realiseren zijn de volgende onderdelen op voorhand opgenomen in de benaderingsstrategie:

- De aanschrijfbrieven zijn zo helder en aantrekkelijk mogelijk voor de doelgroep opgesteld.
- In de aanschrijfbrieven is een formulering voor ‘informed consent’ opgenomen die respondenten uitlegt op welke wijze de privacy van de respondent wordt gewaarborgd.
- Bij de aanschrijfbrieven is een folder gevoegd die specifiek is samengesteld voor ZEA 2019. Gedurende het onderzoek is er een specifiek voor ZEA geschreven website beschikbaar onder de overzichtspagina van het CBS voor deelnemers aan CBS-enquêtes.
- Om deelname aan het onderzoek te stimuleren is een incentive ingezet. Bij deelname maakt men kans op een iPad. Onderzoek heeft uitgewezen dat een dergelijke maatregel responsverhogend werkt. Respondenten die tot het einde van de internetvragenlijst zijn gekomen, maar deze alleen niet hebben verzonden (door op de knop ‘verzenden’ te drukken), zijn verwerkt als respons. Deze actie is helemaal op het einde van de waarneemperiode uitgevoerd.
- Het derde rappel is toegepast om de respons een laatste zetje in de juiste richting te geven.

Dataverwerking

Nadat het veldwerk van de ZEA was afgerond, zijn de verzamelde data verwerkt. Voor alle respondenten werd gecontroleerd of 75 procent van de vragen die aan elke respondent gesteld werden (sommige vragen worden aan de hand van routing slechts aan een deel van de respondenten gesteld) met een geldig antwoord was gevuld. Respondenten die niet aan dit criterium voldeden, werden niet meegenomen in de weging van de ZEA en nadere analyse. Onderwijs, beroep en – indien nodig – bedrijf werden getypeerd, zie ook paragraaf 2.2. Ook zijn samengestelde maten uit de vraagvariabelen uit de ZEA gemaakt.

Bescherming persoonsgegevens

De gegevens die in de ZEA worden gebruikt en verzameld, worden vertrouwelijk behandeld door TNO, SZW en CBS. De aangeschreven personen zijn hier over geïnformeerd via de informatiefolder. Daarnaast is op de ZEA-website een paragraaf over privacy opgenomen. Het onderzoek voldoet aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Om de gegevens te beveiligen heeft het CBS tal van maatregelen getroffen. Zo is er een strenge geheimhoudingsplicht voor alle medewerkers, op straffe van rechtsvervolging. Gegevens over personen worden zo snel mogelijk gescheiden van de namen en de adressen, d.w.z. de identificerende kenmerken. De gegevens worden verwerkt met goed beveiligde computersystemen waartoe onbevoegden geen toegang hebben. De wet garandeert dat gegevens alleen voor statistische doeleinden worden gebruikt. Geen enkele instelling kan toegang opeisen tot de gegevens die het CBS verzamelt. Naast het CBS beschikken uitsluitend TNO en SZW over het microdatabestand van de ZEA. Ook TNO en SZW houden zich aan de privacy bepalingen in de CBS-wet en de AVG. In de statistische informatie die het CBS, TNO en SZW naar buiten brengen, zijn de naar de persoon herleidbare kenmerken verwijderd.

Via het Centrum voor Beleidsstatistiek van het CBS hebben andere onderzoeksinstituten de mogelijkheid om – onder voorwaarden – secundaire analyses op het ZEA-bestand uit te voeren. Het Centrum voor Beleidsstatistiek zal het ZEA 2019 databestand vanaf juli 2020 hiervoor beschikbaar stellen. De informatie die op basis van de ZEA – al dan niet gekoppeld aan andere bronnen – naar buiten wordt gebracht, is nooit herleidbaar tot individuele personen.

3.3 RESPONS

Steekproefvervuiling

Na vaststelling van de steekproef, zoals beschreven is in de paragraaf ‘steekproefkader’, zal een deel van de zelfstandig ondernemers ten tijde van het onderzoek niet langer werkzaam zijn als zodanig. Men is bijvoorbeeld met pensioen of is om andere redenen gestopt met het werk als ondernemer. Deze personen behoren op het moment van enquêtering niet langer tot de doelpopulatie van het onderzoek. Dit leidt tot steekproefvervuiling, waarmee bedoeld wordt dat er personen in de steekproef zitten die op het moment van onderzoek niet langer tot de doelpopulatie behoren. Daarnaast zullen er personen zijn die na 2017 als zelfstandig ondernemer zijn gestart. Hun inkomensgegevens zijn zo recent dat die nog niet beschikbaar zijn en daarom zitten zij niet in het steekproefkader. Deze personen kunnen derhalve ook niet in de steekproef zitten. Dit heeft overigens geen consequenties voor de steekproefvervuiling, maar betekent dat er op basis van de ZEA geen uitspraken gedaan kunnen worden over onlangs gestarte zelfstandigen.

De steekproefvervuiling op basis van de ZEA 2019 kan worden geschat op basis van de antwoorden die gegeven zijn in de vragenlijst. In de vragenlijst konden respondenten aangeven ‘geen zelfstandig ondernemer te zijn’. De steekproefvervuiling in 2019 bedraagt naar schatting 10,7 procent met een marge van 0,8 procentpunten.

Responsresultaten

Er wordt onderscheid gemaakt tussen responsen en bruikbare responsen. Een deel van de responsen blijkt uiteindelijk namelijk niet bruikbaar te zijn. Er kan sprake zijn van uitval vanwege kaderfouten of onvoldoende vulling van de vragenlijst. Kaderfouten betreffen bijvoorbeeld responsen waarvoor geldt dat de door de respondent gerapporteerde geboortedatum en het geslacht beide afwijken van betreffende kenmerken in de registratie of responsen waarvoor geldt dat de respondent antwoordt geen zelfstandig ondernemer te zijn. Onvoldoende vulling betekent dat minder dan 75% van de vragen die door alle respondenten zouden moeten worden beantwoord met een geldig antwoord is gevuld. Het leeg laten van een antwoordveld is geen geldige waarde. Indien ‘Weet niet’ expliciet als antwoordcategorie is

TABEL 3.3.1 Responsresultaten (aantallen)

UITGEZETTE STEEKPROEF	TOTAAL 20.430
Kaderfouten	**60**
Non-respons	**250**
OP verhuisd in Nederland	*34*
Weigering	*172*
Geen gelegenheid	*1*
Niet in staat	*29*
Taalbarrière	*4*
Overig	*10*
Respons	**6.284**
Volledig	*5.610*
Geen zelfstandig ondernemer	*670*
Geslacht én geboortedatum niet correct	*4*
Geen reactie	**13.836**

TABEL 3.3.2 Responsresultaten (%)

UITGEZETTE STEEKPROEF	TOTAAL 100,0
Kaderfouten	**0,3**
Non-respons	**1,2**
OP verhuisd in Nederland	*0,2*
Weigering	*0,8*
Geen gelegenheid	*0,0*
Niet in staat	*0,1*
Taalbarrière	*0,0*
Overig	*0,0*
Respons	**30,8**
Volledig	*27,5*
Geen zelfstandig ondernemer	*3,3*
Geslacht én geboortedatum niet correct	*0,0*
Geen reactie	**67,7**
Target	**29,4**

opgenomen is dat wel een geldige waarde. Gezien de beoogde representativiteit van de steekproef was een responsaantal van 6.000 (=29,4% van de uitgezette steekproef) het beoogde doel. Het betreft dan het totaal aantal bruto responsen, dus inclusief de onbruikbare responsen. Tabellen 3.3.1 en 3.3.2 geven de gerealiseerde responsresultaten.

Zoals uit tabellen 3.3.1 en 3.3.2 blijkt, is het responstarget gehaald. De totale gerealiseerde respons ligt op 30,8%. Dit is 1,4 procentpunt boven de gestelde target.

Figuur 3.3.3 geeft het responsverloop voor 2019 in vergelijking met 2017. De dagen op de horizontale as betreffen geen weekdagen maar dagen waarop de internetrespons verwerkt is in het enquête administratie systeem. Dagen in het weekend en feestdagen worden hierdoor samengenomen met doordeweekse dagen waarop verwerking plaatsvindt. In figuur 3.3.3 zijn duidelijk de momenten zichtbaar waarop de rappelbrieven zijn aangekomen. Het verloop in 2019 is vergelijkbaar met 2017, alleen is het effect van de aanschrijfbrief en in het bijzonder het eerste en tweede rappel lager. Vandaar dat het versturen van het derde rappel nodig was.

Tabel 3.3.4 geeft de responsresultaten met drie varianten voor de berekening van het responspercentage.

FIGUUR 3.3.3 Responsontwikkeling (%) waarneming in de tijd (dagen)

TABEL 3.3.4 Responsresultaten ZEA 2019 (*N*/%)

RESPONSRESULTATEN	*N*
Uitgezette steekproef	20.430
Geschatte steekproefvervuiling (10,7%)	2.186
Uitgezette steekproef exclusief steekproefvervuiling	18.244
Totale respons, waarvan:	6.284
– Niet bruikbaar, waarvan:	735
• *Te weinig ingevulde antwoorden*	*61*
• *Geen zelfstandige of niet conform steekproefgegevens*	*674*
– Bruikbaar	5.549
RESPONSPERCENTAGE	**%**
Bruikbare respons / uitgezette steekproef	27,2
Totale respons / uitgezette steekproef	30,8
Bruikbare respons / uitgezette steekproef excl. vervuiling	30,4

Gewogen respons

Na afloop van het onderzoek is een gewogen responspercentage uitgerekend waarbij het responspercentage wordt gecorrigeerd voor over- en ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen in de steekproef ten opzichte van een proportioneel getrokken steekproef. Dit betekent dat het responspercentage mag worden gewogen naar insluitkans, omdat de steekproef niet evenredig is getrokken. Jongeren en allochtonen zijn immers oververtegenwoordigd in de getrokken steekproef. Het gewicht van een steekproefpersoon is 1 gedeeld door de kans waarmee die persoon is geselecteerd in de steekproef. Op deze manier tellen personen met een grotere insluitkans minder zwaar mee dan personen met een kleinere insluitkans. Omdat de insluitgewichten van alle personen in de steekproef optellen tot het populatietotaal, ziet het gewogen responspercentage er als volgt uit:

$$p = \frac{2\sum_{k \in A} r_k + 3\sum_{k \in B} r_k}{2|A| + 3|B|} \times 100$$

Waarbij:

- A de verzameling is bestaande uit personen van 15 tot 25 jaar op 1 januari 2017 aangevuld met personen met een niet-westerse migratieachtergrond in de uitgezette steekproef en B de verzameling personen in de uitgezette steekproef met daaruit weggelaten verzameling A
- |A| het aantal personen is in verzameling A
- |B| het aantal personen is in verzameling B
- r_k gelijk is aan 1 als persoon *k* heeft gerespondeerd en 0 als persoon *k* niet heeft gerespondeerd.

Gebruik maken van bovenstaande formule bedraagt het gewogen responspercentage 31,7%.

3.4 VERGELIJKING VAN RESPONS MET STEEKPROEFKADER

Vormen de personen die aan de ZEA hebben meegedaan een goede afspiegeling van het steekproefkader? Om deze vraag te beantwoorden vergelijken we de verdeling van een aantal achtergrondkenmerken tussen de respondenten van de ZEA en het steekproefkader. Dit steekproefkader wordt tevens gebruikt om de randtotalen voor de weging te bepalen. Zo is er gekeken naar de verdeling van de kenmerken die uiteindelijk in het weegmodel van de ZEA zijn opgenomen (de zogenaamde weegtermen, zie tabel 3.4.1 en 3.4.2).

TABEL 3.4.1 Overzicht van weegtermen (aantal klassen)

TERM	OMSCHRIJVING
1	Geslacht (2) × Leeftijd (3) × Herkomst (2)
2	Geslacht (2) × Leeftijd (3) × Opleiding (3)
3	Landsdeel (4) × Stedelijkheid (4)
4	Bedrijfstak (7)
5	Leeftijd (6)
6	Besteedbaar huishoudinkomen (10)

De frequentietellingen – in het weegkader en in de respons – van de variabelen die in de non-respons analyse zijn opgenomen, worden hieronder per deelpopulatie gepresenteerd. Merk op dat de frequentietellingen voor de respons zijn gecorrigeerd voor onder- of oververtegenwoordiging van bepaalde groepen bij de steekproeftrekking (door middel van de inverse van de insluitkans).

TABEL 3.4.2 Hulpvariabelen uit het weegmodel

Geslacht (2)	Geslacht van de persoon.	Man;
		Vrouw.
Leeftijd (3)	Leeftijd van de persoon op één januari 2019, ingedeeld in drie klassen.	Van 15 tot 45 jaar;
		Van 45 tot 55 jaar;
		Vanaf 55 jaar.
Leeftijd (6)	Leeftijd van de persoon op één januari 2019, ingedeeld in zes klassen.	Van 15 tot 35 jaar;
		Van 35 tot 45 jaar;
		Van 45 tot 55 jaar;
		Van 55 tot 65 jaar;
		Vanaf 65 jaar.
Herkomst (2)	Herkomst van de persoon.	Autochtoon;
		Allochtoon.
Bedrijfstak (7)	Bedrijfstak waarin de persoon werkzaam is, volgens de Standaard Bedrijfsindeling 2008.	SBI-sectie A;
		SBI-secties B, C, D, E en F;
		SBI-secties G en H;
		SBI-secties I, J, K, L en N;
		SBI-sectie M;
		SBI-secties O, P, S, T en U;
		SBI-secties Q en R.
Landsdeel (4)	Landsdeel waarin de gemeente ligt, waarin de persoon staat ingeschreven.	Noord Nederland;
		Oost Nederland;
		West Nederland;
		Zuid Nederland.
Stedelijkheid (4)	Stedelijkheid van de gemeente, waarin de persoon staat ingeschreven.	Sterk of zeer sterk stedelijk;
		Matig stedelijk;
		Weinig stedelijk;
		Niet stedelijk.
Opleiding (3)	De hoogst behaalde opleiding van de persoon.	Laag;
		Middelbaar;
		Hoog.
Besteedbaar huishoudinkomen (10)	Het besteedbaar huishoudinkomen van de persoon in 2017, ingedeeld in decielen.	Van 1% t/m 10%
		Van 11% t/m 20%
		Van 21% t/m 30%
		Van 31% t/m 40%
		Van 41% t/m 50%
		Van 51% t/m 60%
		Van 61% t/m 70%
		Van 71% t/m 80%
		Van 81% t/m 90%
		Van 91% t/m 100%

De verschillen in de tellingen van Geslacht × Leeftijd × Herkomst voor het weegkader en de respons zijn weergegeven in tabel 3.4.3 en bedragen maximaal 5,2 procentpunt.

Het grootste verschil bestaat bij de categorie, ‘Man: vanaf 55 jaar: Nederlandse achtergrond’. Voor deze groep is de oververtegenwoordiging in de respons ten opzichte van het weegkader gelijk aan 5,2 procentpunt. Verder is voor categorie, ‘Man: 15 tot 45 jaar: personen met een migratie-

achtergrond', de respons met 3,9 procentpunt ondervertegenwoordigd ten opzichte van het weegkader. Ook de personen met een Nederlandse achtergrond in deze categorie zijn ondervertegenwoordigd in de respons.

TABEL 3.4.3 Frequentietelling Geslacht × Leeftijd × Herkomst

WEEGTERM			WEEG-KADER (%)	RESPONS (%)	VERSCHIL WEEGKADER – RESPONS (PROCENTPUNT)
Man	Van 15 tot 45 jaar	Autochtoon	17,6	15,2	2,3
Man	Van 15 tot 45 jaar	Allochtoon	6,6	2,7	3,9
Man	Van 45 tot 55 jaar	Autochtoon	14,3	16,0	-1,8
Man	Van 45 tot 55 jaar	Allochtoon	3,3	2,3	1,1
Man	Vanaf 55 jaar	Autochtoon	18,9	24,0	-5,2
Man	Vanaf 55 jaar	Allochtoon	2,7	2,7	0,0
Vrouw	Van 15 tot 45 jaar	Autochtoon	10,5	9,5	1,1
Vrouw	Van 15 tot 45 jaar	Allochtoon	3,5	1,9	1,6
Vrouw	Van 45 tot 55 jaar	Autochtoon	9,5	10,2	-0,6
Vrouw	Van 45 tot 55 jaar	Allochtoon	2,1	1,6	0,5
Vrouw	Vanaf 55 jaar	Autochtoon	9,6	12,2	-2,6
Vrouw	Vanaf 55 jaar	Allochtoon	1,6	1,8	-0,3

Het verschil tussen de tellingen van weegterm Geslacht × Leeftijd × Opleiding voor het weegkader en de respons is maximaal 3,2 procentpunt (tabel 3.4.4). De variabele 'onderwijsniveau' is niet beschikbaar voor het ZEA steekproefkader. De verdeling naar onderwijsniveau is daarom, net als bij de NEA, ontleend aan de verdeling die binnen de Enquête Beroepsbevolking (EBB) wordt gevonden. De ondervertegenwoordiging is maximaal voor categorie: 'Man: 15 tot 45 jaar: Middelbaar onderwijsniveau' (3,2 procentpunt). Daartegenover staat een oververtegenwoordiging in de respons van 2,9 procentpunt voor categorie, 'Man: vanaf 55 jaar: Middelbaar opgeleid'.

TABEL 3.4.4 Frequentietelling Geslacht × Leeftijd × Opleiding

WEEGTERM			WEEG-KADER (%)	RESPONS (%)	VERSCHIL WEEGKADER – RESPONS (PROCENTPUNT)
Man	Van 15 tot 45 jaar	Laag	4,3	2,9	1,4
Man	Van 15 tot 45 jaar	Middelbaar	10,4	7,1	3,2
Man	Van 15 tot 45 jaar	Hoog	9,5	7,9	1,7
Man	Van 45 tot 55 jaar	Laag	3,4	3,2	0,2
Man	Van 45 tot 55 jaar	Middelbaar	7,5	8,1	-0,6
Man	Van 45 tot 55 jaar	Hoog	6,7	7,0	-0,3
Man	Vanaf 55 jaar	Laag	4,7	4,7	0,0
Man	Vanaf 55 jaar	Middelbaar	8,2	11,1	-2,9
Man	Vanaf 55 jaar	Hoog	8,7	10,9	-2,2
Vrouw	Van 15 tot 45 jaar	Laag	1,1	0,7	0,4
Vrouw	Van 15 tot 45 jaar	Middelbaar	5,2	3,7	1,5
Vrouw	Van 15 tot 45 jaar	Hoog	7,7	7,0	0,8
Vrouw	Van 45 tot 55 jaar	Laag	1,2	1,3	-0,1
Vrouw	Van 45 tot 55 jaar	Middelbaar	4,6	5,0	-0,3
Vrouw	Van 45 tot 55 jaar	Hoog	5,7	5,5	0,3
Vrouw	Vanaf 55 jaar	Laag	2,4	2,8	-0,4
Vrouw	Vanaf 55 jaar	Middelbaar	3,9	4,7	-0,8
Vrouw	Vanaf 55 jaar	Hoog	4,8	6,5	-1,7

Voor de weegterm Landsdeel x Stedelijkheid bestaat er een ondervertegenwoordiging in de respons van 3,9 procentpunt van mensen uit weinig stedelijke gebieden in Noord Nederland.

TABEL 3.4.5 Frequentietelling Landsdeel x Stedelijkheid

WEEGTERM		WEEG-KADER (%)	RESPONS (%)	VERSCHIL WEEGKADER – RESPONS (PROCENTPUNT)
Noord Nederland	Zeer sterk en sterk stedelijk	1,8	2,2	-0,5
Oost Nederland	Zeer sterk en sterk stedelijk	1,1	1,2	-0,1
West Nederland	Zeer sterk en sterk stedelijk	3,8	4,0	-0,2
Zuid Nederland	Zeer sterk en sterk stedelijk	3,3	3,7	-0,4
Noord Nederland	Matig stedelijk	7,3	7,6	-0,3
Oost Nederland	Matig stedelijk	3,3	3,5	-0,2
West Nederland	Matig stedelijk	7,8	8,4	-0,6
Zuid Nederland	Matig stedelijk	2,3	2,1	0,2
Noord Nederland	Weinig stedelijk	33,8	29,9	3,9
Oost Nederland	Weinig stedelijk	7,1	7,5	-0,4
West Nederland	Weinig stedelijk	5,5	6,2	-0,7
Zuid Nederland	Weinig stedelijk	2,8	3,1	-0,3
Noord Nederland	Niet stedelijk	7,3	7,2	0,0
Oost Nederland	Niet stedelijk	4,1	4,0	0,0
West Nederland	Niet stedelijk	6,8	7,2	-0,4
Zuid Nederland	Niet stedelijk	2,0	2,2	-0,2

De verschillen in de tellingen naar bedrijfstak voor het weegkader en de respons bedragen maximaal 6,3 procentpunt. Dit verschil wordt gevonden door

TABEL 3.4.6 Frequentietelling Bedrijfstak

WEEGTERM		WEEG-KADER (%)	RESPONS (%)	VERSCHIL WEEGKADER – RESPONS (PROCENTPUNT)
A	Landbouw, bosbouw en visserij.	8,5	7,6	1,0
B tot en met F	Winning van delfstoffen, Industrie, Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht, Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering, Bouwnijverheid.	15,7	12,2	3,5
G en H	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's, Vervoer en opslag.	17,5	15,7	1,9
I tot en met L en N	Logies-, maaltijd- en drank-verstrekking, Informatie en communicatie, Financiële instellingen, Verhuur van en handel in onroerend goed, Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening.	14,7	13,7	1,0
M	Advisering, onderzoek en overige specialistische dienstverlening.	17,0	23,3	-6,3
O en P en S tot en met U	Openbaar bestuur, overheids-diensten en verplichte sociale verzekeringen, Onderwijs, Overige dienstverlening, Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik, Extraterritoriale organisaties en lichamen.	12,2	11,6	0,6
Q en R	Gezondheids- en welzijnszorg, Cultuur, sport en recreatie.	14,4	16,0	-1,6

een oververtegenwoordiging van de respons in Bedrijfstak 'M' (= Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening).

Uit tabel 3.4.7 blijkt dat personen jonger dan 45 jaar ondervertegenwoordigd zijn in de respons terwijl ouderen juist relatief vaak responderen.

De lagere inkomens responderen minder goed dan de hogere inkomens zo blijkt uit tabel 3.4.8. In het hoogste inkomensdeciel bestaat een oververtegenwoordiging van de respons ten opzichte van het weegkader van 3,6 procentpunt.

Conclusie

Uit de verdeling van verschillende kenmerken in het weegkader en de respons blijkt een aantal verschillen. Zo zijn ouderen, hoogopgeleiden en mensen met een hoger inkomen in enige mate oververtegenwoordigd in de respons. Jongeren zijn enigszins ondervertegenwoordigd in de respons. Met deze verschillen is op een aantal kenmerken in de weging rekening gehouden. Dit zorgt ervoor dat de respons na weging zoveel mogelijk representatief is. Informatie over het weegkader is te vinden in paragraaf 3.5.

TABEL 3.4.7 Frequentietelling Leeftijd

WEEGTERM	WEEG-KADER (%)	RESPONS (%)	VERSCHIL WEEGKADER – RESPONS (PROCENTPUNT)
Van 15 tot 35 jaar	16,8	10,9	5,9
Van 35 tot 45 jaar	21,3	18,3	3,0
Van 45 tot 55 jaar	29,2	30,0	-0,9
Van 55 tot 65 jaar	22,1	28,7	-6,6
Van 65 tot 70 jaar	6,0	7,4	-1,4
Vanaf 70 jaar	4,6	4,6	-0,1

TABEL 3.4.8 Frequentietelling Besteedbaar huishoudinkomen

WEEGTERM	WEEG-KADER (%)	RESPONS (%)	VERSCHIL WEEGKADER – RESPONS (PROCENTPUNT)
Van 1% t/m 10%	8,1	6,1	2,0
Van 11% t/m 20%	4,2	3,4	0,8
Van 21% t/m 30%	4,6	3,8	0,8
Van 31% t/m 40%	6,0	5,3	0,6
Van 41% t/m 50%	7,5	6,9	0,6
Van 51% t/m 60%	8,7	8,1	0,5
Van 61% t/m 70%	9,9	9,6	0,3
Van 71% t/m 80%	11,8	11,9	-0,1
Van 81% t/m 90%	15,1	17,0	-1,9
Van 91% t/m 100%	24,2	27,8	-3,6

3.5 WEGING

De responsoverzichten uit de vorige paragraaf laten duidelijk zien dat een bepaald 'soort' personen is oververtegenwoordigd in de responsgegevens en dat een andere 'soort' personen is ondervertegenwoordigd. Zo bestaat de respons bijvoorbeeld, na correctie voor de ongelijke trekkansen, voor 61,8% uit personen die 45 jaar of ouder zijn, terwijl de populatie voor 70,8% bestaat uit personen die 45 jaar of ouder zijn. Om te corrigeren voor deze over- en ondervertegenwoordiging van een bepaald 'soort' personen worden de responsgegevens gewogen. Het 'soort' personen dat is oververtegenwoordigd in de respons krijgt een lager correctiegewicht, het 'soort' personen dat is ondervertegenwoordigd krijgt een hoger correctiegewicht. Bij het schatten van populatietotalen worden de responsgegevens gewogen met het product van insluitgewicht en correctiegewicht, om zowel te corrigeren voor de ongelijke responskansen als ook voor de ongelijke trekkansen. Het product van insluitgewicht en correctiegewicht heet eindgewicht.

De insluitgewichten zijn gelijk aan de inverse van de trekkansen die gebruikt zijn bij het trekken van de steekproef. De correctiegewichten worden met de calibratieschatter berekend (zie bijvoorbeeld Särndal & Lundström, 2005). Voor het berekenen van de correctiegewichten heeft de calibratieschatter een weegmodel nodig, dat bestaat uit een lineaire combinatie van het product van een of meer hulpvariabelen. Dit weegmodel moet laten zien welk 'soort' personen oververtegenwoordigd is in de respons en welk 'soort' personen ondervertegenwoordigd is. De calibratieschatter berekent het correctiegewicht zó, dat de met het product van insluitgewicht en correctiegewicht gewogen som van ieder product van hulpvariabelen uit het weegmodel gelijk is aan het populatietotaal van dat product. Voor het berekenen van de correctiegewichten is het weegprogramma BASCULA gebruikt, een onderdeel van het door het CBS ontwikkelde BLAISE.

Het weegmodel

De hulpvariabelen die het weegmodel kent, zijn te vinden in tabel 3.4.2. Op de hoogst behaalde opleiding na, zijn de waardes van alle hulpvariabelen voor alle personen in het steekproefkader te vinden in registers die het CBS gebruikt voor het maken van statistieken. Sommeren van die waardes over alle personen in het steekproefkader levert de populatietotalen die de calibratieschatter nodig heeft. De hoogst behaalde opleiding is niet voor iedereen in het steekproefkader beschikbaar via registers. Om te weten wat de hoogst behaalde opleiding van de respondenten van het onderzoek is, zijn hierover vragen opgenomen in de vragenlijst van het onderzoek. Voor het populatietotaal van de hoogst behaalde opleiding worden de responsgegevens van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) gebruikt. Door de verdeling van onderwijsniveaus naar leeftijd en geslacht van zelfstandigen in de EBB te relateren aan de verdeling naar leeftijd en geslacht uit het steekproefkader kan een schatting gemaakt worden van de verdeling van het aantal personen in het steekproefkader als functie van de hoogst behaalde opleiding.

Voor het wegen van de responsgegevens zijn de hulpvariabelen uit tabel 3.4.2 gecombineerd tot het weegmodel zoals aangegeven in tabel 3.4.1. Het weegmodel is daarmee exact gelijk aan het weegmodel dat ook bij de ZEA 2015 en 2017 is gebruikt. In 2015 is de term besteedbaar huishoudinkomen toegevoegd aan het weegmodel omdat het de weging duidelijk verbeterde. De minimale celvulling bij de weegtermen is 38, ruim boven de gebruikelijke ondergrens van 20 (zie bijvoorbeeld Särndal, Swensson, & Wretman, 1992, paragraaf 7.7).

De gewichten

Als de correctiegewichten bij het wegen worden begrensd dan hebben de eindgewichten een minimum waarde van 33,0 en een maximum waarde van 698,3. Voor het bespreken van de waarden van de correctiegewichten is het handig om de correctiegewichten te schrijven als het product van een gemiddeld correctiegewicht en een met dat gemiddelde correctiegewicht genormaliseerd correctiegewicht. Het gemiddelde correctiegewicht is gelijk aan

$$\bar{c} = \frac{\sum_{i \in S} \pi_i^{-1}}{\sum_{i \in R} \pi_i^{-1}}$$

met *S* de steekproef, *R* de verzameling van respondenten en π_i^{-1} het insluitgewicht van persoon *i*. Het genormaliseerde correctiegewicht is gelijk aan

$$c_i^n = \frac{c_i}{\bar{c}^{-1}}$$

met c_i het correctiegewicht van persoon *i*. Het gemiddelde correctiegewicht corrigeert voor de totale uitval door non-respons. Het genormaliseerde correctiegewicht corrigeert voor de selectiviteit in de non-respons. Personen van het 'soort' personen dat is ondervertegenwoordigd in de respons hebben een genormaliseerd correctiegewicht dat groter is dan één, personen van het 'soort' personen dat is oververtegenwoordigd in de respons hebben een genormaliseerd correctiegewicht dat kleiner is dan één.

Zouden de hulpvariabelen van het weegmodel geen over- of ondervertegenwoordiging laten zien van een bepaald 'soort' personen, dan hadden alle genormaliseerde correctiegewichten de waarde één. Maar paragraaf 3.4 laat zien dat de hulpvariabelen uit het weegmodel wel over- en ondervertegenwoordiging in de respons laten zien. De waarden van de genormaliseerde correctiegewichten verschillen dan ook duidelijk van één, zoals tabel 3.5.1, met het gemiddelde en de standaarddeviatie van de genormaliseerde correctiegewichten, laat zien. Ook laat tabel 3.5.1 duidelijk zien dat alle hulpvariabelen uit het weegmodel een bijdrage leveren aan het corrigeren van de selectiviteit in de non-respons. Alle hulpvariabelen uit het weegmodel kennen zowel categorieën met een gemiddeld genormaliseerd correctiegewicht dat groter is dan één, als ook categorieën met een gemiddeld genormaliseerd correctiegewicht dat kleiner is dan één.

TABEL 3.5.1 Gemiddelde en standaarddeviatie van het genormaliseerde correctiegewicht

VARIABELE	CATEGORIE	GEMIDDELDE	STANDAARD-DEVIATIE
Geslacht (2)	Man	1,006	0,445
	Vrouw	0,990	0,356
Leeftijd (6)	Van 15 tot 35 jaar	1,539	0,449
	Van 35 tot 45 jaar	1,165	0,513
	Van 45 tot 55 jaar	0,971	0,282
	Van 55 tot 65 jaar	0,771	0,232
	Van 65 tot 70 jaar	0,812	0,251
	Vanaf 70 jaar	0,986	0,256
Herkomst (2)	Autochtoon	0,922	0,302
	Allochtoon	1,527	0,629
Opleiding (3)	Laag	1,090	0,418
	Middelbaar	1,003	0,423
	Hoog	0,966	0,400
Landsdeel (4)	Noord Nederland	0,898	0,362
	Oost Nederland	0,960	0,378
	West Nederland	1,054	0,447
	Zuid Nederland	0,976	0,383
Stedelijkheid (4)	Zeer sterk en sterk stedelijk	1,067	0,465
	Matig stedelijk	0,963	0,365
	Weinig stedelijk	0,926	0,344
	Niet stedelijk	0,943	0,360

VARIABELE	CATEGORIE	GEMIDDELDE	STANDAARD-DEVIATIE
Bedrijfstak (7)	A	1,127	0,263
	B tot en met F	1,286	0,403
	G en H	1,120	0,397
	I tot en met L en N	1,071	0,411
	M	0,730	0,341
	O en P en S tot en met U	1,052	0,386
	Q en R	0,900	0,366
Besteedbaar huishoudinkomen (10)	Van 1% t/m 10%	1,323	0,501
	Van 11% t/m 20%	1,218	0,507
	Van 21% t/m 30%	1,222	0,409
	Van 31% t/m 40%	1,116	0,436
	Van 41% t/m 50%	1,085	0,385
	Van 51% t/m 60%	1,067	0,426
	Van 61% t/m 70%	1,033	0,394
	Van 71% t/m 80%	0,988	0,363
	Van 81% t/m 90%	0,891	0,362
	Van 91% t/m 100%	0,869	0,355

4. KWALITEIT VAN DE ZEA

De kwaliteit van de ZEA kan allereerst worden afgemeten aan de respons. Hierbij gaat het vooral om de hoogte van het responspercentage en in hoeverre er aanwijzingen zijn voor selectiviteit van de respons. Dit onderwerp is in hoofdstuk 3 uitgebreid aan bod gekomen.

Een tweede kenmerk dat mede bepalend is voor de kwaliteit van de ZEA betreft de antwoorden op de vragen in de vragenlijst. Hierbij gaat het ten eerste om de mate waarin vragen worden overgeslagen (item non-respons) en ten tweede om de betrouwbaarheid of homogeniteit van de gehanteerde schalen in de vragenlijst. Daarnaast zijn de reacties van respondenten op een open vraag aan het einde van de vragenlijst relevant, waarin de respondenten konden aangeven wat zij van de vragenlijst vonden.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van ongewogen gegevens. Hierdoor kunnen aantallen en percentages afwijken van de aantallen en percentages in de tabel met inhoudelijke resultaten (zie hoofdstuk 5), waarbij de gegevens worden gewogen om zo representatief mogelijke uitspraken te kunnen doen over de doelpopulatie van alle zelfstandig ondernemers in Nederland.

4.1 ITEM NON-RESPONSE

In een schriftelijke vragenlijst kunnen respondenten naar keuze vragen beantwoorden of overslaan. In een internet-enquête zoals de ZEA is dit afhankelijk van de wijze waarop de vragenlijst is geprogrammeerd. In de ZEA is ervoor gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de internet-enquête van de NEA en respondenten de mogelijkheid te geven om vragen over te slaan. Dit is echter niet expliciet aangegeven in de toelichting van de vragenlijst voor de respondenten. Een vragenlijst wordt als bruikbaar beschouwd indien minimaal 75% van de vragen (die aan alle respondenten zijn voorgelegd) is ingevuld. Op basis van gegeven antwoorden worden soms vragen overgeslagen die niet van toepassing zijn voor de desbetreffende respondent. Zo zijn er bijvoorbeeld een aantal vragen specifiek voor ondernemers zonder personeel die niet aan ondernemers met personeel worden voorgelegd.

Sommige vragen in de vragenlijst moeten per se worden beantwoord om de vragenlijst te kunnen vervolgen. Dit zijn de vragen waarvan de antwoorden bepalen of andere vragen al dan niet worden gesteld. Om problemen in de routing van respondenten te voorkomen, kunnen respondenten alleen verder in de vragenlijst indien ze de betreffende selectievraag beantwoorden.

Ontbrekende waarden op individuele vragen worden veroorzaakt doordat respondenten vragen overslaan als ze het antwoord niet weten of niet wil-

len geven. Dit kan wijzen op een onduidelijke of foutieve vraagstelling. Bij het overgrote deel van de vragen was het aantal ontbrekende waarden zeer beperkt (minder dan 10% van de respondenten die de betreffende vraag had moeten beantwoorden). In tabel 4.1.1 staan de vragen genoemd die meer dan 10% ontbrekende waarden hadden.

Uit tabel 4.1.1 blijkt dat vooral de vragen over de leeftijd tot waarop men wil of denkt te kunnen doorwerken en de vraag over het uurtarief veel ontbrekende waarden hebben. De vragen over de doorwerkleeftijd zijn wellicht lastig omdat ze hypothetisch zijn en mogelijk ook omdat veel respondenten het antwoord (nog) niet weten. Bij gebrek aan een antwoordcategorie 'weet ik niet' hebben mensen die het niet wisten deze vraag mogelijk overgeslagen. Echter, als er wel een optie 'weet ik niet' wordt toegevoegd, dan leert de ervaring bij dit soort vragen dat veel respondenten daarvoor kiezen (en dus geen schatting meer doen). De vraag over uurtarief kan wellicht lastig in te vullen zijn, omdat sommige zelfstandig ondernemers in plaats van uurtarieven een vaste kostprijs hanteren. Een voorbeeld is een vaste kostprijs voor een workshop of training. Ook kan door het toepassen van variabele uurtarieven het lastig zijn om een gemiddeld uurtarief te berekenen. De vragen hoe lang de respondent denkt financieel rond te komen indien het inkomen uit de onderneming helemaal weg zou vallen en de vraag of de respondent liever zelfstandig ondernemer of werknemer wil zijn, zijn ook hypothetische vragen. Ook hier is geen antwoordcategorie 'weet ik niet' opgenomen om respondenten toch te stimuleren een keuze te maken. Verder hebben relatief veel respondenten niet de reden voor het geen lid zijn van een brancheorganisatie of belangenvereniging ingevuld. De conclusie is dat er voor het overgrote deel van de vragen in de ZEA weinig ontbrekende waarden zijn en dat een klein aantal vragen tot hoge item non-respons leidt waarbij het vaak om hypothetische situaties gaat die soms ook nog in tijd ver weg liggen.

TABEL 4.1.1 Vragen met meer dan 10% ontbrekende waarden

	AANTAL VALIDE ANTWOORDEN	ONT-BREKENDE WAARDEN	AANTAL VERWACHTE ANTWOORDEN
	N	%	N
Wat is gemiddeld genomen het uurtarief (exclusief BTW) dat u uw klanten in rekening brengt? *[Subgroep: 'Biedt eigen arbeid of diensten aan']*	2.225	39,10%	3.652
Om welke redenen heeft u een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid afgesloten? *[Subgroep mèt arbeidsongeschiktheidsverzekering als zelfstandig ondernemer]*	1.202	10,00%	1.335
Wat is de belangrijkste reden dat u geen lid bent van bovenstaande organisaties? *[Subgroep lid van géén van deze organisaties]*	2.303	23,30%	3.003
Stel dat het inkomen uit uw onderneming helemaal weg zou vallen. Bijvoorbeeld omdat u tijdelijk geen opdrachten heeft of om een andere reden niet kunt werken. Hoe lang zou uw huishouden dan nog kunnen rondkomen?	4.655	16,10%	5.549
Als u vrij mocht kiezen, werkt u dan liever in loondienst of als zelfstandig ondernemer?	4.788	13,70%	5.549
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken?	3.652	34,20%	5.549
Tot welke leeftijd denkt u - lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten?	3.565	35,80%	5.549
Op welke leeftijd denkt u financieel gezien te kunnen stoppen met werken?	3.379	39,10%	5.549

4.2 BETROUWBAARHEID VAN DE SCHALEN

De betrouwbaarheid van de samengestelde schalen in de ZEA wordt afgemeten aan Cronbach's alfa. Dit is een maat voor de consistentie van de schaal. De waarde van Cronbach's alfa is afhankelijk van het aantal items en de onderlinge correlaties tussen de items van de schaal. In het algemeen wordt een waarde van 0,70 of hoger als acceptabel gezien en een waarde van 0,80 of hoger als goed. Bij een gering aantal items wordt ook een waarde tussen 0,60 en 0,70 nog acceptabel geacht (De Heus, Leeden & Glazendam, 1995). In tabel 4.2.1 zijn schalen en de items waaruit de schaal is opgebouwd weergegeven. Uit de tabel blijkt dat, mede gezien het geringe aantal items, alle schalen een acceptabele of goede betrouwbaarheid hebben.

TABEL 4.2.1 Schalen in de ZEA met onderliggende items en Cronbach's alfa

SCHAAL EN ITEMS	CRONBACH'S ALFA
Autonomie/zelfstandigheid	**0,68**
Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert?	
Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden?	
Kunt u zelf uw werktempo regelen?	
Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen?	
Kunt u vrij nemen wanneer u dat wilt?	
Taakeisen	**0,86**
Moet u erg snel werken?	
Moet u heel veel werk doen?	
Moet u extra hard werken?	
Moeilijkheidsgraad/cognitieve belasting	**0,77**
Vereist uw werk intensief nadenken?	
Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt?	
Vergt uw werk veel aandacht van u?	
Gevarieerd werk	**0,68**
Is uw werk gevarieerd?	
Vereist uw werk dat u nieuwe dingen leert?	
Vereist uw werk creativiteit?	
Werkgerelateerde psychische vermoeidheid (burn-outklachten)	**0,88**
Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk	
Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg	
Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk	
Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken	
Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk	
Bevlogenheid	**0,85**
Als ik werk voel ik me fit en sterk	
Ik ben enthousiast over mijn werk	
Ik ga helemaal op in mijn werk	
In-role performance/functioneren	**0,88**
Ik behaal alle doelen (werkopdrachten) die bij mijn werk horen	
De taken die bij mijn werk horen, gaan me goed af	
Ik presteer goed in mijn werk	
Leeroriëntatie	**0,87**
In mijn werk probeer ik telkens weer nieuwe dingen te leren	
Ik denk er over na hoe ik in de toekomst mijn werk zo goed mogelijk kan blijven doen	
In mijn werk zoek ik de mensen op waar ik iets van kan leren	
Ik zorg ervoor dat ik qua kennis en vaardigheden goed mee kan komen met veranderingen in mijn werk	

4.3 REACTIES VAN RESPONDENTEN OP DE VRAGENLIJST

Aan het einde van de vragenlijst is aan de respondenten gevraagd of zij opmerkingen hadden over de vragenlijst. Ongeveer een op de acht respondenten maakte een opmerking. Ook konden respondenten aangegeven of ze (via mail) de eerste onderzoeksresultaten willen ontvangen.

Naast toelichtingen op specifieke vragen of een toelichting op de specifieke situatie van de respondent, werden er ook suggesties voor verbetering gegeven. De belangrijkste suggesties voor verbeteringen betroffen de volgende onderwerpen:

- Lengte van de vragenlijst
- Lay-out van de vragenlijst
- Relevantie vragen/missende onderdelen

Gemiddeld deden respondenten er iets minder dan 30 minuten over om de vragenlijst in te vullen (waarbij uitschieters buiten beschouwing zijn gelaten). De mediaan (50e percentiel) was 26,2 minuten. De gemiddelde en mediane invulduur waren beide iets minder dan 1 minuut korter dan bij de ZEA 2017. In 2019 deed 22,7% van de respondenten er tussen de 3 en 20 minuten over om de vragenlijst in te vullen. Verder deed 6,4% van de respondenten er langer dan 1 uur over (met een maximum van meer dan 12 uur omdat het dan aannemelijk is dat de vragenlijst open is blijven staan zonder dat de respondenten er actief mee bezig waren). Gezien de opmerkingen aan het einde van de vragenlijst is de invulduur voor een substantiële groep zelfstandig ondernemers te lang. Beperking van de invulduur is dan ook een aandachtspunt bij een volgende ZEA-meting.

De opmerkingen rond de layout van de internetvragenlijst zullen hier niet in detail worden besproken, maar zullen eveneens worden meegenomen bij een volgende meting. Eén opmerking kwam echter veelvuldig terug. Dat was een gebrek aan een voortgangsindicator, zodat respondenten kunnen zien hoe ver ze zijn gevorderd met de vragenlijst. De ZEA maakt echter gebruik van routing, dat wil zeggen dat de vragen die aan mensen worden gesteld, afhankelijk zijn van antwoorden op eerdere vragen. Daarom is het lastig om een betrouwbare inschatting van de voortgang te maken. Daarnaast geven respondenten aan dat de lay-out van de vragenlijst moet worden verbeterd zodat deze makkelijker kan worden ingevuld op een mobiele telefoon. Dat laatste is een belangrijk aandachtspunt voor de volgende ZEA

Met betrekking tot de relevantie van de vragen en ontbrekende onderdelen zijn de verbetersuggesties heel divers. Sommige respondenten geven bijvoorbeeld aan waarom een specifieke vraag niet aansluit bij hun individuele situatie. Daarnaast geeft een aantal respondenten aan dat ze meer vragen zouden willen terugzien over regeldruk, wetgeving en overheidsbeleid. Daarover is een beperkt aantal vragen gesteld. De vragenlijst heeft echter voornamelijk tot doel de arbeidsomstandigheden en inzetbaarheid in kaart te brengen en heeft slechts beperkte ruimte voor andere onderwerpen. Dat staat ook in de uitnodigingsbrief duidelijk beschreven. Tevens is het interessant voor beleidsmakers en andere gebruikers van de ZEA om zelfstandig ondernemers te vergelijken met werknemers (NEA). Daarom is een deel van de onderwerpen en vragen overgenomen uit de NEA (in een aantal gevallen in aangepaste vorm). De afweging tussen aanpassing aan de doelgroep en vergelijkbaarheid met de NEA blijft een dilemma, waar in elke editie van de ZEA kritisch naar wordt gekeken. De opmerking over specifieke vragen en antwoordcategorieën zullen meegenomen worden in toekomstige ZEA's.

4.4 CONCLUSIES OVER DE KWALITEIT VAN DE ZEA

Respons

De respons van de ZEA 2019 komt op 27,2% (bruikbare respons/bruto steekproef). De vergelijkbare respons van de ZEA 2017 was 26,6%.

De selectiviteit van de respons

Voor de vraag of de gegevens een representatief beeld opleveren van de zelfstandig ondernemers in Nederland is een inschatting gemaakt van de selectiviteit van de respons. Zo bleek de respons enigszins selectief naar onder meer geslacht, leeftijd, herkomst, opleidingsniveau en inkomenspositie. Hiermee is rekening gehouden in de weging, zodat de respons na weging representatief is op deze kenmerken.

De kwaliteit van de vragenlijst

Wat betreft de kwaliteit van de vragenlijst, zien we dat er – op enkele vragen na – weinig ontbrekende waarden zijn (item non-respons) en de samengestelde schalen een acceptabele of goede betrouwbaarheid hebben. De gemiddelde invulduur van de vragenlijst is nog relatief lang en daar maakten respondenten ook opmerkingen over.

5. RESULTATEN VAN DE ZEA

In dit hoofdstuk presenteren we de frequentieverdelingen van alle geobserveerde variabelen in de ZEA, en splitsen daarbij uit naar zowel geslacht, leeftijd, type zelfstandig ondernemer, als sector. Tevens geven we de gemiddelde schaalscores en de scores op enkele afgeleide variabelen en indicatoren. De gegevens zijn daarbij gewogen om ze representatief te maken en tellen op tot de steekproefaantallen. De aantallen zijn in deze context niet opgehoogd naar populatie-aantallen. De ZEA-gegevens kunnen ook naar andere en meer gedetailleerde leeftijdscategorieën en bedrijfstakindelingen worden uitgesplitst, of naar andere kenmerken zoals regio. Vanwege de ruimte die additionele uitsplitsing inneemt, is daar in dit rapport echter niet voor gekozen.

Op basis van de ZEA zijn via de website van het CBS (StatLine) cijfers beschikbaar over arbeidsongevallen, duurzame inzetbaarheid, fysieke belasting en psycho-sociale arbeidsbelasting met uitsplitsingen naar leeftijd, geslacht en type zelfstandig ondernemer.

Een gedeelte van de variabelen in de ZEA, zoals bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, herkomst, onderwijsniveau, beroep, provincie en stedelijkheid is bedoeld als achtergrondvariabelen. In de tabel worden ook deze kenmerken gepresenteerd om inzicht te geven in de samenstelling van de ZEA-respons en om een indruk te geven van de onderzoeksmogelijkheden van de ZEA. Voor een beschrijving van zelfstandig ondernemers naar deze kenmerken wordt verwezen naar resultaten uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB), onder meer vanwege de grotere steekproefomvang. Zie hiervoor StatLine: arbeidsdeelname; kerncijfers.

In de resultatentabel op de volgende pagina's is elk verschil tussen een onderscheiden groep enerzijds (bijvoorbeeld 'mannen') en 'alle' andere groepen binnen dezelfde uitsplitsvariabele anderzijds, getoetst op significantie (in dit specifieke geval wordt dus gekeken naar de verschillen tussen 'mannen' en 'vrouwen'). Een gemarkeerde groep is op het betrokken gegeven significant verschillend van alle *andere* groepen op dezelfde regel, binnen dezelfde uitsplitsvariabele als bijvoorbeeld leeftijd of geslacht. We gebruiken daarbij het symbool '▲' (of '△') wanneer een groep significant *hoger* scoort dan de *andere* groepen, en het symbool '▼' (of '▽') voor een significant *lager* scorende groep (waarbij 'significant' is $p < 0{,}05$, tweezijdig). Percentages zijn getoetst met de Pearson χ^2 toets, en gemiddelden met de *t*-test. Of er een gesloten ('▲') of open (of '△') symbool wordt gebruikt, hangt af van de grootte van het corresponderende verschil, herberekend naar Cohen's *d* (Cohen, 1977; $d = (M2\text{-}M1)/SD_{Pooled}$). Bij verhoudingsgewijs grote verschillen tussen groepen (Cohen's $d \geq 0{,}20$) gebruiken we een gesloten symbool ('▲'), en bij verhoudingsgewijs kleine verschillen (Cohen's $d < 0{,}20$) gebruiken we een open symbool ('△'), maar beide symbolen wijzen op een significant verschil ($p < 5\%$). Niet-significante verschillen worden dus niet gemarkeerd, zelfs niet als het om relatief grote verschillen gaat.

We lichten dit toe met een voorbeeld. Het (gewogen) percentage zelfstandig ondernemers met een Nederlandse achtergrond onder de 15- tot 45-jarige zelfstandig ondernemers is 73,7% (zie eerste pagina van de tabel). Het (gewogen) percentage zelfstandig ondernemers met een Nederlandse achtergrond in de *andere* twee leeftijdsgroepen *samen* is 84,4%. Dit verschil is significant ($p < 5\%$, tweezijdig). Omgerekend in Cohen's d (effectgrootte) is dit verschil relatief groot (−0,27); in absolute zin groter dan de ingestelde drempel van Cohen's $d = 0{,}20$. Bovendien is 73,7% lager dan 84,4%, en daarmee wordt het percentage 73,7% gemarkeerd met een gesloten pijltje naar beneden (▼). Het percentage zelfstandig ondernemers met een Nederlandse achtergrond is in de leeftijdsgroep 15 tot 45 jaar dus significant ($p < 5\%$) en relevant (Cohen's $d \geq 0{,}20$) *lager* dan in de andere twee leeftijdsgroepen samen. Op deze wijze is elk percentage en elk gemiddelde in de gehele tabel onderzocht, en als aan de gestelde voorwaardes werd voldaan vervolgens gemarkeerd met de beschreven symbolen. Niet-gemarkeerde percentages en gemiddelden zijn met andere woorden niet significant verschillend van de andere percentages en gemiddelden op dezelfde regel in dezelfde subtabel. Ook relatief grote verschillen kunnen in sommige gevallen niet significant zijn, bijvoorbeeld als het betrokken item door 'routing' slechts aan een zeer beperkt aantal respondenten is voorgelegd.

Verklaring tekens in tabel 5.1.1:

–	:	cijfer is niet van toepassing
.	:	N<10
0,0%	:	percentage kleiner dan 0,05% maar groter dan 0%
0%	:	geen enkele respondent heeft dit aangevinkt (in betrokken subgroep)
Range	:	waargenomen kleinste resp. grootste waarde

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
N:	5.549	1.142	4.379	1.008	3.371	3.513	2.036	2.117	1.618	1.814	473	876	2.735	1.465
%:	100%	21%	79%	23%	77%	63%	37%	38%	29%	33%	8,5%	16%	49%	26%
Type zelfstandig ondernemer [N=5.521]														
· ZMP	20,7%	100%	–	0%	0%	21,7%△	18,9%▽	21,4%	22,4%△	18,3%▽	29,1%▲	18,6%	24,1%△	12,9%▼
· ZZP	79,3%	–	100%	100%	100%	78,3%▽	81,1%△	78,6%	77,6%▽	81,7%△	70,9%▼	81,4%	75,9%▽	87,1%▲
Type zelfstandig ondernemer [N=5.521]														
· ZMP	20,7%	100%	0%	0%	0%	21,7%△	18,9%▽	21,4%	22,4%△	18,3%▽	29,1%▲	18,6%	24,1%△	12,9%▼
· ZZP-producten	18,3%	0%▼	23,0%▲	100%	–	19,4%△	16,3%▽	15,5%▽	16,4%▽	23,1%△	55,6%▲	16,5%	18,6%	6,7%▼
· ZZP-eigen arbeid	61,1%	0%▼	77,0%▲	–	100%	58,9%▽	64,7%△	63,1%△	61,2%	58,6%▽	15,4%▼	64,9%△	57,4%▽	80,3%▲
Type ondernemer zonder personeel [Subgroep ZZP'ers] [N=4.379]														
· Producten	23,0%	–	23,0%	100%	–	24,7%△	20,2%▽	19,8%▽	21,1%	28,3%△	78,3%▲	20,3%	24,4%△	7,7%▼
· Eigen arbeid	77,0%	–	77,0%	–	100%	75,3%▽	79,8%△	80,2%△	78,9%	71,7%▽	21,7%▼	79,7%	75,6%▽	92,3%▲
PERSOONSGEGEVENS														
Geslacht [N=5.549]														
· Man	63,3%	66,4%△	62,5%▽	67,2%△	61,1%▽	100%	–	63,3%	60,3%▽	66,0%△	72,0%△	87,9%▲	66,8%△	39,3%▼
· Vrouw	36,7%	33,6%▽	37,5%△	32,8%▽	38,9%△	–	100%	36,7%	39,7%△	34,0%▽	28,0%▽	12,1%▼	33,2%▽	60,7%▲
Leeftijd [Gemiddelde] [N=5.549] [Range: 18–89]	48,4	47,7▽	48,6△	50,8▲	47,9▼	48,7△	47,9▽	35,4▼	49,7△	62,5▲	50,8▲	47,3▽	48,8△	47,6▽
Leeftijd [N=5.549]														
· 15-44	38,2%	39,5%	37,8%	32,5%▽	39,4%△	38,2%	38,1%	100%	–	–	29,8%▽	41,7%△	36,7%▽	41,5%△
· 45-54	29,2%	31,6%△	28,5%▽	26,2%	29,2%	27,8%▽	31,6%△	–	100%	–	30,6%	29,1%	30,4%△	26,4%▽
· 55+	32,7%	28,9%▽	33,7%△	41,4%▲	31,3%▼	34,1%△	30,3%▽	–	–	100%	39,6%△	29,2%▽	32,9%	32,1%
Leeftijd [N=5.549]														
· 15-24	1,79%	0,90%▽	1,99%△	2,0%	1,98%	1,96%	1,50%	4,7%▲	0%▽	0%▼	1,84%	1,40%	2,1%△	1,35%
· 25-34	15,0%	14,7%	15,1%	13,2%	15,7%	15,2%	14,7%	39,4%▲	0%▼	0%▼	11,9%▽	15,9%	13,4%▽	18,5%△
· 35-44	21,3%	23,9%△	20,7%▽	17,2%▽	21,7%△	20,9%	22,0%	55,9%▲	0%▼	0%▼	16,0%▽	24,4%△	21,1%	21,6%
· 45-54	29,2%	31,6%△	28,5%▽	26,2%	29,2%	27,8%▽	31,6%△	0%▼	100%	0%▼	30,6%	29,1%	30,4%△	26,4%▽
· 55-64	22,1%	22,3%	22,1%	24,8%△	21,3%▽	21,8%	22,7%	0%▼	0%▼	67,7%▲	23,5%	22,1%	21,4%	23,0%
· 65-74	9,4%	6,2%▽	10,2%△	13,7%△	9,1%▽	10,9%△	6,8%▽	0%▼	0%▼	28,7%▲	14,2%△	6,5%▽	10,2%△	8,0%▽
· 75+	1,18%	0,39%▽	1,39%△	2,9%△	0,95%▽	1,41%△	0,77%▽	0%▽	0%▽	3,6%▲	1,90%	0,58%	1,31%	1,06%
Herkomstgroep [N=5.549]														
· Nederlandse achtergrond	80,3%	82,3%	79,8%	86,6%▲	77,7%▼	80,1%	80,6%	73,7%▼	81,5%	86,9%▲	97,1%▲	83,8%△	77,4%▽	78,1%▽
· Westerse migratieachtergrond	12,1%	7,5%▽	13,3%△	7,5%▼	15,0%▲	11,2%▽	13,5%△	13,7%△	12,1%	10,1%▽	0,82%▼	11,3%	12,8%	14,7%△
· Niet-westerse migratieachtergrond	7,7%	10,2%△	6,9%▽	5,9%	7,3%	8,7%△	5,8%▽	12,6%▲	6,4%▽	3,0%▼	2,1%▼	4,9%▽	9,7%△	7,3%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Sector [N=5.549]														
· Landbouw	8,5%	12,0%△	7,6%▽	25,9%▲	2,1%▼	9,7%△	6,5%▽	6,7%▽	8,9%	10,3%△	100%	0%▼	0%▼	0%▼
· Bouw	10,2%	8,0%▽	10,8%△	6,6%▽	12,1%△	15,1%▲	1,72%▼	12,3%△	10,0%	8,0%▽	0%▼	64,8%▲	0%▼	0%▼
· Handel	14,6%	25,2%▲	11,8%▼	37,0%▲	4,2%▼	14,9%	14,1%	12,3%▽	14,7%	17,2%△	0%▼	0%▼	29,6%▲	0%▼
· Zakelijk	21,5%	14,3%▼	23,4%▲	6,1%▼	28,6%▲	21,0%	22,5%	19,9%▽	23,5%△	21,7%	0%▼	0%▼	43,7%▲	0%▼
· Zorg	8,3%	7,6%	8,6%	0,81%▼	10,9%▲	4,0%▼	15,9%▲	9,1%	6,9%▽	8,7%	0%▼	0%▼	0%▼	31,6%▲
· Recreatie	12,4%	6,9%▼	13,8%▲	8,0%▼	15,6%▲	7,9%▼	20,0%▲	13,6%△	12,5%	10,8%▽	0%▼	0%▼	0%▼	46,9%▲
· Overig	24,4%	26,0%	24,0%	15,7%▼	26,5%▲	27,3%△	19,4%▽	26,2%△	23,4%	23,3%	0%▼	35,2%▲	26,7%△	21,6%▽
Sector [N=5.549]														
· Landbouw	8,5%	12,0%△	7,6%▽	25,9%▲	2,1%▼	9,7%△	6,5%▽	6,7%▽	8,9%	10,3%△	100%	–	–	–
· Nijverheid	15,8%	14,2%	16,2%	14,3%	16,8%	21,9%▲	5,2%▼	17,2%△	15,8%	14,1%▽	–	100%	–	–
· Commerciële dienstverlening	49,3%	57,3%▲	47,1%▼	50,0%△	46,3%▽	52,0%△	44,6%▽	47,4%▽	51,3%△	49,7%	–	–	100%	–
· Niet-commerciële dienstverlening	26,4%	16,5%▼	29,0%▲	9,7%▼	34,8%▲	16,4%▼	43,7%▲	28,7%△	23,9%▽	25,9%	–	–	–	100%
Om wat voor soort bedrijf of onderneming gaat het? [N=891]														
· Productiebedrijf/ fabriek	3,3%	3,0%	3,4%	9,6%▲	1,01%▼	3,6%	2,8%	3,1%	2,2%	4,8%	11,9%▲	11,2%▲	0,97%▼	0%▼
· Bouwbedrijf	6,5%	3,8%	7,2%	4,8%	8,1%	10,8%▲	0,82%▼	9,9%▲	3,1%▽	3,3%▽	0%▼	42,9%▲	1,71%▼	0,58%▼
· Transport- of vervoersbedrijf	2,8%	6,7%▲	2,2%▼	0,42%▽	2,9%△	3,3%	2,1%	2,7%	3,5%	2,2%	0%	1,91%	5,0%▲	0%▼
· (Web)Winkel/ groothandel/ marktkraam	7,8%	14,0%▲	6,8%▼	23,9%▲	0,24%▼	6,7%	9,3%	6,8%	8,5%	9,1%	0%▼	3,1%▼	14,4%▲	0,41%▼
· Horecagelegenheid	3,2%	17,7%▲	0,90%▼	2,5%▲	0,29%▼	2,9%	3,7%	3,3%	4,0%	2,3%	0%	0%▼	6,1%▲	0,61%▽
· Gezondheids- of zorginstelling	9,1%	11,6%	8,6%	1,39%▼	11,4%▲	4,2%▼	15,7%▲	9,3%	9,0%	8,6%	1,05%▼	1,00%▼	3,0%▼	29,3%▲
· Onderwijsinstelling	1,75%	0%	2,1%	0%▼	2,9%▲	0,99%▽	2,8%△	1,52%	0,72%	3,3%△	0%	0%	0,31%▼	6,4%▲
· Financiële instelling	1,68%	0,77%	1,87%	0%▽	2,6%△	2,2%	0,99%	1,51%	2,0%	1,65%	0%	0%	3,3%▲	0%▽
· ICT-bedrijf	5,5%	2,0%	6,1%	2,1%▼	7,6%▲	8,8%▲	1,12%▼	9,4%▲	1,36%▼	1,93%▼	0%▼	0%▼	10,0%▲	1,72%▼
· Anders	58,3%	40,3%▼	60,9%▲	55,3%	63,0%	56,6%	60,6%	52,4%▼	65,5%△	62,8%	87,0%▲	39,8%▼	55,3%	61,0%
Provincie [N=5.549]														
· Groningen	2,8%	3,4%	2,7%	3,8%△	2,4%▽	3,0%	2,6%	2,2%▽	3,0%	3,4%	5,4%△	2,7%	2,4%▽	3,0%
· Friesland	4,3%	5,8%△	3,9%▽	5,4%△	3,5%▽	4,3%	4,3%	4,4%	4,3%	4,1%	7,4%△	6,7%△	3,8%	2,7%▽
· Drenthe	2,9%	4,2%△	2,5%▽	3,2%	2,3%	3,0%	2,6%	2,00%▽	3,3%	3,5%	5,2%△	3,1%	2,5%	2,6%
· Overijssel	6,5%	8,8%△	5,9%▽	8,9%△	5,1%▽	6,6%	6,3%	7,3%	6,4%	5,8%	11,6%▲	6,5%	6,1%	5,8%
· Gelderland	12,2%	13,7%	11,8%	13,5%	11,3%	12,1%	12,2%	11,8%	11,8%	13,0%	17,8%△	12,6%	11,7%	11,0%
· Utrecht	8,3%	6,0%▽	8,9%△	5,6%▽	9,9%△	7,7%▽	9,4%△	8,8%	8,8%	7,2%▽	3,3%▼	5,9%▽	9,0%	10,1%△
· Noord-Holland	19,4%	14,4%▽	20,9%△	15,4%▽	22,5%△	18,5%▽	21,1%△	20,8%△	19,0%	18,2%	5,9%▼	15,0%▽	21,1%△	23,3%△
· Zuid-Holland	19,0%	15,0%▽	19,9%△	16,1%▽	21,1%△	19,7%	17,7%	20,3%△	17,5%	18,7%	12,5%▽	20,4%	19,9%	18,5%
· Zeeland	2,5%	3,4%△	2,2%▽	2,9%	2,1%	2,7%	2,2%	2,1%	2,3%	3,1%△	6,5%▲	2,7%	2,2%	1,61%▽
· Noord-Brabant	14,9%	17,0%△	14,4%▽	17,8%△	13,4%▽	15,2%	14,4%	14,3%	16,0%	14,7%	16,9%	17,4%△	14,4%	13,8%
· Limburg	5,2%	5,8%	5,0%	6,0%	4,7%	5,4%	4,9%	4,4%▽	5,6%	5,9%	5,0%	5,6%	5,1%	5,3%
· Flevoland	1,99%	2,3%	1,89%	1,67%	1,95%	1,85%	2,2%	1,66%	2,0%	2,3%	2,6%	1,48%	1,91%	2,2%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Stedelijkheid [N=5.548]														
· Niet stedelijk	10,4%	12,8%△	9,8%▽	15,1%▲	8,2%▼	10,7%	9,8%	9,2%▽	10,1%	12,1%△	27,9%▲	12,7%△	8,5%▽	6,8%▽
· Weinig stedelijk	23,9%	30,8%▲	22,1%▼	31,5%▲	19,4%▼	24,8%△	22,4%▽	21,6%▽	25,7%△	25,0%	49,3%▲	26,6%△	21,4%▽	18,9%▽
· Matig stedelijk	15,6%	15,3%	15,6%	14,5%	16,0%	15,4%	15,9%	14,8%	16,6%	15,7%	11,1%▽	15,9%	15,7%	16,7%
· Sterk stedelijk	25,5%	26,0%	25,4%	21,0%▽	26,7%△	25,6%	25,5%	24,0%▽	25,6%	27,3%△	9,6%▼	26,8%	26,9%△	27,3%
· Zeer sterk stedelijk	24,5%	15,1%▼	27,0%▲	17,9%▼	29,8%▲	23,5%▽	26,4%△	30,4%▲	22,0%▽	20,0%▽	2,1%▼	18,0%▽	27,4%△	30,4%△
- Gemiddelde	3,30	3,00▼	3,38▲	2,95▼	3,50▲	3,26▽	3,36△	3,45△	3,24▽	3,18▽	2,09▼	3,11▽	3,43△	3,56▲
Hoogst behaalde opleidingsniveau [SOI-aggregatie 1] [N=5.453]														
· Laag opleidingsniveau	15,6%	18,7%△	14,7%▽	21,2%▲	12,8%▼	17,9%△	11,6%▽	12,7%▽	14,4%	20,0%△	25,3%▲	30,0%▲	14,0%▽	6,9%▼
· Middelbaar opleidingsniveau	40,5%	47,7%△	38,6%▽	48,4%▲	35,7%▼	42,0%△	37,9%▽	41,4%	42,5%	37,7%▽	53,4%▲	54,6%▲	38,1%▽	32,6%▼
· Hoog opleidingsniveau	43,9%	33,5%▼	46,7%▲	30,4%▼	51,5%▲	40,1%▼	50,5%▲	45,9%△	43,2%	42,3%	21,3%▼	15,3%▼	48,0%△	60,5%▲
Hoogst behaalde opleidingsniveau [SOI-aggregatie 2] [N=5.453]														
· Basisonderwijs	3,2%	4,1%△	2,9%▽	4,8%△	2,4%▽	3,8%△	2,2%▽	2,9%	2,9%	3,9%△	4,6%	5,4%△	3,4%	1,19%▽
· VMBO-b/k, MBO 1	7,7%	9,2%△	7,3%▽	10,0%△	6,5%▽	9,5%△	4,7%▽	5,1%▽	7,1%	11,2%△	15,2%▲	18,3%▲	5,4%▽	3,2%▼
· VMBO-g/t, AVO onderbouw	4,7%	5,4%	4,5%	6,4%△	3,9%▽	4,6%	4,8%	4,7%	4,4%	4,9%	5,4%	6,3%△	5,2%	2,6%▽
· MBO 2 en 3	17,6%	19,9%△	17,0%▽	19,5%△	16,3%▽	18,9%△	15,4%▽	16,8%	17,3%	18,9%	19,9%	30,2%▲	14,8%▽	14,6%▽
· MBO 4	16,1%	20,8%△	14,8%▽	22,4%▲	12,5%▼	16,9%△	14,6%▽	18,1%△	19,0%△	11,0%▼	30,9%▲	20,6%△	14,9%▽	10,9%▽
· HAVO, VWO	6,8%	7,0%	6,8%	6,5%	6,9%	6,2%▽	7,9%△	6,5%	6,2%	7,8%	2,6%▽	3,9%▽	8,4%△	7,0%
· HBO-, WO-bachelor	27,0%	22,0%▽	28,3%△	23,2%▽	29,8%△	24,7%▽	30,8%△	29,5%△	26,4%	24,5%▽	18,7%▼	13,0%▼	28,5%△	35,0%▲
· HBO-, WO-master, postdoctoraal	16,9%	11,6%▽	18,4%△	7,2%▼	21,7%▲	15,4%▽	19,6%△	16,4%	16,8%	17,7%	2,6%▼	2,3%▼	19,5%△	25,5%▲
Is één of meer van de volgende situaties op u van toepassing? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.142]														
· Werkzaam als werknemer	17,6%	10,7%▼	19,4%▲	22,9%△	18,4%▽	16,2%▽	19,9%△	22,5%▲	16,8%	12,7%▽	20,9%	13,2%▽	17,3%	19,5%△
· Zelfstandige die géén winstaangifte doet	1,55%	1,72%	1,51%	1,44%	1,52%	1,76%	1,19%	1,34%	1,56%	1,77%	1,42%	1,51%	1,40%	1,88%
· Inkomen uit overig werk	0,66%	0,27%	0,76%	0,87%	0,73%	0,51%	0,91%	0,53%	0,72%	0,75%	0,72%	0,14%	0,66%	0,94%
· Werkloos	0,63%	0,08%▽	0,77%△	0,82%	0,76%	0,68%	0,54%	0,56%	0,68%	0,66%	0%	0,12%▽	0,96%△	0,51%
· Arbeidsongeschikt	1,92%	1,08%▽	2,1%△	2,8%	1,95%	1,79%	2,1%	1,58%	2,1%	2,2%	1,61%	1,97%	1,84%	2,2%
· VUT/prepensioen	0,56%	0,28%	0,64%	0,39%	0,71%	0,62%	0,47%	0%▽	0%▽	1,71%▲	0,27%	0,15%	0,68%	0,67%
· Pensioen/functioneel leeftijdsontslag	5,8%	2,1%▽	6,8%△	7,7%	6,5%	7,2%△	3,5%▽	0%▼	0%▼	17,8%▲	5,7%	4,4%	6,6%△	5,3%
· Schoolgaand/opleiding aan het volgen	2,9%	2,7%	3,0%	1,69%▽	3,4%△	1,97%▽	4,6%△	5,5%▲	2,1%▽	0,63%▼	1,31%▽	0,73%▽	3,1%	4,3%△
· Huisvrouw/huisman	11,7%	11,9%	11,6%	12,7%	11,3%	4,7%▼	23,4%▲	10,5%▽	13,5%△	11,4%	15,2%△	6,6%▽	9,9%▽	16,8%▲
· Geen van deze maatschappelijke posities	62,1%	73,2%▲	59,2%▼	54,4%▽	60,6%△	68,1%▲	52,0%▼	63,6%	67,2%△	55,8%▽	58,9%	73,7%▲	62,3%	56,1%▽

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
PERSONEEL EN SAMENWERKING														
Heeft u [vast en/of tijdelijk] personeel in dienst van wie u de werkgever bent? [N=5.521]														
· Nee	79,3%	0%	100%	100%	100%	78,3%▽	81,1%△	78,6%	77,6%▽	81,7%△	70,9%▼	81,4%	75,9%▽	87,1%▲
· 1-4 personen	13,9%	67,4%▲	0%▼	0%	0%	14,3%	13,3%	15,0%	14,5%	12,3%▽	21,0%▲	13,2%	16,4%△	7,6%▼
· 5-9 personen	3,7%	18,1%▲	0%▼	0%	0%	4,0%	3,3%	2,9%▽	4,7%△	3,9%	4,9%	2,8%	4,3%	3,0%
· 10-49 personen	2,7%	13,1%▲	0%▼	0%	0%	2,9%	2,3%	3,1%	3,1%	1,88%▽	2,5%	2,4%	3,1%	2,2%
· 50-99 personen	0,17%	0,82%△	0%▽	0%	0%	0,24%	0,04%	0,28%	0,05%	0,14%	0,32%	0%	0,22%	0,13%
· 100-249 personen	0,07%	0,32%△	0%▽	0%	0%	0,08%	0,04%	0,10%	0,05%	0,04%	0,32%△	0%	0,06%	0,04%
· 250 personen of meer	0,06%	0,27%△	0%▽	0%	0%	0,09%	0%	0,04%	0,08%	0,05%	0%	0,14%	0,07%	0%
Hoe vaak werkt u samen met andere zelfstandigen? [N=5.461]														
· 1 Nooit	23,8%	22,4%	24,1%	33,5%▲	21,3%▼	20,4%▼	29,6%▲	19,1%▽	22,6%	30,5%▲	24,5%	12,5%▼	26,6%△	25,2%
· 2 Soms	45,1%	46,3%	44,9%	41,9%▽	45,8%△	45,6%	44,2%	43,9%	46,9%	44,9%	50,2%△	46,1%	45,5%	42,1%▽
· 3 Vaak	23,3%	22,1%	23,7%	16,9%▼	25,7%▲	25,5%△	19,6%▽	29,1%▲	23,2%	16,6%▼	18,1%▽	33,4%▲	20,9%▽	23,5%
· 4 Altijd	7,8%	9,2%△	7,3%▽	7,7%	7,2%	8,4%△	6,7%▽	7,9%	7,3%	8,1%	7,3%	8,0%	7,1%	9,1%△
- Gemiddelde	2,15	2,18	2,14	1,99▼	2,19▲	2,22▲	2,03▼	2,26▲	2,15	2,02▼	2,08	2,37▲	2,08▽	2,17
Heeft u de afgelopen 12 maanden personeel ingeleend/ ingehuurd? Dit betreft personen van wie u niet de werkgever bent [N=5.438]														
· Ja, vaak	8,0%	14,8%▲	6,3%▼	8,2%△	5,7%▽	9,2%△	5,9%▽	10,4%△	7,8%	5,4%▽	14,4%▲	14,1%▲	6,3%▽	5,4%▽
· Ja, soms	18,5%	25,7%▲	16,7%▼	20,3%△	15,6%▽	20,8%△	14,6%▽	21,0%△	19,4%	14,8%▽	38,1%▲	26,2%▲	14,4%▼	15,3%▽
· Nee	73,5%	59,5%▼	77,0%▲	71,6%▽	78,6%△	70,0%▼	79,5%▲	68,7%▽	72,8%	79,8%▲	47,6%▼	59,7%▼	79,3%▲	79,3%△
Wat voor personeel heeft u de afgelopen 12 maanden ingeleend/ingehuurd? [Subgroep soms of vaak personeel ingehuurd] [meerdere antwoorden mogelijk] [N=1.438]														
· Uitzendkrachten via een uitzendbureau	14,1%	27,7%▲	7,9%▼	13,7%▲	5,6%▼	14,2%	13,7%	16,3%△	12,4%	11,8%	28,5%▲	17,0%	11,3%▽	3,8%▼
· Andere zelfstandigen via een intermediair (bijvoorbeeld een detacheringsbureau)	4,1%	6,8%▲	2,8%▼	4,0%	2,3%	3,9%	4,4%	4,9%	3,5%	3,2%	4,7%	3,7%	3,6%	4,8%
· Andere zelfstandigen direct / via eigen netwerk (zonder tussenkomst intermediair)	78,1%	67,3%▼	83,1%▲	66,3%▼	89,8%▲	78,7%	76,3%	80,3%	79,5%	72,1%▽	59,7%▼	84,8%▲	78,5%	84,4%△
· Personeel van andere bedrijven	13,9%	13,5%	14,2%	24,8%▲	10,0%▼	15,8%△	9,1%▽	13,2%	13,8%	15,5%	28,4%▲	10,1%▽	12,0%	10,1%▽
· Stagiairs	15,5%	27,0%▲	10,3%▼	13,7%△	9,0%▽	15,0%	16,6%	17,4%	13,7%	14,2%	22,0%▲	9,1%▼	15,4%	17,6%
· Ander soort personeel ingeleend/ingehuurd	5,6%	5,7%	5,4%	9,8%▲	3,7%▼	5,2%	6,6%	4,1%▽	5,8%	8,1%△	6,2%	3,7%	7,3%△	4,0%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Voert u uw onderneming alleen, met een meewerkend gezinslid, of met een medeondernemer? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.541]														
· Alleen	64,6%	30,2%▼	73,7%▲	50,7%▼	80,5%▲	63,8%	65,9%	68,8%△	63,5%	60,6%▽	25,4%▼	64,1%	63,8%	79,0%▲
· Met meewerkend gezinslid / gezinsleden	21,9%	43,1%▲	16,3%▼	33,4%▲	11,2%▼	22,2%	21,3%	17,2%▽	23,9%△	25,5%△	51,2%▲	25,0%△	21,9%	10,4%▼
· Met medeondernemer(s)	14,7%	30,5%▲	10,6%▼	18,5%▲	8,2%▼	15,2%	13,8%	15,6%	13,4%	14,9%	29,4%▲	11,9%▽	15,3%	10,5%▽
· Ander soort samenwerking	1,01%	0,87%	0,98%	1,58%△	0,81%▽	0,84%	1,30%	0,82%	1,19%	1,07%	1,26%	0,68%	1,03%	1,09%
KLANTEN														
Heeft uw bedrijf als belangrijkste doel de verkoop van goederen of grondstoffen [bijvoorbeeld (web)winkel, café, boerderij] of biedt u vooral uw eigen arbeid of diensten aan [bijvoorbeeld klusser, kapper, adviseur]? [Subgroep géén personeel in dienst] [N=4.379]														
· Verkoop van goederen of grondstoffen	16,2%	–	16,2%	70,3%▲	0%▼	16,9%	15,0%	12,7%▽	14,8%	21,3%▲	71,3%▲	7,9%▼	18,3%△	3,0%▼
· Aanbieden van eigen arbeid of diensten	77,0%	–	77,0%	0%	100%	75,3%▽	79,8%△	80,2%△	78,9%	71,7%▽	21,7%▼	79,7%	75,6%▽	92,3%▲
· Beide evenveel	6,8%	–	6,8%	29,7%▲	0%▼	7,8%△	5,1%▽	7,1%	6,3%	7,0%	7,1%	12,4%▲	6,2%	4,7%▽
Zijn uw opdrachtgevers en/of klanten vooral bedrijven/ organisaties of particulieren? [N=5.384]														
· Bedrijven/organisaties	46,5%	32,5%▼	50,1%▲	38,3%▼	53,6%▲	50,9%▲	38,9%▼	46,8%	48,6%△	44,3%▽	82,4%▲	37,2%▼	52,7%▲	30,2%▼
· Particulieren	34,0%	44,9%▲	31,3%▼	39,1%▲	29,0%▼	27,5%▼	45,2%▲	33,7%	31,8%▽	36,5%△	5,8%▼	30,0%▽	29,3%▽	53,4%▲
· Beide evenveel	19,5%	22,6%△	18,6%▽	22,7%△	17,4%▽	21,5%△	15,9%▽	19,5%	19,6%	19,2%	11,9%▼	32,8%▲	18,0%▽	16,4%▽
Hoeveel klanten (opdrachtgevers of afnemers) had u in de afgelopen 12 maanden? [Exclusief 'bedrijf pas recent opgericht'] [N=5.504]														
· Geen	2,6%	2,6%	2,5%	5,6%▲	1,56%▼	2,7%	2,3%	1,84%▽	1,86%▽	4,1%△	12,4%▲	0,68%▽	2,3%	1,16%▽
· 1	4,1%	1,52%▽	4,8%△	5,0%	4,7%	4,5%△	3,4%▽	3,9%	4,7%	3,9%	12,3%▲	1,64%▽	4,6%	2,1%▽
· 2-3	12,4%	4,0%▼	14,5%▲	9,7%▽	16,0%△	13,5%△	10,3%▽	10,4%▽	14,5%△	12,7%	22,5%▲	10,5%	13,3%△	8,4%▽
· 4-9	20,3%	5,4%▼	24,2%▲	12,8%▼	27,6%▲	20,9%	19,2%	22,1%△	18,6%	19,7%	17,1%	24,8%△	19,5%	20,0%
· 10-19	13,2%	6,5%▼	15,0%▲	11,3%▽	16,1%△	13,2%	13,2%	15,5%△	11,9%	11,7%▽	10,4%	17,0%△	11,9%▽	14,3%
· 20-49	14,0%	11,7%▽	14,6%△	15,0%	14,5%	14,1%	13,7%	15,2%△	13,0%	13,5%	11,3%	19,4%△	11,7%▽	15,8%△
· 50-99	8,5%	10,6%△	8,0%▽	10,4%△	7,2%▽	8,4%	8,7%	8,2%	9,0%	8,3%	7,1%	11,5%△	7,0%▽	9,9%△
· 100 of meer	25,0%	57,8%▲	16,4%▼	30,3%▲	12,3%▼	22,5%▽	29,3%△	22,9%▽	26,4%	26,2%	7,0%▼	14,5%▼	29,7%▲	28,3%△

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Hoe komt u aan uw opdrachtgevers of klanten? [Subgroep één of meer klanten; excl. 'bedrijf pas recent opgericht'] [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.359]														
· Via digitale platforms, zoals 'Werkspot', 'Freelancer.nl', of 'Uber'	5,4%	3,1%▽	6,1%△	3,0%▽	6,9%△	6,6%△	3,4%▽	6,8%△	5,6%	3,6%▽	1,60%▽	4,8%	7,7%△	2,7%▽
· Via social media, zoals 'Facebook', 'LinkedIn' of 'Twitter'	28,7%	37,3%▲	26,4%▼	28,5%	25,9%	24,2%▼	36,4%▲	36,8%▲	30,7%△	17,1%▼	5,8%▼	16,9%▼	31,0%△	37,9%▲
· Via eigen website	41,0%	53,0%▲	38,0%▼	44,3%△	36,2%▽	37,2%▼	47,7%▲	43,9%△	41,6%	37,1%▽	12,8%▼	34,5%▽	41,7%	51,6%▲
· Via advertenties op internet of andere media	13,7%	24,2%▲	10,9%▼	17,6%▲	9,0%▼	13,4%	14,2%	15,8%△	13,8%	11,1%▽	4,0%▼	10,4%▽	15,5%△	15,2%△
· Via mijn directe netwerk	69,7%	58,7%▼	72,6%▲	56,3%▼	77,3%▲	70,9%△	67,6%▽	73,3%△	71,7%△	63,5%▼	61,4%▽	72,5%	70,0%	69,8%
· Via netwerkbijeenkomsten	9,4%	10,6%	9,1%	7,0%▽	9,7%△	8,5%▽	10,9%△	9,4%	11,2%△	7,7%▽	5,6%▽	3,6%▼	12,0%△	9,3%
· Via intermediairs (bijv. detacheringsbureaus)	5,9%	2,2%▽	6,8%△	1,15%▼	8,4%▲	6,0%	5,6%	5,3%	8,4%△	4,1%▽	2,1%▽	2,7%▽	7,8%△	5,2%
· Via andere zelfstandigen	34,8%	26,6%▼	37,0%▲	24,8%▼	40,5%▲	36,3%△	32,3%▽	41,0%▲	36,0%	26,3%▼	26,5%▽	41,1%△	33,3%▽	36,1%
· Via eerdere of huidige klanten	70,4%	73,9%△	69,5%▽	62,4%▽	71,5%△	69,3%▽	72,2%△	71,2%	71,7%	68,2%▽	45,9%▼	79,6%▲	67,6%▽	76,7%△
· Kom op andere manier aan opdrachtgevers of klanten	9,5%	16,6%▲	7,6%▼	14,7%▲	5,6%▼	8,3%▽	11,5%△	8,1%▽	10,7%	10,0%	18,7%▲	4,3%▼	9,4%	10,2%
Hoe belangrijk zijn digitale platforms, zoals 'Werkspot', 'Freelancer.nl', of 'Uber', voor u om aan opdrachtgevers of klanten te komen? [Subgroep die op deze manier aan klanten komt] [N=288]														
· 1 Niet belangrijk	20,1%	7,8%	21,7%	28,2%	20,9%	20,2%	19,9%	19,3%	17,6%	25,4%	#	11,9%	21,6%	18,6%
· 2 Enigszins belangrijk	36,3%	29,9%	37,2%	15,2%▼	40,0%▲	36,9%	34,5%	36,4%	36,5%	36,0%	#	38,1%	34,7%	45,1%
· 3 Belangrijk	25,0%	32,8%	24,0%	25,6%	23,8%	24,6%	26,2%	29,8%	21,3%	19,1%	#	41,3%▲	22,0%	21,3%
· 4 Heel belangrijk	18,5%	29,5%	17,1%	30,9%▲	15,4%▼	18,3%	19,3%	14,5%	24,6%	19,4%	#	8,7%	21,8%▲	15,0%
- Gemiddelde	2,42	2,84▲	2,36▼	2,59	2,34	2,41	2,45	2,39	2,53	2,33	#	2,47	2,44	2,33
Hoe belangrijk zijn social media, zoals 'Facebook', 'LinkedIn', of 'Twitter', voor u om aan opdrachtgevers of klanten te komen? [Subgroep die op deze manier aan klanten komt] [N=1.546]														
· 1 Niet belangrijk	6,9%	6,8%	6,9%	4,8%	7,5%	8,1%△	5,4%▽	6,6%	6,2%	8,6%	7,2%	6,7%	6,5%	7,4%
· 2 Enigszins belangrijk	39,1%	42,0%	38,1%	31,6%▽	40,2%△	42,9%△	34,8%▽	36,4%▽	40,0%	44,5%△	36,8%	50,0%▲	38,1%	37,9%
· 3 Belangrijk	29,5%	30,6%	29,1%	33,0%	27,9%	28,7%	30,5%	29,5%	28,6%	31,1%	51,8%▲	30,3%	29,9%	27,8%
· 4 Heel belangrijk	24,5%	20,6%▽	25,8%△	30,5%△	24,4%▽	20,3%▼	29,3%▲	27,5%△	25,1%	15,7%▼	4,2%▼	13,0%▼	25,5%	27,0%
- Gemiddelde	2,72	2,65	2,74	2,89▲	2,69▼	2,61▼	2,84▲	2,78△	2,73	2,54▼	2,53	2,50▼	2,74	2,74
Welk deel van uw omzet in de afgelopen 12 maanden kwam van uw grootste klant? [Subgroep één of meer klanten] [N=5.277]														
· 0-10% van de omzet	35,8%	59,1%▲	29,6%▼	48,1%▲	24,3%▼	32,5%▽	41,7%△	32,8%▽	35,9%	39,4%△	22,1%▼	28,4%▽	36,8%	42,8%△
· 10-40% van de omzet	28,9%	24,0%▽	30,3%△	25,1%▽	31,8%△	30,6%△	26,0%▽	30,5%△	27,3%	28,5%	26,3%	36,7%▲	28,1%	26,4%▽
· 40-60% van de omzet	16,2%	6,9%▼	18,6%▲	10,6%▼	20,9%▲	16,3%	15,8%	17,2%	16,3%	14,8%	14,1%	18,3%	15,2%▽	17,4%
· 60-90% van de omzet	11,3%	5,7%▼	12,9%▲	7,5%▼	14,4%▲	12,2%△	9,8%▽	12,1%	11,4%	10,3%	15,0%△	12,9%	12,1%	7,8%▽
· 90-100% van de omzet	7,7%	4,3%▽	8,6%△	8,6%	8,6%	8,3%△	6,8%▽	7,3%	9,0%△	7,0%	22,5%▲	3,7%▽	7,8%	5,7%▽

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Wat is gemiddeld genomen het uurtarief (exclusief BTW) dat u uw klanten in rekening brengt? [Excl. de subgroep: '(Vooral) verkoop van goederen of grondstoffen'] [Gemiddelde] [N=2.190] [Range: 5–500]	59,3	–	59,3	45,4▼	60,3▲	59,6	58,8	53,1▼	64,0△	63,7△	37,0▼	40,7▼	69,6▲	57,3
Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw bedrijf? [N=5.535]														
· 1 Slecht	4,6%	2,8%▽	5,0%△	6,8%△	4,4%▽	4,4%	4,9%	4,2%	4,4%	5,2%	4,9%	3,5%	5,3%△	3,9%
· 2 Matig	12,2%	9,8%▽	12,9%△	16,2%△	11,9%▽	11,7%	13,3%	10,3%▽	11,5%	15,1%△	10,9%	11,5%	11,8%	14,0%△
· 3 Redelijk	28,6%	25,2%▽	29,5%△	32,3%△	28,6%▽	26,9%▽	31,4%△	28,9%	27,9%	28,8%	28,0%	23,9%▽	28,4%	31,9%△
· 4 Goed	44,0%	49,3%△	42,6%▽	37,4%▽	44,2%△	45,2%△	41,9%▽	45,3%	46,0%	40,7%▽	47,8%	50,4%△	42,5%▽	41,7%▽
· 5 Zeer goed	10,6%	12,8%△	10,0%▽	7,4%▽	10,8%△	11,8%△	8,5%▽	11,3%	10,2%	10,1%	8,4%	10,7%	12,0%△	8,6%▽
- Gemiddelde	3,44	3,60▲	3,40▼	3,22▼	3,45▲	3,48△	3,36▽	3,49△	3,46	3,35▽	3,44	3,53△	3,44	3,37▽
OMVANG WERKWEEK														
Arbeidsduur in uren per week in huidige baan [Gemiddelde] [N=5.151] [Range: 0–80]	39,1	50,1▲	36,1▼	40,6▲	34,8▼	42,6▲	33,1▼	40,0△	41,0△	36,3▼	47,2▲	44,5▲	38,7	34,0▼
Hoeveel uur per week werkt u gemiddeld per week als werknemer? [Subgroep tevens werkzaam als werknemer] [Gemiddelde] [N=866] [Range: 1–80]	26,4	27,4	26,3	29,3▲	25,2▼	30,5▲	20,8▼	27,2	26,6	24,6▽	28,1	28,2	28,0▲	22,5▼
Op hoeveel dagen per week werkt u doorgaans als zelfstandige? Met andere woorden: over hoeveel dagen worden de gewerkte uren per week verspreid? [N=5.507]														
· 0	1,36%	0,28%▽	1,58%△	1,94%	1,47%	1,56%	1,01%	1,20%	0,60%▽	2,2%△	0,97%	1,13%	1,81%△	0,78%▽
· 1	4,0%	0,26%▼	5,0%▲	5,4%	4,9%	4,1%	3,9%	4,6%	2,6%▽	4,6%	3,1%	2,5%▽	4,7%△	4,0%
· 2	3,9%	1,07%▽	4,6%△	3,7%	4,9%	3,0%▽	5,3%△	3,5%	3,5%	4,7%△	1,82%▽	1,74%▽	3,5%	6,4%△
· 3	6,3%	3,0%▽	7,2%△	4,7%▽	8,0%△	4,2%▼	9,9%▲	6,5%	4,5%▽	7,8%△	3,1%▽	2,7%▽	5,9%	10,3%▲
· 4	11,8%	7,8%▽	12,8%△	7,5%▼	14,5%▲	7,8%▼	18,7%▲	12,5%	10,8%	11,9%	2,4%▼	7,4%▽	9,9%▽	21,0%▲
· 5	34,4%	29,8%▽	35,6%△	23,4%▼	39,2%▲	36,4%△	30,9%▽	31,9%▽	39,4%△	32,7%	15,3%▼	48,1%▲	35,8%△	29,6%▽
· 6	23,7%	39,1%▲	19,8%▼	26,5%▲	17,8%▼	28,0%▲	16,3%▼	26,3%△	22,9%	21,5%▽	27,2%	31,2%▲	24,4%	16,9%▼
· 7	14,5%	18,6%△	13,4%▽	27,0%▲	9,3%▼	14,9%	14,0%	13,6%	15,9%	14,5%	46,1%▲	5,2%▼	14,0%	11,0%▽
- Gemiddelde	4,94	5,57▲	4,78▼	5,21▲	4,64▼	5,08▲	4,69▼	4,93	5,11△	4,79▽	5,88▲	5,08△	4,92	4,58▼
Werkt u wel eens 's avonds, dat wil zeggen tussen 7 uur 's avonds en 12 uur 's nachts? [N=5.501]														
· Ja, regelmatig	42,4%	49,7%△	40,5%▽	43,4%△	39,7%▽	42,8%	41,7%	47,5%△	44,2%	34,7%▼	49,2%△	27,1%▼	43,0%	48,1%△
· Ja, soms	42,3%	38,3%▽	43,4%△	40,9%	44,1%	42,2%	42,6%	41,8%	42,0%	43,3%	38,0%▽	49,5%△	43,5%	37,4%▽
· Nee	15,3%	11,9%▽	16,1%△	15,7%	16,2%	15,0%	15,7%	10,7%▼	13,8%▽	22,0%▲	12,8%	23,4%▲	13,5%▽	14,6%
Werkt u wel eens 's nachts, dat wil zeggen tussen 12 uur 's nachts en 6 uur 's morgens? [N=5.494]														
· Ja, regelmatig	5,7%	8,0%△	5,1%▽	4,9%	5,1%	6,9%△	3,6%▽	7,0%△	5,7%	4,1%▽	7,9%△	2,7%▽	6,2%	5,8%
· Ja, soms	18,6%	20,3%	18,1%	22,4%△	16,8%▽	20,8%△	14,8%▽	22,8%△	18,0%	14,1%▽	40,5%▲	15,3%▽	17,7%	15,2%▽
· Nee	75,7%	71,6%▽	76,8%△	72,7%▽	78,0%△	72,3%▼	81,7%▲	70,2%▼	76,3%	81,8%▲	51,6%▼	82,0%△	76,1%	79,0%△

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Werkt u wel eens op zaterdag? [N=5.497]														
· Ja, regelmatig	46,9%	68,1%▲	41,4%▼	64,9%▲	34,4%▼	48,2%△	44,8%▽	49,4%△	47,4%	43,6%▽	80,2%▲	39,1%▽	46,7%	41,4%▽
· Ja, soms	42,0%	26,6%▼	46,1%▲	30,4%▼	50,8%▲	42,5%	41,2%	42,2%	41,3%	42,6%	17,4%▼	48,4%△	43,7%△	43,1%
· Nee	11,0%	5,3%▼	12,5%▲	4,7%▼	14,8%▲	9,3%▽	14,1%△	8,4%▽	11,3%	13,8%△	2,4%▼	12,5%	9,6%▽	15,6%△
Werkt u wel eens op zondag? [N=5.493]														
· Ja, regelmatig	26,1%	32,0%△	24,6%▽	36,4%▲	21,1%▼	25,3%	27,5%	27,3%	27,3%	23,6%▽	50,4%▲	9,5%▼	27,2%	26,3%
· Ja, soms	40,1%	36,9%▽	40,9%△	37,5%▽	41,9%△	40,3%	39,7%	41,2%	39,6%	39,3%	27,5%▼	35,0%▽	45,2%▲	37,7%▽
· Nee	33,8%	31,0%▽	34,5%△	26,0%▼	37,0%▲	34,4%	32,9%	31,5%▽	33,1%	37,2%△	22,1%▼	55,5%▲	27,6%▼	36,0%△
Welk deel van uw werktijd zijn er andere personen in dezelfde werkruimte aan het werk als u? Bijvoorbeeld dezelfde werkkamer, bouwplaats, etc. [N=5.534]														
· 1 Zelden of nooit (0-10%)	40,2%	14,4%▼	47,0%▲	47,7%	46,7%	36,6%▼	46,4%▲	31,7%▼	38,1%▽	52,0%▲	33,9%▽	26,2%▼	39,1%	52,8%▲
· 2 Minder dan de helft van de tijd (10-40%)	17,2%	19,1%	16,7%	19,0%△	16,1%▽	17,9%	16,0%	17,0%	18,7%	16,1%	22,4%△	20,7%△	16,6%	14,6%▽
· 3 Ongeveer de helft van de tijd (40-60%)	13,1%	15,4%△	12,5%▽	13,6%	12,2%	13,8%△	11,8%▽	15,5%△	13,3%	9,9%▽	17,8%△	16,1%△	12,7%	10,3%▽
· 4 Meer dan de helft van de tijd (60-90%)	14,1%	23,2%▲	11,7%▼	8,4%▽	12,7%△	15,9%△	11,0%▽	17,4%△	15,6%△	9,0%▼	13,5%	18,6%△	15,2%△	9,7%▽
· 5 (Vrijwel) altijd (90-100%)	15,4%	27,9%▲	12,1%▼	11,3%	12,3%	15,8%	14,7%	18,4%△	14,3%	12,9%▽	12,4%	18,4%△	16,5%△	12,6%▽
- Gemiddelde	2,47	3,31▲	2,25▼	2,17▽	2,28△	2,56△	2,32▽	2,74▲	2,49	2,15▼	2,48	2,82▲	2,53△	2,15▼
START ALS ZELFSTANDIGE														
Hoeveel jaar bent u werkzaam als zelfstandige? [Gemiddelde] [N=5.295] [Range: 0–66]	14,4	17,0▲	13,7▼	18,6▲	12,3▼	15,2△	13,1▽	7,63▼	14,1	22,8▲	24,0▲	14,9	13,6▽	12,9▽
Hoeveel jaar bestaat uw huidige bedrijf of onderneming? [Gemiddelde] [N=5.110] [Range: 0–98]	15,3	22,4▲	13,4▼	20,7▲	11,5▼	16,0△	14,0▽	9,32▼	15,4	22,4▲	32,4▲	15,6	14,5▽	12,3▼
Welke situatie was op u van toepassing voordat u zelfstandige werd? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.542]														
· Ik werkte in loondienst	73,1%	74,1%	73,0%	66,2%▼	75,1%▲	73,8%	72,0%	72,4%	77,5%△	70,1%▽	52,3%▼	79,3%△	76,6%△	69,7%▽
· Ik was werkloos	8,2%	4,5%▽	9,1%△	6,0%▽	10,1%△	8,1%	8,3%	7,5%	8,5%	8,7%	1,43%▼	7,9%	9,3%△	8,4%
· Ik had geen betaald werk vanwege zorgtaken	2,4%	1,84%	2,6%	3,5%△	2,3%▽	0,43%▼	5,8%▲	1,08%▽	2,9%	3,6%△	2,6%	0,68%▽	2,3%	3,6%△
· Ik had geen betaald werk om gezondheidsredenen	1,22%	0,50%▽	1,41%△	1,73%	1,32%	0,96%▽	1,67%△	1,15%	1,33%	1,20%	0,25%▽	1,81%	1,20%	1,21%
· Ik was met (pre)pensioen of VUT	0,81%	0,25%▽	0,94%△	1,25%	0,85%	1,15%△	0,21%▽	0%▽	0,08%▽	2,4%▲	0,27%	0,58%	1,06%△	0,64%
· Ik volgde een opleiding	18,1%	19,9%	17,7%	20,3%△	16,9%▽	18,2%	17,9%	29,0%▲	11,6%▼	11,3%▼	33,7%▲	10,0%▼	13,3%▼	26,9%▲
· Andere situatie voordat ik zelfstandige werd	7,5%	7,1%	7,5%	10,9%△	6,5%▽	7,6%	7,3%	4,3%▽	7,5%	11,2%▲	16,1%▲	6,8%	6,5%▽	6,9%
Welke omstandigheden maakten dat u als zelfstandige ging werken? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.542]														
· Ik zocht een nieuwe uitdaging	36,6%	32,4%▽	37,8%△	32,3%▽	39,4%△	36,7%	36,3%	39,5%△	39,8%△	30,3%▽	11,2%▼	36,7%	40,7%△	37,0%
· Ik ben ingestapt in het familiebedrijf	14,1%	28,8%▲	10,2%▼	31,0%▲	4,0%▼	14,4%	13,5%	11,4%▽	15,1%	16,3%△	69,6%▲	11,7%▽	11,0%▽	3,3%▼
· Ik heb altijd al als zelfstandige willen werken	30,8%	37,8%△	29,2%▽	33,0%△	28,0%▽	35,0%▲	23,7%▼	37,4%▲	30,3%	23,6%▼	27,2%	35,5%△	32,9%△	25,4%▽
· Ik wilde werk en privé beter kunnen combineren	16,3%	7,9%▼	18,6%▲	12,1%▼	20,5%▲	12,0%▼	23,9%▲	18,5%△	19,6%△	10,9%▼	6,4%▼	11,0%▽	17,2%	21,1%△
· Ik wilde zelf bepalen hoeveel en wanneer ik werk	30,9%	16,8%▼	34,7%▲	23,3%▼	38,1%▲	29,1%▽	34,1%△	36,9%▲	30,9%	23,9%▼	13,3%▼	27,2%▽	31,5%	37,7%▲

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
· Ik wilde niet (meer) voor een baas werken	24,8%	20,5%▽	26,0%△	17,2%▼	28,7%▲	26,5%△	21,8%▽	29,2%△	26,9%△	17,6%▼	9,1%▼	26,5%	27,0%△	24,6%
· Mijn beroep wordt meestal als zelfstandige uitgeoefend	20,3%	11,3%▼	22,7%▲	17,5%▽	24,2%△	16,9%▼	26,1%▲	22,1%△	16,9%▽	21,1%	21,3%	8,6%▼	13,3%▼	40,0%▲
· Ik kon geen geschikte baan vinden als werknemer (in loondienst)	8,1%	3,9%▽	9,2%△	5,3%▽	10,4%△	8,0%	8,2%	8,0%	7,9%	8,4%	2,0%▼	7,5%	8,4%	9,8%△
· Ik kon meer verdienen als zelfstandige	15,0%	12,5%▽	15,7%△	7,6%▼	18,1%▲	17,8%▲	10,1%▼	21,3%▲	13,8%	8,6%▼	4,9%▼	19,3%△	15,9%	13,9%
· Ik ben ontslagen of mijn vorige contract is niet verlengd	7,6%	3,7%▽	8,6%△	5,0%▽	9,7%△	8,2%△	6,6%▽	6,2%▽	8,3%	8,6%	1,70%▼	9,7%△	8,2%	7,1%
· Mijn werkgever wilde dat ik als zelfstandige ging werken	2,2%	1,92%	2,2%	1,08%▽	2,5%△	2,1%	2,2%	3,5%△	1,40%▽	1,19%▽	0,30%▽	1,87%	2,1%	3,0%△
· In mijn vorige baan was de werksfeer niet goed	6,1%	4,2%▽	6,6%△	4,0%▽	7,4%△	5,5%▽	7,3%△	5,8%	7,3%△	5,5%	0,45%▼	5,7%	6,4%	7,7%△
· Andere reden om als zelfstandige te gaan werken	10,4%	8,3%▽	10,9%△	11,1%	10,8%	9,7%▽	11,6%△	9,2%▽	10,1%	12,0%△	5,0%▽	9,0%	11,1%	11,6%
Welke omstandigheden maken dat u ook werkzaam bent als werknemer? [Subgroep tevens werkzaam als werknemer] [meerdere antwoorden mogelijk] [N=894]														
· Geheel werken als zelfstandige verdient niet genoeg om rond te komen	42,5%	18,0%▼	45,9%▲	50,8%	44,2%	41,2%	44,3%	45,3%	42,5%	36,7%	29,0%▼	31,1%▼	44,4%	48,2%△
· De hoeveelheid werk als zelfstandige is te onzeker / fluctueert te sterk door het jaar heen	30,8%	10,6%▼	33,7%▲	19,2%▼	38,8%▲	30,1%	31,8%	36,3%▲	24,9%▽	26,7%	10,2%▼	24,2%	31,0%	39,9%▲
· Het salaris uit loondienst investeer ik deels in mijn onderneming	13,6%	17,5%	13,0%	18,2%▲	11,2%▼	15,5%	11,0%	15,8%	12,7%	10,1%	20,4%	10,9%	13,3%	12,9%
· Ik wil de financiële zekerheid en opgebouwde rechten niet verliezen	36,1%	25,4%▼	37,6%▲	34,1%	38,8%	33,8%	39,2%	37,2%	34,3%	36,0%	21,8%▼	32,8%	34,6%	44,3%▲
· Mijn baan als werknemer ondersteunt inhoudelijk het werken als zelfstandige	20,2%	22,9%	19,9%	17,2%	20,8%	20,3%	20,2%	19,8%	19,8%	21,6%	25,4%	14,6%	18,4%	23,5%
· Als werknemer én zelfstandige spreid ik bewust mijn arbeidsmarktkansen	12,9%	9,8%	13,3%	6,5%▼	15,7%▲	14,5%	10,7%	14,6%	11,0%	11,7%	8,5%	8,8%	11,8%	17,6%▲
· Het werken als zelfstandige biedt me iets wat ik mis in de baan als werknemer	23,2%	13,8%▼	24,5%▲	20,4%	25,9%	22,9%	23,5%	22,1%	24,8%	23,4%	12,5%▼	22,7%	21,0%	30,2%▲
· Met geheel werken als zelfstandige neem ik voor mijn doen teveel risico	19,3%	6,8%▼	21,1%▲	17,7%	22,3%	19,4%	19,2%	20,5%	18,3%	18,2%	12,8%	10,7%▼	18,2%	26,5%▲
· Ik wil de sociale contacten bij mijn baan als werknemer niet verliezen	22,6%	20,5%	22,9%	20,5%	23,8%	17,8%▼	29,2%▲	22,5%	23,4%	22,0%	27,0%	27,0%	19,8%▽	24,2%
· Ik wil het professionele netwerk rond mijn baan als werknemer niet verliezen	13,5%	10,9%	13,9%	10,7%	15,0%	13,9%	13,0%	14,5%	10,4%	15,1%	14,4%	16,6%	10,6%▽	16,8%
· Mijn baan als werknemer wordt minder uitdagend; daarom alvast als zelfstandige gaan werken	3,6%	2,1%	3,8%	2,0%	4,4%	4,4%	2,4%	3,4%	4,0%	3,5%	0%	2,2%	4,2%	4,3%
· Mijn baan als werknemer wordt steeds zwaarder; daarom alvast als zelfstandige gaan werken	3,2%	1,54%	3,4%	2,3%	3,8%	3,3%	3,0%	3,4%	3,5%	2,4%	0%	1,17%	2,9%	5,4%△
· Mijn baan als werknemer verdwijnt op termijn; daarom alvast als zelfstandige gaan werken	1,55%	1,94%	1,49%	1,37%	1,53%	1,62%	1,44%	1,16%	2,0%	1,79%	1,42%	1,19%	1,38%	1,98%
· Andere reden om ook werkzaam te zijn als werknemer	18,0%	21,8%	17,4%	13,9%	18,7%	16,2%	20,3%	13,8%▼	19,6%	24,4%▲	14,6%	20,5%	17,3%	19,1%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Geeft u uitsluitend leiding of verricht u daarnaast ook dezelfde werkzaamheden als het personeel of de medewerkers waaraan u leiding geeft? [Subgroep personeel in dienst] [N=1.084]														
· Geef uitsluitend leiding	8,5%	8,5%	–	–	–	8,7%	8,0%	6,2%▽	9,0%	11,1%	5,4%	7,2%	8,2%	12,4%△
· Verricht naast leidinggeven dezelfde werkzaamheden als medewerkers	91,5%	91,5%	–	–	–	91,3%	92,0%	93,8%△	91,0%	88,9%	94,6%	92,8%	91,8%	87,6%▽
Aan hoeveel personen geeft u leiding? [Subgroep personeel in dienst] [N=1.142]														
· 1-4	67,4%	67,4%	–	–	–	66,0%	70,2%	69,8%	64,6%	67,2%	72,3%	70,9%	68,0%	58,8%▼
· 5-9	18,1%	18,1%	–	–	–	18,5%	17,4%	13,8%▽	20,8%	21,2%	16,8%	15,2%	17,7%	23,1%
· 10-19	10,5%	10,5%	–	–	–	10,8%	9,9%	11,8%	11,1%	8,0%	4,3%▼	12,4%	10,2%	14,4%
· 20-49	2,6%	2,6%	–	–	–	2,8%	2,0%	2,6%	2,7%	2,3%	4,4%	0,69%	2,7%	2,4%
· 50-99	0,82%	0,82%	–	–	–	1,13%	0,20%	1,32%	0,24%	0,76%	1,10%	0%	0,91%	0,99%
· 100 of meer	0,59%	0,59%	–	–	–	0,79%	0,21%	0,68%	0,56%	0,52%	1,10%	0,75%	0,53%	0,33%
UW BEROEP/VAK														
ISCO-08 [Major group] [N=5.536]														
· Leidinggevende functies	1,94%	5,3%▲	1,08%▼	1,62%	0,92%	1,97%	1,88%	1,93%	1,93%	1,95%	1,25%	1,27%	2,5%△	1,53%
· Intellectuele, wetenschappelijke en artistieke beroepen	34,3%	18,7%▼	38,5%▲	14,6%▼	45,6%▲	31,1%▽	39,7%△	35,9%	34,1%	32,7%	2,7%▼	6,9%▼	38,8%△	52,4%▲
· Technici en vakspecialisten	14,4%	11,0%▽	15,3%△	10,7%▽	16,7%△	13,8%	15,3%	15,2%	13,9%	13,8%	3,0%▼	8,0%▼	17,4%△	16,3%△
· Administratief personeel	3,2%	5,0%△	2,6%▽	2,1%	2,8%	2,1%▽	5,0%△	2,7%	3,3%	3,5%	1,83%	2,2%	4,8%△	1,24%▽
· Dienstverlenend personeel en verkopers	16,7%	27,5%▲	13,9%▼	25,7%▲	10,4%▼	11,6%▼	25,5%▲	14,8%▽	18,2%	17,6%	5,4%▼	1,97%▼	19,7%△	23,7%▲
· Geschoolde landbouwers, bosbouwers en vissers	7,4%	9,5%△	6,8%▽	24,8%▲	1,44%▼	8,8%△	5,0%▽	5,3%▽	7,3%	10,0%△	75,2%▲	0,72%▼	1,56%▼	0,46%▼
· Ambachtslieden	16,1%	15,5%	16,3%	16,6%	16,2%	22,8%▲	4,7%▼	17,9%△	14,9%	15,1%	4,2%▼	71,5%▲	7,6%▼	2,8%▼
· Bedieningspersoneel van machines en installaties, assembleurs	3,5%	3,8%	3,4%	1,89%▽	3,9%△	5,0%▲	1,04%▼	3,8%	3,7%	3,0%	4,9%	3,6%	4,9%△	0,51%▼
· Elementaire beroepen	2,4%	3,7%△	2,1%▽	1,86%	2,2%	2,8%△	1,80%▽	2,3%	2,7%	2,3%	1,56%	3,8%△	2,9%△	1,06%▽
ISCO-08 [Skill level] [N=5.536]														
· Beroepsniveau 1 [Eenvoudig en routinematig lichamelijk en handmatig werk]	2,4%	3,7%△	2,1%▽	1,86%	2,2%	2,8%△	1,80%▽	2,3%	2,7%	2,3%	1,56%	3,8%△	2,9%△	1,06%▽
· Beroepsniveau 2 [Taken als het bedienen van machines en elektronische apparaten]	46,9%	61,3%▲	43,0%▼	71,2%▲	34,7%▼	50,2%△	41,3%▽	44,6%▽	47,3%	49,3%△	91,6%▲	80,0%▲	38,4%▼	28,7%▼
· Beroepsniveau 3 [Taken als het uitvoeren van complexe technische en praktische taken]	15,1%	13,0%▽	15,7%△	11,9%▽	16,8%△	14,4%	16,2%	16,1%	14,5%	14,3%	3,3%▼	8,3%▼	18,4%△	16,6%
· Beroepsniveau 4 [Taken als het oplossen van ingewikkelde problemen en nemen van beslissingen]	35,6%	22,0%▼	39,2%▲	15,0%▼	46,4%▲	32,6%▽	40,7%△	36,9%	35,4%	34,1%	3,5%▼	7,9%▼	40,2%△	53,6%▲

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
UW BEDRIJF														
Bedrijfsclassificatie 2008 bedrijfssector in 13 klassen TNO-indeling [N=5.549]														
· A Landbouw, bosbouw en visserij	8,5%	12,0%△	7,6%▽	25,9%▲	2,1%▼	9,7%△	6,5%▽	6,7%▽	8,9%	10,3%△	100%	0%▼	0%▼	0%▼
· B-E Industrie (incl. delfstoffen/nuts/afval)	5,6%	6,2%	5,4%	7,7%△	4,7%▽	6,8%△	3,5%▽	5,0%	5,8%	6,1%	0%▼	35,2%▲	0%▼	0%▼
· F Bouwnijverheid	10,2%	8,0%▽	10,8%△	6,6%▽	12,1%△	15,1%▲	1,72%▼	12,3%△	10,0%	8,0%▽	0%▼	64,8%▲	0%▼	0%▼
· G Groot- en detailhandel	14,6%	25,2%▲	11,8%▼	37,0%▲	4,2%▼	14,9%	14,1%	12,3%▽	14,7%	17,2%△	0%▼	0%▼	29,6%▲	0%▼
· H Vervoer en opslag	2,9%	3,5%	2,8%	0,41%▽	3,5%△	3,6%△	1,89%▽	3,0%	3,0%	2,8%	0%▽	0%▼	6,0%▲	0%▼
· I Horeca	3,7%	10,9%▲	1,79%▼	4,2%▲	1,06%▼	3,7%	3,7%	3,6%	4,0%	3,5%	0%▼	0%▼	7,4%▲	0%▼
· J Informatie en Communicatie	5,9%	2,5%▽	6,8%△	2,3%▼	8,1%▲	7,9%▲	2,3%▼	8,1%△	5,5%	3,7%▽	0%▼	0%▼	11,9%▲	0%▼
· K Financiële instellingen	0,67%	0,91%	0,61%	0,11%▽	0,76%△	0,92%△	0,23%▽	0,56%	0,69%	0,78%	0%	0%▽	1,35%△	0%▽
· L-N Zakelijke dienstverlening/onroerend goed	21,5%	14,3%▼	23,4%▲	6,1%▼	28,6%▲	21,0%	22,5%	19,9%▽	23,5%△	21,7%	0%▼	0%▼	43,7%▲	0%▼
· O Openbaar bestuur	0,01%	0%	0,02%	0%	0,02%	0,02%	0%	0%	0%	0,04%	0%	0%	0%	0,05%
· P Onderwijs	5,7%	2,0%▼	6,6%▲	0,96%▼	8,3%▲	4,5%▽	7,8%△	6,0%	4,5%▽	6,4%	0%▼	0%▼	0%▼	21,5%▲
· Q Gezondheids-welzijnszorg	8,3%	7,6%	8,6%	0,81%▼	10,9%▲	4,0%▼	15,9%▲	9,1%	6,9%▽	8,7%	0%▼	0%▼	0%▼	31,6%▲
· R-U Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	12,4%	6,9%▼	13,8%▲	8,0%▼	15,6%▲	7,9%▼	20,0%▲	13,6%△	12,5%	10,8%▽	0%▼	0%▼	0%▼	46,9%▲
UW WERKOMSTANDIGHEDEN														
· Gevaarlijk werk index [10 items; ten minste één 'vaak' of 'altijd'] [N=5.515] [% ten minste één gevaar 'vaak' of 'altijd']	12,8%	14,4%	12,5%	14,7%△	11,8%▽	17,0%▲	5,7%▼	15,2%△	12,6%	10,2%▽	19,8%▲	27,5%▲	8,8%▼	9,2%▽
Moet u gevaarlijk werk doen? En zo ja, wat is of zijn dan de belangrijkste gevaren van uw werk? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.515]														
· Géén gevaarlijk werk	72,1%	68,4%▽	73,1%△	67,9%▽	74,7%△	64,8%▼	84,8%▲	68,5%▽	72,4%	76,2%△	47,3%▼	43,8%▼	81,4%▲	79,8%▲
· Vallen van hoogte	10,6%	8,7%▽	11,1%△	9,8%	11,5%	15,6%▲	1,93%▼	12,8%△	10,5%	8,0%▽	16,0%△	39,0%▲	4,6%▼	2,9%▼
· Struikelen, uitglijden	14,0%	13,7%	14,2%	19,0%△	12,7%▽	19,1%▲	5,3%▼	15,7%△	14,8%	11,4%▽	36,7%▲	33,1%▲	8,6%▼	5,4%▼
· Bekneld raken	6,5%	5,8%	6,6%	12,3%▲	4,9%▼	9,4%▲	1,40%▼	7,0%	7,4%	5,1%▽	30,0%▲	12,9%▲	2,7%▼	2,0%▼
· Snijden, steken	10,6%	13,6%△	9,8%▽	13,5%△	8,7%▽	13,6%▲	5,4%▼	12,9%△	10,9%	7,5%▽	15,9%△	27,4%▲	6,3%▼	6,9%▽
· Botsen, aanrijdingen	5,8%	6,3%	5,6%	7,4%△	5,1%▽	8,2%▲	1,51%▼	6,6%△	5,6%	5,0%	12,3%▲	5,6%	5,7%	3,9%▽
· Ongeluk met gevaarlijke stoffen	3,8%	4,8%	3,5%	6,2%△	2,8%▽	5,3%▲	1,18%▼	4,0%	4,7%△	2,7%▽	14,4%▲	5,9%△	2,2%▽	2,1%▽
· Confrontatie met geweld	2,9%	3,1%	2,9%	2,2%	3,1%	2,9%	2,9%	3,4%	3,4%	1,91%▽	1,69%	0,86%▽	3,0%	4,4%△
· Verbranden	2,9%	4,2%△	2,6%▽	4,0%△	2,2%▽	3,9%△	1,22%▽	3,7%△	3,2%	1,83%▽	2,0%	8,4%▲	2,4%▽	1,03%▽
· Verstikking	0,99%	0,57%	1,11%	1,59%	0,96%	1,41%△	0,26%▽	0,90%	1,70%△	0,46%▽	3,4%▲	1,69%△	0,61%▽	0,49%▽
· Ander gevaar	6,0%	5,8%	6,0%	6,8%	5,7%	6,9%△	4,3%▽	7,6%△	4,2%▽	5,5%	11,9%▲	9,0%△	3,8%▽	6,3%
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij u kunt vallen van hoogte? [N=5.515] [% vaak of altijd]	2,3%	1,71%	2,4%	1,48%▽	2,7%△	3,4%▲	0,27%▼	2,8%△	2,0%	1,86%	1,68%	9,8%▲	0,97%▽	0,37%▽
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij u kunt struikelen of uitglijden? [N=5.515] [% vaak of altijd]	4,6%	4,9%	4,6%	5,4%	4,4%	6,5%▲	1,44%▼	5,6%△	4,7%	3,5%▽	12,2%▲	12,3%▲	2,6%▽	1,54%▼

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij u bekneld kunt raken? [N=5.515] [% vaak of altijd]	1,26%	0,73%	1,40%	1,77%	1,30%	1,89%△	0,16%▽	1,39%	1,39%	0,98%	4,2%▲	2,6%△	0,67%▽	0,61%▽
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij u zich kunt snijden of steken? [N=5.515] [% vaak of altijd]	4,7%	6,4%△	4,3%▽	5,6%△	3,9%▽	5,9%△	2,7%▽	5,7%△	5,1%	3,3%▽	4,1%	12,7%▲	2,9%▽	3,5%▽
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij botsingen of aanrijdingen kunnen voorkomen? [N=5.515] [% vaak of altijd]	3,0%	2,8%	3,1%	3,1%	3,1%	4,3%▲	0,79%▼	3,7%△	2,5%	2,7%	3,2%	1,92%▽	3,4%	2,9%
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij u een ongeluk kunt krijgen met gevaarlijke stoffen? [N=5.515] [% vaak of altijd]	0,96%	0,87%	0,99%	1,38%	0,87%	1,36%△	0,26%▽	0,73%	1,66%△	0,59%	2,1%△	2,1%△	0,43%▽	0,89%
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij er een confrontatie kan ontstaan met geweld? [N=5.515] [% vaak of altijd]	0,60%	0,64%	0,59%	0,37%	0,66%	0,80%△	0,24%▽	0,90%△	0,49%	0,34%	0,27%	0%▽	0,75%	0,78%
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij u zich kunt verbranden? [N=5.515] [% vaak of altijd]	1,45%	1,94%	1,33%	1,98%△	1,14%▽	1,88%△	0,71%▽	1,79%	1,64%	0,89%▽	0,20%▽	4,4%▲	1,18%	0,59%▽
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij verstikking kan voorkomen? [N=5.515] [% vaak of altijd]	0,21%	0,07%	0,25%	0,21%	0,27%	0,33%△	0,02%▽	0,25%	0,20%	0,18%	0,30%	0,43%	0,19%	0,10%
Hoe vaak doet u gevaarlijk werk waarbij er een ander gevaar speelt? [N=5.515] [% vaak of altijd]	2,2%	2,3%	2,2%	2,7%	2,0%	2,9%△	1,01%▽	3,1%△	1,53%▽	1,68%	3,7%△	4,6%△	1,13%▽	2,2%
· Fysiek belastend/zwaar werk ('kracht', 'trilling', 'houding' en/of 'herhaling') [N=5.546] [% ten minste één 'ja, regelmatig']	41,3%	45,8%△	40,2%▽	46,5%△	38,3%▽	46,1%▲	32,9%▼	44,1%△	42,2%	37,2%▽	64,4%▲	70,3%▲	29,3%▼	38,8%▽
Doet u werk waarbij u veel kracht moet zetten, bijvoorbeeld bij tillen, duwen, trekken of sjouwen of gebruikt u in uw werk gereedschappen of apparaten waarbij u veel kracht moet zetten? [N=5.351]														
· Ja, regelmatig	22,1%	25,9%△	21,1%▽	30,4%▲	18,4%▼	28,9%▲	10,3%▼	23,5%△	23,6%	19,0%▽	46,7%▲	54,7%▲	12,4%▼	12,7%▼
· Ja, soms	21,8%	28,3%▲	20,0%▼	32,5%▲	16,4%▼	22,9%△	19,8%▽	22,3%	20,7%	22,1%	34,7%▲	28,5%△	19,9%▽	17,1%▽
· Nee	56,2%	45,8%▼	58,8%▲	37,1%▼	65,2%▲	48,2%▼	69,9%▲	54,2%▽	55,7%	58,9%△	18,5%▼	16,8%▼	67,7%▲	70,2%▲
Maakt u bij uw werk gebruik van een gereedschap, apparaat of voertuig dat trillingen of schudden veroorzaakt? [N=5.497]														
· Ja, regelmatig	13,2%	13,2%	13,2%	16,9%△	12,1%▽	18,2%▲	4,4%▼	15,5%△	12,3%	11,1%▽	28,6%▲	34,8%▲	6,5%▼	7,6%▼
· Ja, soms	14,7%	16,1%	14,2%	22,8%▲	11,7%▼	19,3%▲	6,6%▼	14,0%	14,8%	15,3%	37,5%▲	34,8%▲	8,7%▼	6,2%▼
· Nee	72,2%	70,6%	72,5%	60,4%▼	76,2%▲	62,4%▼	89,0%▲	70,5%▽	72,9%	73,5%	33,9%▼	30,4%▼	84,8%▲	86,2%▲
Doet u werk in een ongemakkelijke werkhouding? [N=5.488]														
· Ja, regelmatig	12,1%	11,4%	12,4%	11,9%	12,5%	13,9%△	9,1%▽	13,1%	12,6%	10,6%▽	17,3%△	28,6%▲	4,9%▼	14,0%△
· Ja, soms	30,5%	33,6%△	29,7%▽	37,4%▲	27,4%▼	33,2%△	25,8%▽	32,2%△	29,4%	29,4%	51,3%▲	47,7%▲	22,5%▼	28,2%▽
· Nee	57,4%	55,0%	58,0%	50,7%▽	60,1%△	52,9%▼	65,1%▲	54,7%▽	58,0%	60,0%△	31,4%▼	23,7%▼	72,5%▲	57,8%
Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken? [N=5.479]														
· Ja, regelmatig	30,6%	33,6%△	29,9%▽	32,7%△	29,1%▽	32,5%△	27,3%▽	32,0%	31,7%	27,9%▽	48,1%▲	45,3%▲	22,5%▼	31,2%
· Ja, soms	25,7%	29,4%△	24,7%▽	29,0%△	23,5%▽	28,2%△	21,4%▽	26,7%	26,4%	23,9%▽	34,0%▲	38,4%▲	23,2%▽	20,2%▽
· Nee	43,7%	37,0%▽	45,3%△	38,3%▽	47,4%△	39,3%▼	51,3%▲	41,3%▽	41,9%	48,2%△	17,9%▼	16,3%▼	54,3%▲	48,6%△

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken? [N=5.498]														
· Ja, regelmatig	6,3%	5,2%	6,6%	6,5%	6,6%	8,7%▲	2,00%▼	8,2%△	5,9%	4,4%▽	8,7%△	16,6%▲	3,1%▼	5,1%▽
· Ja, soms	19,4%	20,8%	18,9%	24,1%△	17,4%▽	25,3%▲	9,2%▼	21,5%△	18,8%	17,4%▽	41,6%▲	45,1%▲	11,3%▼	11,8%▼
· Nee	74,4%	74,0%	74,5%	69,4%▽	76,0%△	66,0%▼	88,8%▲	70,3%▽	75,3%	78,3%△	49,7%▼	38,3%▼	85,5%▲	83,1%▲
Werkt u met water of waterige oplossingen? [N=5.125]														
· 1 Nooit	63,6%	53,4%▼	66,2%▲	48,7%▼	71,2%▲	61,9%▽	66,5%△	63,4%	63,8%	63,7%	25,7%▼	38,3%▼	77,2%▲	63,4%
· 2 Soms	18,7%	23,9%△	17,4%▽	26,4%▲	14,9%▼	21,8%▲	13,6%▼	19,2%	17,9%	18,9%	42,5%▲	37,2%▲	11,7%▼	14,5%▽
· 3 Vaak	11,0%	16,2%▲	9,6%▼	16,5%▲	7,6%▼	10,7%	11,4%	10,4%	11,8%	10,8%	27,2%▲	18,3%▲	6,2%▼	11,1%
· 4 Altijd	6,7%	6,5%	6,7%	8,3%△	6,3%▽	5,6%▽	8,5%△	7,0%	6,4%	6,6%	4,6%	6,2%	4,9%▽	11,0%▲
- Gemiddelde	1,61	1,76▲	1,57▼	1,85▲	1,49▼	1,60	1,62	1,61	1,61	1,60	2,11▲	1,93▲	1,39▼	1,70△
· Stoffen ('stoffen op huid', 'ademt stoffen in' en/of 'contact besmettelijke stoffen') [N=5.524] [% ten minste één 'vaak' of 'altijd']	15,1%	13,2%▽	15,6%△	16,2%	15,5%	16,3%△	13,1%▽	17,3%△	14,9%	12,7%▽	13,6%	30,0%▲	8,9%▼	18,3%△
Krijgt u tijdens uw werk stoffen op uw huid? Zoals lijm, verf, schoonmaakmiddelen, geneesmiddelen of bestrijdingsmiddelen [N=5.481]														
· 1 Nooit	67,0%	62,5%▽	68,1%△	57,0%▼	71,5%▲	63,3%▼	73,4%▲	64,5%▽	67,7%	69,3%△	47,1%▼	37,0%▼	79,3%▲	68,3%
· 2 Soms	23,4%	29,6%△	21,8%▽	32,9%▲	18,5%▼	26,4%△	18,2%▽	24,6%	22,6%	22,6%	48,5%▲	41,9%▲	14,5%▼	20,8%▽
· 3 Vaak	6,4%	6,1%	6,5%	7,0%	6,3%	7,0%△	5,3%▽	7,8%△	6,4%	4,8%▽	4,0%▽	15,8%▲	3,4%▼	7,2%
· 4 Altijd	3,2%	1,82%▽	3,6%△	3,1%	3,7%	3,2%	3,1%	3,0%	3,3%	3,3%	0,43%▽	5,3%△	2,7%	3,7%
- Gemiddelde	1,46	1,47	1,45	1,56△	1,42▽	1,50△	1,38▽	1,49△	1,45	1,42▽	1,58△	1,89▲	1,30▼	1,46
Ademt u tijdens het werk stoffen in? Zoals damp van oplosmiddel, uitlaatgas, lasrook, graanstof of stof van steen en beton [N=5.481]														
· 1 Nooit	67,4%	68,6%	67,1%	56,4%▼	70,3%▲	59,5%▼	81,1%▲	67,2%	66,9%	68,1%	39,3%▼	28,6%▼	80,2%▲	76,0%▲
· 2 Soms	23,4%	24,4%	23,2%	33,2%▲	20,3%▼	29,6%▲	12,8%▼	22,2%	24,2%	24,2%	51,0%▲	50,5%▲	14,1%▼	15,6%▼
· 3 Vaak	5,8%	4,4%▽	6,1%△	7,0%	5,9%	7,3%△	3,2%▽	7,0%△	5,7%	4,4%▽	8,1%△	15,8%▲	2,8%▼	4,7%▽
· 4 Altijd	3,4%	2,6%	3,6%	3,5%	3,6%	3,6%	2,9%	3,5%	3,2%	3,3%	1,59%▽	5,1%△	2,9%	3,8%
- Gemiddelde	1,45	1,41▽	1,46△	1,57△	1,43▽	1,55▲	1,28▼	1,47	1,45	1,43	1,72▲	1,97▲	1,28▼	1,36▽
Komt u in contact met mogelijk besmettelijke personen, dieren of materiaal? [N=5.501]														
· 1 Nooit	80,4%	77,7%▽	81,1%△	79,1%	81,7%	83,7%▲	74,7%▼	81,2%	79,7%	80,1%	62,6%▼	89,1%▲	88,4%▲	66,1%▼
· 2 Soms	15,2%	17,7%△	14,6%▽	15,9%	14,2%	12,5%▼	19,8%▲	13,8%▽	16,0%	16,0%	31,1%▲	9,7%▽	8,5%▼	25,8%▲
· 3 Vaak	1,79%	2,8%△	1,50%▽	1,91%	1,38%	1,39%▽	2,5%△	1,96%	1,69%	1,69%	3,6%△	0,60%▽	0,76%▽	3,9%▲
· 4 Altijd	2,6%	1,86%	2,9%	3,2%	2,8%	2,4%	3,0%	3,0%	2,6%	2,2%	2,8%	0,66%▽	2,4%	4,3%△
- Gemiddelde	1,27	1,29	1,26	1,29	1,25	1,23▽	1,34△	1,27	1,27	1,26	1,46▲	1,13▼	1,17▼	1,46▲
· Autonomie [schaal: 1=nee - 3=regelmatig; 5 items; excl. 'Werktijden bepalen'] [Gemiddelde] [N=5.543]	2,80	2,74▼	2,81▲	2,81	2,81	2,80△	2,78▽	2,77▽	2,80	2,82△	2,75▽	2,81	2,81△	2,78▽

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
· Autonomie [>=2.5 op schaal 1=nee - 3=regelmatig; 5 items; excl. 'Werktijden bepalen'] [N=5.543] [% regelmatig]	86,6%	82,1%▽	87,9%△	89,9%△	87,3%▽	87,6%△	84,8%▽	82,9%▽	87,5%	90,1%△	86,4%	88,2%	87,6%△	83,9%▽
Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert? [N=5.516]														
· Ja, regelmatig ['Vaak'-'Altijd']	90,6%	90,9%	90,6%	93,2%△	89,8%▽	90,4%	90,8%	87,1%▽	91,7%	93,5%△	89,8%	89,6%	91,7%△	89,3%
· Ja, soms ['Soms']	7,8%	8,2%	7,7%	5,0%▽	8,4%△	8,2%	7,2%	10,9%△	7,1%	4,8%▽	8,4%	9,1%	6,8%▽	8,8%
· Nee ['Nooit']	1,64%	0,83%▽	1,79%△	1,78%	1,79%	1,44%	1,98%	1,98%	1,21%	1,62%	1,89%	1,31%	1,55%	1,91%
Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden? [N=5.535]														
· Ja, regelmatig ['Vaak'-'Altijd']	88,4%	89,3%	88,3%	93,2%▲	86,8%▼	87,9%	89,2%	84,7%▽	89,4%	91,9%△	88,7%	88,1%	89,6%△	86,3%▽
· Ja, soms ['Soms']	9,3%	8,9%	9,4%	5,3%▽	10,6%△	9,9%	8,3%	12,6%△	8,6%	6,1%▽	8,7%	10,3%	8,2%▽	11,1%△
· Nee ['Nooit']	2,3%	1,75%	2,4%	1,50%▽	2,6%△	2,1%	2,4%	2,7%	1,98%	2,0%	2,5%	1,60%	2,2%	2,6%
Kunt u zelf uw werktempo regelen? [N=5.521]														
· Ja, regelmatig ['Vaak'-'Altijd']	84,4%	82,6%▽	84,9%△	89,7%△	83,5%▽	85,6%△	82,3%▽	80,0%▽	85,8%	88,4%△	87,5%	87,3%△	85,6%△	79,5%▽
· Ja, soms ['Soms']	12,8%	14,2%	12,4%	8,7%▽	13,4%△	12,1%▽	14,0%△	16,4%△	11,6%	9,5%▽	9,9%	11,7%	11,7%▽	16,3%△
· Nee ['Nooit']	2,8%	3,3%	2,7%	1,60%▽	3,0%△	2,3%▽	3,8%△	3,6%△	2,6%	2,2%▽	2,6%	0,95%▽	2,7%	4,3%△
Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen? [N=5.529]														
· Ja, regelmatig ['Vaak'-'Altijd']	89,1%	88,1%	89,4%	88,5%	89,7%	90,5%△	86,6%▽	89,0%	89,7%	88,6%	84,6%▽	90,5%	89,2%	89,4%
· Ja, soms ['Soms']	10,0%	10,9%	9,6%	10,1%	9,5%	8,8%▽	12,0%△	10,2%	9,8%	9,9%	12,2%	9,4%	9,8%	9,8%
· Nee ['Nooit']	0,97%	0,99%	0,95%	1,34%	0,83%	0,73%▽	1,38%△	0,85%	0,56%▽	1,47%△	3,2%▲	0,10%▽	0,95%	0,82%
Kunt u vrij nemen wanneer u dat wilt? [N=5.538]														
· Ja, regelmatig ['Vaak'-'Altijd']	63,5%	45,3%▼	68,4%▲	59,3%▼	71,1%▲	63,4%	63,8%	60,9%▽	63,1%	67,0%△	48,3%▼	61,8%	66,0%△	64,8%
· Ja, soms ['Soms']	26,4%	35,2%▲	24,1%▼	28,4%△	22,8%▽	27,3%△	24,8%▽	29,2%△	26,2%	23,2%▽	36,6%▲	30,2%△	24,0%▽	25,2%
· Nee ['Nooit']	10,1%	19,6%▲	7,5%▼	12,3%▲	6,1%▼	9,3%▽	11,4%△	9,9%	10,7%	9,8%	15,0%△	8,0%▽	9,9%	10,0%
· Kwantitatieve taakeisen ('werkdruk') [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [Gemiddelde] [N=5.538]	2,23	2,52▲	2,16▼	2,21△	2,15▽	2,28△	2,16▽	2,31▲	2,29△	2,09▼	2,36▲	2,31△	2,24	2,14▼
· Kwantitatieve taakeisen ('werkdruk') [>=2.5 op schaal 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [N=5.538] [% vaak of altijd]	30,2%	47,5%▲	25,8%▼	28,3%△	25,0%▽	32,2%△	26,7%▽	35,2%△	31,6%	23,0%▼	35,9%△	35,3%△	30,1%	25,4%▽
Moet u erg snel werken? [N=5.534]														
· 1 Nooit	12,5%	5,7%▼	14,2%▲	12,9%	14,6%	10,3%▽	16,3%△	10,7%▽	9,4%▽	17,4%▲	8,2%▽	9,1%▽	10,6%▽	19,7%▲
· 2 Soms	62,4%	57,0%▽	63,9%△	65,1%	63,5%	62,1%	63,0%	59,9%▽	64,8%△	63,3%	63,4%	61,6%	62,8%	61,8%
· 3 Vaak	20,9%	28,9%▲	18,9%▼	18,9%	18,9%	22,7%△	17,8%▽	25,0%△	20,0%	16,9%▽	20,7%	24,8%△	22,3%△	16,0%▽
· 4 Altijd	4,2%	8,4%▲	3,1%▼	3,2%	3,1%	4,9%△	2,9%▽	4,4%	5,8%△	2,4%▽	7,7%△	4,5%	4,3%	2,5%▽
- Gemiddelde	2,17	2,40▲	2,11▼	2,12	2,10	2,22▲	2,07▼	2,23△	2,22△	2,04▼	2,28△	2,25△	2,20△	2,01▼

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Moet u heel veel werk doen? [N=5.533]														
· 1 Nooit	9,2%	3,7%▼	10,5%▲	9,7%	10,8%	8,0%▽	11,4%△	7,6%▽	6,7%▽	13,4%▲	6,1%▽	6,8%▽	8,9%	12,3%△
· 2 Soms	53,5%	40,4%▼	57,0%▲	53,8%▽	57,9%△	52,7%	54,8%	50,2%▽	55,2%	55,8%△	47,7%▽	50,3%▽	55,0%△	54,3%
· 3 Vaak	28,8%	38,5%▲	26,3%▼	27,8%	25,8%	29,8%△	27,0%▽	32,6%△	28,0%	24,9%▽	31,8%	32,8%△	28,1%	26,6%▽
· 4 Altijd	8,5%	17,5%▲	6,2%▼	8,7%△	5,4%▽	9,6%△	6,7%▽	9,6%△	10,1%△	5,9%▽	14,4%▲	10,1%	8,0%	6,7%▽
- Gemiddelde	2,37	2,70▲	2,28▼	2,36△	2,26▽	2,41△	2,29▽	2,44△	2,42△	2,23▼	2,54▲	2,46△	2,35	2,28▽
Moet u extra hard werken? [N=5.531]														
· 1 Nooit	15,7%	6,9%▼	17,8%▲	17,3%	18,0%	14,2%▽	18,2%△	11,6%▽	12,4%▽	23,4%▲	13,9%	12,9%▽	15,9%	17,4%△
· 2 Soms	58,4%	52,4%▽	60,1%△	57,2%▽	61,0%△	58,7%	58,0%	57,6%	60,9%△	57,2%	55,2%	58,2%	58,6%	59,2%
· 3 Vaak	19,3%	26,9%▲	17,4%▼	19,6%△	16,8%▽	19,8%	18,4%	23,0%△	18,9%	15,4%▽	22,4%	21,8%△	18,8%	17,9%
· 4 Altijd	6,6%	13,8%▲	4,7%▼	5,9%△	4,3%▽	7,3%△	5,4%▽	7,8%△	7,9%△	4,0%▽	8,5%	7,0%	6,7%	5,5%
- Gemiddelde	2,17	2,48▲	2,09▼	2,14△	2,07▽	2,20△	2,11▽	2,27▲	2,22△	2,00▼	2,26△	2,23△	2,16	2,11▽
· Cognitieve belasting/ moeilijkheidsgraad [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [Gemiddelde] [N=5.498]	3,08	3,09	3,08	2,88▼	3,14▲	3,09△	3,05▽	3,02▽	3,08	3,14△	2,82▼	2,98▽	3,08	3,21▲
· Cognitieve belasting/ moeilijkheidsgraad [>=2.5 op schaal 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [N=5.498] [% vaak of altijd]	82,5%	83,2%	82,5%	72,0%▼	85,6%▲	84,1%△	79,7%▽	80,6%▽	82,8%	84,4%△	71,1%▼	80,2%	82,8%	86,8%△
Vereist uw werk intensief nadenken? [N=5.497]														
· 1 Nooit	3,8%	2,8%	3,9%	5,5%△	3,5%▽	2,9%▽	5,4%△	4,2%	3,7%	3,6%	4,9%	3,0%	3,6%	4,4%
· 2 Soms	37,8%	38,5%	37,6%	48,8%▲	34,2%▼	35,0%▽	42,6%△	39,2%	36,8%	37,0%	54,0%▲	43,3%△	34,3%▽	35,7%
· 3 Vaak	37,7%	38,6%	37,6%	30,6%▽	39,7%△	40,4%△	32,9%▽	37,2%	40,0%△	36,1%	28,1%▼	38,2%	39,8%△	36,4%
· 4 Altijd	20,8%	20,1%	20,9%	15,0%▽	22,7%△	21,7%△	19,1%▽	19,4%	19,6%	23,4%△	12,9%▼	15,5%▽	22,3%△	23,5%△
- Gemiddelde	2,75	2,76	2,76	2,55▼	2,82▲	2,81△	2,66▽	2,72▽	2,75	2,79△	2,49▼	2,66▽	2,81△	2,79
Vergt uw werk dat u er uw gedachten bij houdt? [N=5.483]														
· 1 Nooit	1,18%	0,57%	1,20%	1,54%	1,10%	1,27%	1,02%	1,24%	1,02%	1,26%	1,70%	1,33%	1,34%	0,64%▽
· 2 Soms	11,4%	12,1%	11,1%	19,2%▲	8,7%▼	10,1%▽	13,5%△	14,0%△	10,5%	9,0%▽	17,9%▲	12,9%	11,5%	8,0%▽
· 3 Vaak	40,8%	44,3%△	39,9%▽	43,0%△	39,0%▽	43,4%△	36,1%▽	43,8%△	41,7%	36,5%▽	52,7%▲	45,9%△	41,6%	32,3%▼
· 4 Altijd	46,7%	43,1%▽	47,8%△	36,2%▼	51,2%▲	45,2%▽	49,4%△	41,0%▽	46,8%	53,2%△	27,7%▼	39,8%▽	45,5%	59,1%▲
- Gemiddelde	3,33	3,30	3,34	3,14▼	3,40▲	3,32	3,34	3,25▽	3,34	3,42△	3,06▼	3,24▽	3,31	3,50▲
Vergt uw werk veel aandacht van u? [N=5.441]														
· 1 Nooit	1,37%	0,45%▽	1,50%△	2,7%△	1,13%▽	1,45%	1,23%	1,27%	1,15%	1,69%	2,3%	1,29%	1,56%	0,76%▽
· 2 Soms	18,5%	17,6%	18,6%	26,1%▲	16,4%▼	17,4%▽	20,4%△	19,7%	18,6%	16,9%▽	26,8%▲	22,1%△	18,4%	13,6%▽
· 3 Vaak	44,0%	44,0%	44,1%	45,3%	43,8%	47,0%△	38,8%▽	45,3%	46,2%△	40,4%▽	49,0%△	49,1%△	46,0%△	35,4%▼
· 4 Altijd	36,2%	37,9%	35,8%	25,9%▼	38,7%▲	34,2%▽	39,7%△	33,7%▽	34,1%▽	41,0%△	21,8%▼	27,5%▼	34,0%▽	50,1%▲
- Gemiddelde	3,15	3,19△	3,14▽	2,94▼	3,20▲	3,14	3,17	3,11▽	3,13	3,21△	2,90▼	3,03▽	3,12▽	3,35▲
· Gevarieerd werk [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [Gemiddelde] [N=5.544]	2,95	2,87▽	2,97△	2,84▼	3,01▲	2,94	2,97	2,98△	2,94	2,93	2,71▼	2,90▽	2,91▽	3,13▲
· Gevarieerd werk [>=2.5 op schaal 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [N=5.544] [% vaak of altijd]	76,7%	71,4%▽	78,2%△	71,5%▼	80,2%▲	76,9%	76,3%	76,8%	76,3%	76,8%	63,9%▼	73,8%▽	74,4%▽	86,8%▲

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Is uw werk gevarieerd? [N=5.520]														
· 1 Nooit	1,58%	1,14%	1,58%	2,4%△	1,33%▽	1,60%	1,54%	1,67%	1,71%	1,36%	2,1%	0,81%▽	2,2%△	0,78%▽
· 2 Soms	17,8%	18,4%	17,7%	21,3%△	16,7%▽	17,8%	17,9%	20,2%△	16,9%	16,0%▽	21,3%△	17,8%	19,4%△	13,8%▽
· 3 Vaak	52,3%	52,5%	52,4%	47,5%▽	53,9%△	52,0%	52,9%	51,5%	54,5%△	51,4%	49,3%	49,2%▽	52,1%	55,7%△
· 4 Altijd	28,2%	28,0%	28,2%	28,8%	28,1%	28,6%	27,7%	26,7%▽	26,9%	31,2%△	27,3%	32,2%△	26,3%▽	29,7%
- Gemiddelde	3,07	3,07	3,07	3,03▽	3,09△	3,08	3,07	3,03▽	3,07	3,13△	3,02	3,13△	3,03▽	3,14△
Vereist uw werk dat u nieuwe dingen leert? [N=5.539]														
· 1 Nooit	3,3%	2,8%	3,3%	5,1%△	2,8%▽	3,4%	3,3%	2,4%▽	3,0%	4,7%△	4,2%	3,1%	4,2%△	1,61%▽
· 2 Soms	42,7%	49,0%△	41,1%▽	51,0%▲	38,1%▼	44,3%△	39,9%▽	37,5%▽	44,7%	47,1%△	58,6%▲	56,7%▲	42,2%	30,2%▼
· 3 Vaak	35,2%	33,1%	35,9%	30,9%▽	37,4%△	35,3%	35,1%	39,0%△	34,3%	31,6%▽	27,7%▽	28,7%▽	34,8%	42,3%▲
· 4 Altijd	18,7%	15,1%▽	19,6%△	12,9%▼	21,6%▲	17,0%▽	21,7%△	21,1%△	18,0%	16,6%▽	9,4%▼	11,6%▼	18,8%	25,8%▲
- Gemiddelde	2,69	2,60▽	2,72△	2,52▼	2,78▲	2,66▽	2,75△	2,79△	2,67	2,60▽	2,42▼	2,49▼	2,68	2,92▲
Vereist uw werk creativiteit? [N=5.528]														
· 1 Nooit	2,4%	2,1%	2,4%	3,4%△	2,1%▽	2,00%▽	3,1%△	1,99%	1,93%	3,3%△	5,3%▲	1,16%▽	3,2%△	0,66%▽
· 2 Soms	22,4%	29,2%▲	20,5%▼	26,8%▲	18,7%▼	22,0%	23,0%	22,4%	21,9%	22,8%	36,1%▲	24,0%	24,2%△	13,6%▼
· 3 Vaak	39,4%	41,2%	39,0%	37,1%	39,6%	41,5%△	35,7%▽	38,6%	41,6%△	38,2%	42,4%	41,0%	38,2%	39,6%
· 4 Altijd	35,9%	27,5%▼	38,0%▲	32,7%▽	39,6%△	34,5%▽	38,2%△	37,0%	34,5%	35,7%	16,3%▼	33,8%	34,4%▽	46,2%▲
- Gemiddelde	3,09	2,94▼	3,13▲	2,99▼	3,17▲	3,08	3,09	3,11	3,09	3,06	2,70▼	3,07	3,04▽	3,31▲
In mijn werk lever ik een duidelijke bijdrage aan het ontwikkelen en verbeteren van producten/diensten. [N=5.028]														
· 1 Nooit	15,0%	11,8%▽	15,6%△	18,4%△	14,8%▽	13,0%▽	18,2%△	12,9%▽	13,3%▽	19,0%△	18,7%△	16,0%	14,2%	14,6%
· 2 Soms	35,6%	40,1%△	34,6%▽	41,3%△	32,6%▽	36,2%	34,6%	33,7%▽	36,9%	36,9%	47,5%▲	42,6%△	33,4%▽	32,1%▽
· 3 Vaak	31,7%	31,7%	31,9%	26,9%▽	33,4%△	32,1%	31,1%	32,9%	32,9%	29,1%▽	23,0%▼	27,8%▽	33,2%△	34,1%△
· 4 Altijd	17,7%	16,4%	17,9%	13,3%▽	19,2%△	18,6%△	16,0%▽	20,4%△	16,9%	15,0%▽	10,9%▽	13,7%▽	19,3%△	19,2%
- Gemiddelde	2,52	2,53	2,52	2,35▼	2,57▲	2,56△	2,45▽	2,61△	2,53	2,40▽	2,26▼	2,39▽	2,57△	2,58△
Hoeveel uur per dag werkt u gemiddeld aan een beeldscherm voor uw werk? Een beeldscherm kan bijvoorbeeld zijn een desktop, laptop, notebook, tablet en smartphone [Gemiddelde] [N=5.498] [Range: 0–12]	3,37	3,33	3,39	2,66▼	3,61▲	3,34	3,41	3,77▲	3,46	2,82▼	1,80▼	1,95▼	4,29▲	3,02▽
· Beeldschermwerk [N=5.498] [% 6 uur per dag of meer]	23,1%	19,8%▽	24,0%△	12,9%▼	27,4%▲	23,1%	23,1%	28,6%▲	25,1%△	14,8%▼	4,9%▼	6,2%▼	35,8%▲	15,3%▼
Hoe vaak gebruikt u elektronische communicatie via de computer of mobiele telefoon? Bijvoorbeeld e-mail, social media of apps [N=5.533]														
· 1 Nooit	2,2%	1,36%	2,3%	3,8%△	1,83%▽	2,1%	2,3%	1,42%▽	1,48%▽	3,7%△	5,1%▲	2,3%	1,88%	1,67%
· 2 Eén keer per dag of minder	9,0%	6,5%▽	9,7%△	12,2%△	8,9%▽	8,4%▽	10,1%△	8,4%	7,8%▽	10,8%△	12,8%△	15,6%▲	6,1%▼	9,3%
· 3 Een paar keer per dag	33,1%	30,5%▽	33,8%△	38,7%△	32,3%▽	33,0%	33,2%	30,7%▽	29,9%▽	38,6%△	45,4%▲	45,8%▲	24,9%▼	36,7%△
· 4 Een groot aantal keren per dag	35,6%	40,7%△	34,3%▽	31,8%	35,1%	36,5%	33,9%	34,6%	38,1%△	34,5%	28,3%▽	28,6%▽	37,5%△	38,6%△
· 5 De hele dag	20,2%	21,0%	20,0%	13,6%▼	21,9%▲	20,0%	20,5%	24,9%△	22,8%△	12,4%▼	8,4%▼	7,8%▼	29,7%▲	13,7%▼
- Gemiddelde	3,63	3,74△	3,60▽	3,39▼	3,66▲	3,64	3,60	3,73△	3,73△	3,41▼	3,22▼	3,24▼	3,87▲	3,53▽

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Hoe vaak gebruikt u een digitaal systeem om informatie te krijgen of op te zoeken? Bijvoorbeeld een klantenbestand, voorraadbeheer, zoekprogramma of intranet [N=5.523]														
· 1 Nooit	16,0%	9,0%▼	17,7%▲	16,6%	18,1%	15,6%	16,6%	18,2%△	14,3%▽	14,8%	17,1%	23,6%▲	12,7%▽	17,2%
· 2 Eén keer per dag of minder	20,5%	17,3%▽	21,4%△	24,3%△	20,5%▽	20,4%	20,8%	19,8%	19,3%	22,4%△	32,1%▲	29,7%▲	15,3%▼	21,1%
· 3 Een paar keer per dag	29,6%	30,0%	29,6%	34,5%△	28,1%▽	30,4%	28,4%	25,6%▽	29,4%	34,6%△	36,8%△	31,3%	28,9%	27,6%▽
· 4 Een groot aantal keren per dag	22,2%	27,7%△	20,8%▽	17,6%▽	21,8%△	21,9%	22,6%	22,5%	23,7%	20,4%▽	9,9%▼	12,1%▼	27,1%▲	23,0%
· 5 De hele dag	11,7%	16,1%△	10,5%▽	7,1%▽	11,5%△	11,8%	11,5%	13,8%△	13,2%△	7,8%▽	4,1%▼	3,3%▼	16,0%▲	11,1%
- Gemiddelde	2,93	3,25▲	2,85▼	2,74▽	2,88△	2,94	2,92	2,94	3,02△	2,84▽	2,52▼	2,42▼	3,18▲	2,90
Hoe vaak gebruikt u een geavanceerd technisch hulpmiddel? Bijvoorbeeld een robot(arm), drone, exo-skelet of zelfrijdend voertuig [N=5.504]														
· 1 Nooit	93,3%	92,2%	93,6%	91,1%▽	94,3%△	91,7%▽	96,0%△	92,1%▽	93,7%	94,3%△	76,3%▼	92,7%	95,3%△	95,4%△
· 2 Eén keer per dag of minder	3,1%	3,4%	3,0%	3,0%	3,0%	3,6%△	2,1%▽	3,9%△	2,8%	2,4%▽	8,5%▲	4,2%△	2,4%▽	1,92%▽
· 3 Een paar keer per dag	1,70%	2,4%△	1,49%▽	2,2%△	1,27%▽	2,1%△	0,92%▽	1,95%	1,81%	1,30%	6,1%▲	1,51%	1,11%▽	1,48%
· 4 Een groot aantal keren per dag	1,03%	1,00%	1,04%	1,82%△	0,81%▽	1,34%△	0,49%▽	1,01%	0,62%	1,40%	4,6%▲	1,20%	0,48%▽	0,77%
· 5 De hele dag	0,91%	1,03%	0,84%	1,85%△	0,54%▽	1,15%△	0,50%▽	1,06%	1,05%	0,61%	4,5%▲	0,41%	0,70%	0,45%▽
- Gemiddelde	1,13	1,15	1,12	1,20△	1,10▽	1,17△	1,07▽	1,15	1,12	1,12	1,52▲	1,12	1,09▽	1,09▽
ONGEWENST GEDRAG														
Ongewenste omgangsvormen (inclusief pesten) [klanten (en collega's) [N=5.544] [% enkele keer t/m zeer vaak]	15,5%	17,6%△	15,0%▽	11,0%▽	16,3%△	14,8%▽	16,8%△	17,7%△	15,0%	13,4%▽	8,4%▼	12,9%▽	15,2%	20,0%△
Ongewenste seksuele aandacht [klanten (en collega's) [N=5.537]														
· Nooit	95,5%	96,0%	95,3%	98,4%△	94,4%▽	97,6%▲	91,9%▼	93,4%▽	96,1%	97,3%△	99,8%▲	97,2%△	96,2%△	91,7%▼
· Een enkele keer	4,3%	4,0%	4,4%	1,50%▽	5,3%△	2,2%▼	8,0%▲	6,2%△	3,7%	2,6%▽	0,18%▼	2,5%▽	3,6%▽	8,1%▲
· Vaak	0,11%	0,07%	0,13%	0%	0,16%	0,09%	0,15%	0,17%	0,12%	0,05%	0%	0%	0,11%	0,23%
· Zeer vaak	0,09%	0%	0,12%	0,08%	0,13%	0,15%	0%	0,17%	0,05%	0,04%	0%	0,31%△	0,09%	0%
Intimidatie [klanten (en collega's) [N=5.538]														
· Nooit	89,2%	86,2%▽	89,9%△	91,4%	89,5%	88,9%	89,8%	89,6%	88,4%	89,5%	94,0%△	91,4%△	88,7%	87,4%▽
· Een enkele keer	10,1%	12,9%△	9,4%▽	8,2%	9,8%	10,2%	10,0%	9,5%	10,8%	10,1%	5,8%▽	7,8%▽	10,7%	11,8%△
· Vaak	0,49%	0,77%	0,42%	0,15%	0,51%	0,64%△	0,24%▽	0,51%	0,66%	0,33%	0%	0,47%	0,55%	0,56%
· Zeer vaak	0,20%	0,09%	0,21%	0,30%	0,19%	0,32%△	0%▽	0,34%	0,15%	0,09%	0,18%	0,31%	0,14%	0,27%
Lichamelijk geweld [klanten (en collega's) [N=5.542]														
· Nooit	97,5%	96,9%	97,6%	97,6%	97,6%	96,9%▽	98,5%△	96,7%▽	97,8%	98,0%	98,3%	97,5%	97,4%	97,2%
· Een enkele keer	2,3%	3,0%	2,2%	2,4%	2,1%	2,8%△	1,48%▽	2,9%△	1,98%	2,0%	1,69%	2,2%	2,4%	2,6%
· Vaak	0,09%	0%	0,11%	0%	0,14%	0,12%	0,03%	0,17%	0,04%	0,04%	0%	0%	0,09%	0,16%
· Zeer vaak	0,11%	0,09%	0,12%	0%	0,15%	0,17%	0%	0,17%	0,15%	0%	0%	0,31%	0,07%	0,10%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Pesten [klanten (en collega's) [N=5.530]														
· Nooit	95,2%	95,5%	95,1%	96,1%	94,8%	94,8%	95,9%	93,8%▽	95,5%	96,6%△	98,0%△	94,9%	94,6%▽	95,7%
· Een enkele keer	4,4%	4,3%	4,4%	3,5%	4,6%	4,7%	3,8%	5,5%△	4,2%	3,2%▽	2,0%▽	4,7%	4,9%△	3,9%
· Vaak	0,32%	0,19%	0,35%	0,21%	0,40%	0,37%	0,22%	0,45%	0,21%	0,26%	0%	0,17%	0,36%	0,43%
· Zeer vaak	0,11%	0%	0,12%	0,17%	0,11%	0,13%	0,09%	0,22%	0,11%	0%	0%	0,31%	0,13%	0%
ARBO-REGELS														
Ik neem maatregelen om te voorkomen dat ik ziek word door het werk [N=5.529]														
· 1 Helemaal niet mee eens	3,3%	1,72%▽	3,7%△	3,6%	3,7%	2,7%▽	4,4%△	4,2%△	2,7%	2,7%	1,59%▽	1,54%▽	4,1%△	3,4%
· 2 Niet mee eens	3,7%	3,2%	3,7%	3,1%	3,9%	3,4%	4,2%	4,0%	4,1%	2,9%▽	2,7%	2,6%	4,1%	3,9%
· 3 Niet mee eens, niet mee oneens	17,2%	18,5%	16,9%	16,9%	16,9%	17,4%	16,8%	19,7%△	17,8%	13,7%▽	16,0%	12,4%▽	18,7%△	17,5%
· 4 Mee eens	39,3%	39,3%	39,4%	36,6%▽	40,2%△	38,8%	40,2%	41,3%△	39,2%	37,0%▽	45,6%△	39,6%	37,1%▽	41,1%
· 5 Helemaal mee eens	36,6%	37,3%	36,4%	39,9%△	35,3%▽	37,8%△	34,5%▽	30,8%▽	36,2%	43,7%▲	34,1%	43,8%△	36,0%	34,1%▽
- Gemiddelde	4,02	4,07	4,01	4,06	4,00	4,06△	3,96▽	3,91▽	4,02	4,16▲	4,08	4,22▲	3,97▽	3,99
Ik heb voldoende informatie over hoe (mijn medewerkers en) ik veilig en gezond kan (kunnen) werken [N=5.531]														
· 1 Helemaal niet mee eens	0,57%	0,20%	0,63%	0,65%	0,62%	0,49%	0,70%	0,82%	0,50%	0,35%	0%	0%▽	0,90%△	0,47%
· 2 Niet mee eens	1,04%	0,59%	1,16%	0,98%	1,22%	1,09%	0,95%	1,70%△	0,78%	0,50%▽	1,43%	0,46%	1,09%	1,17%
· 3 Niet mee eens, niet mee oneens	7,9%	6,0%▽	8,3%△	8,1%	8,4%	7,8%	8,1%	10,0%△	8,7%	4,8%▽	5,2%▽	5,6%▽	8,9%△	8,3%
· 4 Mee eens	48,3%	52,8%△	47,3%▽	47,3%	47,3%	48,0%	48,9%	51,6%△	49,4%	43,5%▽	56,3%△	47,0%	47,5%	48,1%
· 5 Helemaal mee eens	42,1%	40,4%	42,6%	43,0%	42,4%	42,6%	41,3%	35,9%▼	40,6%	50,8%▲	37,0%▽	46,9%△	41,6%	41,9%
- Gemiddelde	4,30	4,33	4,30	4,31	4,30	4,31	4,29	4,20▼	4,29	4,44▲	4,29	4,40△	4,28▽	4,30
ARBEIDSONGEVALLEN														
Bent u in de afgelopen 12 maanden betrokken geweest bij een arbeidsongeval? [Voorval tijdens werk waardoor u lichamelijk letsel/geestelijke schade heeft opgelopen. Excl. woon-werk verkeer. Excl. uitsluitend natuurlijke oorzaak (hartaanval, beroerte e.d.)] [N=5.496] [% ja]	2,1%	1,94%	2,1%	2,5%	1,98%	2,4%△	1,41%▽	2,5%	2,00%	1,65%	4,2%△	3,1%△	1,31%▽	2,2%
Om hoeveel ongevallen ging het? [Subgroep één of meer arbeidsongevallen gehad] [N=110]														
· 1	78,8%	80,9%	78,2%	89,7%	73,8%	77,8%	82,1%	88,1%▲	64,3%▼	77,4%	91,2%	77,7%	76,1%	74,7%
· 2	13,2%	5,1%	15,1%	6,0%	18,5%	11,9%	17,9%	11,9%	16,8%	11,9%	3,9%	19,1%	11,4%	15,7%
· 3	4,9%	5,4%	4,8%	4,3%	5,0%	6,3%	0%	0%▼	11,7%▲	6,5%	0%	3,2%	9,3%	5,0%
· 4	0,26%	0%	0,31%	0%	0,43%	0,33%	0%	0%	0%	0,95%	0%	0%	0,90%	0%
· 5	2,8%	8,7%	1,61%	0%	2,2%	3,6%	0%	0%	7,3%	3,2%	4,9%	0%	2,2%	4,6%
- Gemiddelde	1,35	1,51	1,32	1,15	1,39	1,40	1,18	1,12▼	1,69▲	1,41	1,24	1,25	1,42	1,44

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
In de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden van één of meer arbeidsongevallen met één of meer dagen verzuim [N=5.492] [% ja]	1,25%	0,96%	1,33%	1,86%	1,18%	1,52%△	0,78%▽	1,62%△	1,12%	0,93%	2,8%△	2,1%△	0,75%▽	1,18%
In de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden van één of meer arbeidsongevallen met vier of meer dagen verzuim [N=5.492] [% ja]	0,87%	0,74%	0,91%	1,21%	0,82%	0,98%	0,68%	1,17%	0,79%	0,59%	1,37%	1,67%△	0,49%▽	0,93%
Verzuimduur van het meest recente arbeidsongeval in de afgelopen 12 maanden [N=110]														
· 0 dagen verzuim	37,7%	50,6%	34,5%	24,5%	38,4%	35,4%	44,4%	31,3%	42,5%	43,6%	29,7%	33,5%	42,4%	41,1%
· 1, 2 of 3 dagen verzuim	18,9%	11,1%	20,9%	26,3%	18,8%	23,1%	7,1%	19,1%	16,9%	20,8%	35,6%▲	13,4%	19,8%	12,5%
· 4 of meer dagen verzuim	43,3%	38,3%	44,6%	49,2%	42,8%	41,5%	48,5%	49,7%	40,5%	35,6%	34,7%	53,1%	37,8%	46,4%
Hoe ontstond het letsel? [N=113]														
· Ergens aan gesneden, gestoten	18,7%	13,6%	20,1%	19,5%	20,4%	17,9%	21,3%	19,9%	15,6%	20,2%	4,6%	17,8%	25,0%	20,8%
· Door een voorwerp geraakt	7,4%	10,5%	6,7%	0%	9,1%	9,9%	0%	7,5%	7,2%	7,4%	13,7%	13,8%	0%▼	6,4%
· Een beknelling	5,1%	11,6%	3,6%	0%	4,9%	3,8%	9,0%	9,1%	3,3%	0%	13,3%	3,9%	3,2%	3,5%
· Val van hoogte (trap, ladder, steiger, e.d.)	13,1%	14,2%	13,0%	4,7%	15,9%	12,6%	14,7%	17,4%	10,6%	8,1%	5,1%	19,4%	19,8%	4,8%
· Uitglijden, struikelen of andere val	14,9%	11,6%	15,8%	34,7%▲	9,1%▼	16,3%	10,8%	6,7%▼	18,1%	26,0%	37,0%▲	8,2%	10,2%	12,7%
· Door iemand bedreigd, gebeten, geschopt	3,6%	12,4%▲	1,48%▼	0%	2,0%	2,3%	7,6%	1,59%	10,1%▲	0%	0%	0%	7,5%	4,5%
· Contact met stroom, hitte, kou, gevaarlijke stoffen, lawaai	3,8%	0%	4,7%	0%	6,4%	3,1%	5,8%	6,2%	0%	3,7%	0%	3,9%	4,4%	5,3%
· Verkeersongeval op de openbare weg [Dit antwoord is niet in elke meting aangeboden]	4,6%	0%	4,8%	0%	6,5%	4,7%	4,3%	4,6%	6,0%	2,9%	0%	0%	9,8%	5,4%
· Letsel is op andere wijze ontstaan	28,8%	26,1%	29,7%	41,0%	25,7%	29,5%	26,6%	27,0%	29,2%	31,6%	26,3%	32,9%	20,0%	36,6%
Waar heeft u medische hulp gehad als gevolg van het ongeval? [Subgroep één of meer arbeidsongevallen gehad] [meerdere antwoorden mogelijk] [N=111]														
· Op het werk	10,3%	15,7%	9,0%	3,9%	11,0%	8,2%	16,6%	13,2%	10,3%	5,1%	0%	3,7%	9,0%	23,8%▲
· Op de (spoedeisende) eerstehulpafdeling van het ziekenhuis	27,0%	24,4%	28,0%	31,9%	26,5%	25,6%	31,3%	31,0%	20,9%	26,3%	32,7%	32,9%	21,5%	25,0%
· In een ziekenhuis of andere kliniek, maar hoefde niet een nacht te blijven	19,9%	19,5%	20,2%	11,4%	23,5%	21,2%	15,9%	15,5%	31,5%	15,8%	19,1%	28,2%	26,2%	6,1%▼
· In een ziekenhuis of andere kliniek, waar ik minstens één nacht verbleef	2,9%	0%	3,6%	8,2%	1,93%	2,4%	4,4%	2,4%	3,9%	2,8%	10,2%▲	0%	3,5%	0%
· Ergens anders	21,3%	30,6%	19,2%	25,5%	16,8%	23,1%	16,1%	33,5%▲	9,7%	11,7%	23,5%	28,2%	18,5%	17,4%
· Geen medische hulp gehad	28,4%	20,1%	29,8%	19,2%	33,8%	28,5%	28,2%	19,2%▼	30,7%	42,3%▲	14,6%	22,7%	34,2%	35,3%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
UW GEZONDHEID														
· Algemene gezondheidstoestand [N=5.516] [% goed of zeer goed]	82,6%	82,6%	82,6%	80,1%▽	83,4%△	82,2%	83,3%	86,6%△	81,5%	79,0%▽	78,2%▽	82,2%	83,1%	83,5%
Hoe is over het algemeen uw gezondheid? [N=5.516]														
· 1 Zeer slecht	0,26%	0,44%	0,21%	0,10%	0,24%	0,27%	0,23%	0,11%	0,40%	0,30%	0%	0,36%	0,31%	0,18%
· 2 Slecht	1,73%	1,64%	1,77%	2,6%△	1,52%▽	1,89%	1,46%	0,84%▽	2,0%	2,5%△	1,67%	2,2%	1,82%	1,29%
· 3 Gaat wel	15,4%	15,3%	15,4%	17,3%	14,8%	15,6%	15,0%	12,4%▽	16,0%	18,2%△	20,2%△	15,2%	14,8%	15,0%
· 4 Goed	60,9%	61,3%	60,8%	61,3%	60,7%	60,8%	61,1%	61,6%	61,1%	60,0%	60,5%	61,2%	60,7%	61,3%
· 5 Zeer goed	21,7%	21,3%	21,8%	18,7%▽	22,7%△	21,4%	22,2%	25,0%△	20,4%	19,0%▽	17,6%▽	21,0%	22,4%	22,2%
- Gemiddelde	4,02	4,01	4,02	3,96▽	4,04△	4,01	4,04	4,11▲	3,99▽	3,95▽	3,94▽	4,00	4,03	4,04
· Burn-outklachten [schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items] [Gemiddelde] [N=5.534]	1,84	2,00△	1,80▽	1,72▽	1,83△	1,84	1,84	2,00▲	1,84	1,67▼	1,73▽	1,77▽	1,83	1,95△
· Burn-outklachten [>3.20 op schaal 1=nooit - 7=elke dag; 5 items] [N=5.534] [% ja]	9,2%	13,4%△	8,1%▽	7,5%	8,3%	9,5%	8,6%	11,7%△	8,7%	6,7%▽	6,6%▽	8,1%	9,2%	10,5%△
Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk [N=5.526]														
· 1 Nooit	49,4%	43,4%▽	50,8%△	56,0%△	49,3%▽	51,8%△	45,4%▽	40,1%▼	50,3%	59,5%▲	57,5%△	56,8%△	49,5%	42,2%▽
· 2 Enkele keren per jaar	38,5%	40,8%	38,0%	33,8%▽	39,3%△	36,1%▽	42,7%△	43,8%△	39,0%	32,0%▼	32,9%▽	35,0%▽	38,1%	43,1%△
· 3 Maandelijks	3,2%	2,9%	3,3%	3,3%	3,3%	3,2%	3,2%	4,8%△	2,7%	1,82%▽	2,3%	2,8%	3,1%	4,1%△
· 4 Enkele keren per maand	5,0%	7,4%△	4,4%▽	3,6%	4,6%	4,8%	5,3%	6,0%△	4,5%	4,3%	3,9%	2,7%▽	5,0%	6,6%△
· 5 Elke week	1,98%	2,4%	1,88%	1,46%	2,0%	1,99%	1,95%	2,9%△	1,87%	1,01%▽	1,31%	1,17%	2,1%	2,5%
· 6 Enkele keren per week	1,10%	1,93%△	0,89%▽	0,77%	0,93%	1,18%	0,97%	1,36%	1,01%	0,88%	0,93%	0,60%	1,40%△	0,89%
· 7 Elke dag	0,76%	1,17%	0,65%	1,06%	0,53%	0,90%	0,51%	1,05%△	0,62%	0,53%	1,12%	0,87%	0,71%	0,65%
- Gemiddelde	1,78	1,95△	1,74▽	1,67▽	1,76△	1,76	1,81	1,96▲	1,74	1,60▼	1,66▽	1,62▽	1,79	1,89△
Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg [N=5.520]														
· 1 Nooit	34,3%	29,6%▽	35,2%△	41,2%△	33,4%▽	34,1%	34,6%	30,1%▽	31,2%▽	41,9%▲	36,1%	35,9%	35,3%	30,8%▽
· 2 Enkele keren per jaar	39,2%	40,5%	39,0%	34,3%▽	40,4%△	38,6%	40,3%	39,0%	42,5%△	36,5%▽	37,3%	39,8%	39,4%	39,0%
· 3 Maandelijks	7,4%	6,2%	7,7%	7,2%	7,9%	7,6%	7,0%	10,5%△	6,4%	4,6%▽	7,1%	5,2%▽	7,3%	9,0%△
· 4 Enkele keren per maand	10,1%	11,5%	9,8%	10,0%	9,7%	10,1%	10,2%	10,3%	10,2%	9,9%	11,2%	9,5%	9,2%▽	11,9%△
· 5 Elke week	3,5%	4,0%	3,3%	2,3%▽	3,7%△	3,9%△	2,7%▽	4,3%△	3,7%	2,4%▽	1,98%	3,4%	3,6%	3,7%
· 6 Enkele keren per week	3,6%	4,8%△	3,3%▽	3,0%	3,5%	3,4%	4,0%	3,8%	4,6%△	2,6%▽	4,2%	4,1%	3,2%	3,9%
· 7 Elke dag	1,92%	3,4%△	1,55%▽	2,0%	1,40%	2,3%△	1,21%▽	2,1%	1,51%	2,1%	2,2%	2,1%	1,94%	1,71%
- Gemiddelde	2,28	2,48△	2,23▽	2,15▽	2,26△	2,31	2,23	2,39△	2,32	2,11▽	2,27	2,25	2,24▽	2,37△
Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk [N=5.525]														
· 1 Nooit	53,0%	49,7%▽	53,8%△	58,5%△	52,4%▽	53,5%	52,2%	43,6%▼	52,2%	64,8%▲	61,1%△	53,8%	54,1%	47,9%▽
· 2 Enkele keren per jaar	30,9%	31,4%	30,8%	27,9%▽	31,7%△	30,5%	31,5%	36,2%△	32,6%	23,1%▼	25,1%▽	31,9%	30,0%	33,9%△
· 3 Maandelijks	4,5%	3,8%	4,7%	3,9%	4,9%	3,9%▽	5,5%△	6,0%△	3,8%	3,3%▽	2,5%▽	3,4%	4,1%	6,6%△

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
· 4 Enkele keren per maand	5,7%	7,0%△	5,3%▽	5,0%	5,5%	5,8%	5,4%	6,2%	5,6%	5,1%	7,1%	5,0%	5,4%	6,0%
· 5 Elke week	2,4%	2,5%	2,4%	2,3%	2,5%	2,3%	2,8%	3,4%△	2,5%	1,26%▽	2,8%	2,1%	2,3%	2,8%
· 6 Enkele keren per week	2,2%	3,3%△	1,98%▽	1,32%	2,2%	2,6%△	1,69%▽	2,7%△	2,4%	1,54%▽	1,21%	2,7%	2,6%	1,64%
· 7 Elke dag	1,22%	2,2%△	0,97%▽	1,14%	0,92%	1,38%	0,95%	1,86%△	0,87%	0,78%▽	0,18%▽	1,10%	1,49%	1,12%
- Gemiddelde	1,85	2,00△	1,82▽	1,73▽	1,84△	1,86	1,84	2,05▲	1,84	1,63▼	1,70▽	1,82	1,86	1,91△
Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken [N=5.513]														
· 1 Nooit	62,2%	59,6%	62,8%	71,7%▲	60,1%▼	64,6%△	58,1%▽	56,8%▽	62,0%	68,8%▲	73,3%▲	70,5%▲	63,9%△	50,5%▼
· 2 Enkele keren per jaar	24,7%	24,1%	25,0%	19,6%▽	26,6%△	23,1%▽	27,5%△	26,7%△	25,5%	21,6%▽	19,4%▽	20,1%▽	24,1%	30,3%△
· 3 Maandelijks	3,8%	4,1%	3,7%	2,2%▽	4,1%△	3,1%▽	4,8%△	4,7%△	3,8%	2,6%▽	2,7%	2,9%	3,2%▽	5,7%△
· 4 Enkele keren per maand	4,2%	5,4%△	3,9%▽	2,6%▽	4,2%△	4,0%	4,4%	5,3%△	3,8%	3,2%▽	3,1%	3,4%	3,7%	5,8%△
· 5 Elke week	2,5%	2,6%	2,4%	1,90%	2,6%	2,4%	2,5%	3,4%△	2,5%	1,30%▽	0,85%▽	0,90%▽	2,4%	3,9%△
· 6 Enkele keren per week	1,59%	2,4%△	1,39%▽	1,07%	1,49%	1,61%	1,55%	1,67%	1,38%	1,68%	0,19%▽	1,37%	1,52%	2,3%△
· 7 Elke dag	1,09%	1,81%△	0,91%▽	0,93%	0,90%	1,09%	1,09%	1,46%△	1,03%	0,71%	0,45%	0,79%	1,08%	1,48%
- Gemiddelde	1,69	1,82△	1,66▽	1,50▽	1,71△	1,66▽	1,75△	1,83△	1,67	1,54▽	1,41▼	1,51▽	1,65▽	1,95▲
Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk [N=5.513]														
· 1 Nooit	63,3%	57,9%▽	64,6%△	66,3%	64,1%	62,7%	64,4%	54,3%▼	64,7%	72,7%▲	61,4%	63,2%	64,6%△	61,5%
· 2 Enkele keren per jaar	26,3%	28,4%	25,8%	23,9%	26,4%	26,5%	25,9%	32,5%▲	25,3%	19,8%▼	28,7%	24,7%	25,4%	27,9%
· 3 Maandelijks	3,3%	3,0%	3,4%	2,8%	3,6%	3,0%	3,8%	5,0%△	2,7%	1,79%▽	2,9%	4,3%	2,9%	3,6%
· 4 Enkele keren per maand	3,3%	4,6%△	3,0%▽	4,1%△	2,6%▽	3,6%	2,8%	3,7%	3,4%	2,8%	4,4%	3,5%	3,0%	3,5%
· 5 Elke week	1,55%	2,3%△	1,37%▽	1,04%	1,46%	1,64%	1,40%	1,87%	1,82%	0,95%▽	0,57%	2,1%	1,59%	1,48%
· 6 Enkele keren per week	1,34%	2,2%△	1,13%▽	0,84%	1,21%	1,59%△	0,91%▽	1,44%	1,46%	1,13%	1,81%	1,30%	1,29%	1,32%
· 7 Elke dag	0,90%	1,57%△	0,73%▽	0,96%	0,66%	0,99%	0,74%	1,15%	0,69%	0,79%	0,18%	0,95%	1,10%	0,71%
- Gemiddelde	1,61	1,78△	1,57▽	1,56	1,57	1,64△	1,57▽	1,75▲	1,60	1,46▼	1,60	1,64	1,60	1,62
· Bevlogenheid [schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 3 items] [Gemiddelde] [N=5.534]	5,89	6,01△	5,87▽	5,86	5,87	5,89	5,89	5,80▽	5,87	6,01△	5,99	5,95	5,82▽	5,96△
· Bevlogenheid [>=5.5 op schaal 1=nooit - 7=elke dag; 3 items] [N=5.534] [% enkele keren per week of elke dag]	70,2%	74,6%△	69,2%▽	69,6%	69,1%	70,6%	69,6%	67,6%▽	70,5%	73,1%△	73,6%	70,6%	68,6%▽	71,9%
Als ik werk voel ik me fit en sterk [N=5.525]														
· 1 Nooit	2,7%	2,3%	2,6%	3,4%	2,4%	3,0%△	2,00%▽	2,1%▽	2,1%	3,8%△	3,6%	1,23%▽	3,5%△	1,68%▽
· 2 Enkele keren per jaar	2,9%	2,5%	3,0%	3,6%	2,8%	3,2%	2,4%	2,7%	3,4%	2,8%	2,2%	4,5%△	2,9%	2,2%
· 3 Maandelijks	4,2%	2,7%▽	4,7%△	4,8%	4,6%	4,2%	4,4%	5,5%△	3,9%	3,1%▽	4,5%	4,0%	4,5%	3,8%
· 4 Enkele keren per maand	8,2%	8,0%	8,2%	5,7%▽	9,0%△	7,9%	8,6%	9,6%△	8,5%	6,1%▽	4,5%▽	8,9%	8,3%	8,6%
· 5 Elke week	17,0%	17,4%	16,9%	17,0%	16,8%	16,4%	18,0%	19,7%△	16,9%	13,9%▽	14,5%	15,2%	16,9%	19,0%△
· 6 Enkele keren per week	25,5%	23,7%	26,1%	23,1%▽	27,0%△	25,0%	26,3%	28,3%△	25,9%	21,8%▽	21,4%▽	21,8%▽	25,6%	28,8%△
· 7 Elke dag	39,5%	43,3%△	38,6%▽	42,3%△	37,4%▽	40,3%	38,3%	32,1%▼	39,3%	48,5%▲	49,3%▲	44,3%△	38,3%	35,9%▽
- Gemiddelde	5,69	5,80△	5,66▽	5,68	5,66	5,68	5,70	5,55▽	5,70	5,83△	5,86△	5,75	5,62▽	5,71

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Ik ben enthousiast over mijn werk [N=5.530]														
· 1 Nooit	1,13%	0,45%▽	1,12%△	1,77%△	0,93%▽	1,15%	1,09%	0,84%	0,75%	1,81%△	1,52%	0,51%	1,53%△	0,63%▽
· 2 Enkele keren per jaar	2,1%	2,1%	2,1%	3,0%△	1,86%▽	2,2%	1,92%	1,95%	2,4%	2,1%	2,9%	1,95%	2,4%	1,43%▽
· 3 Maandelijks	2,8%	2,2%	3,0%	2,9%	3,0%	2,9%	2,6%	3,2%	2,8%	2,4%	2,5%	2,6%	3,1%	2,5%
· 4 Enkele keren per maand	4,8%	5,5%	4,6%	3,9%	4,8%	4,9%	4,6%	5,3%	5,6%	3,5%▽	4,8%	5,4%	5,4%	3,4%▽
· 5 Elke week	13,8%	12,6%	14,2%	13,4%	14,4%	13,1%▽	15,1%△	15,5%△	14,1%	11,6%▽	10,3%▽	14,1%	14,4%	13,8%
· 6 Enkele keren per week	20,5%	18,5%	21,1%	18,7%▽	21,8%△	21,2%	19,2%	24,0%△	20,9%	16,0%▽	18,0%	20,1%	20,5%	21,5%
· 7 Elke dag	54,8%	58,7%△	53,9%▽	56,3%	53,2%	54,5%	55,5%	49,1%▽	53,5%	62,7%▲	60,0%△	55,4%	52,8%▽	56,7%
- Gemiddelde	6,09	6,18△	6,08▽	6,06	6,08	6,08	6,10	6,01▽	6,07	6,20△	6,13	6,12	6,01▽	6,20△
Ik ga helemaal op in mijn werk [N=5.526]														
· 1 Nooit	2,5%	1,54%▽	2,6%△	3,0%	2,4%	2,7%	2,1%	2,1%	2,1%	3,2%△	2,6%	1,59%	3,0%△	1,97%
· 2 Enkele keren per jaar	2,6%	2,3%	2,7%	3,6%△	2,4%▽	2,7%	2,4%	1,94%▽	3,3%	2,8%	3,4%	3,3%	2,7%	1,79%▽
· 3 Maandelijks	3,2%	3,0%	3,3%	4,1%	3,0%	2,9%▽	3,9%△	3,8%△	3,5%	2,3%▽	3,0%	2,5%	3,5%	3,3%
· 4 Enkele keren per maand	6,0%	5,9%	6,1%	5,1%	6,4%	5,8%	6,5%	6,3%	6,4%	5,5%	5,1%	5,7%	6,7%△	5,3%
· 5 Elke week	14,5%	12,4%▽	15,1%△	12,6%▽	15,8%△	13,9%	15,6%	16,9%△	14,5%	11,8%▽	12,5%	14,0%	14,8%	15,1%
· 6 Enkele keren per week	22,3%	18,4%▽	23,4%△	20,9%▽	24,1%△	22,5%	21,9%	25,6%△	22,7%	17,9%▽	16,4%▽	21,4%	22,7%	23,9%
· 7 Elke dag	48,8%	56,4%△	46,9%▽	50,7%△	45,8%▽	49,5%	47,6%	43,4%▽	47,5%	56,4%▲	57,1%△	51,6%	46,7%▽	48,6%
- Gemiddelde	5,90	6,06△	5,86▽	5,86	5,86	5,91	5,87	5,84▽	5,86	5,99△	5,99	5,98	5,82▽	5,96
ZIEKTE EN WERK														
Individueel ziekteverzuimpercentage (deeltijdgecorrigeerd) [Gemiddelde] [N=5.501] [Range: 0–100]	3,62	2,57▽	3,91△	4,06	3,87	3,71	3,46	3,34	3,44	4,10	4,61	4,02	3,24▽	3,76
Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? [N=5.537] [% ja]	37,1%	31,7%▽	38,6%△	33,4%▽	40,2%△	37,1%	37,0%	41,2%△	37,3%	32,1%▽	31,3%▽	38,5%	35,7%▽	40,6%△
Hoe vaak heeft u gedurende de afgelopen 12 maanden niet (of minder uren) kunnen werken vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? [Gemiddelde] [N=5.493] [Range: 0–40]	1,72	1,31▽	1,83△	1,72	1,87	1,57▽	1,98△	1,74	1,85	1,57	1,34	1,63	1,63	2,04△
Hoeveel werkdagen heeft u, alles bij elkaar, de afgelopen 12 maanden niet (of minder uren) gewerkt vanwege ziekte of een andere gezondheidsreden? [Gemiddelde] [N=5.508] [Range: 0–215]	6,27	5,06▽	6,63△	7,34	6,41	6,65	5,62	5,83	6,00	7,03	9,31△	7,05	5,52▽	6,23
Een werknemer kan bij gezondheidsklachten die met het werk te maken hebben naar een bedrijfsarts of arbodienst van de werkgever. Maar wat doet u als zelfstandige als u dat soort klachten krijgt? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.532]														
· Ik ga naar mijn huisarts	93,9%	94,4%	93,9%	94,1%	93,9%	94,8%△	92,5%▽	93,2%	94,5%	94,2%	96,4%△	95,8%△	94,1%	91,7%▽
· Ik ga naar een bedrijfsarts die ik zelf regel	0,67%	1,56%△	0,44%▽	0,62%	0,38%	0,80%	0,43%	1,02%△	0,54%	0,36%	0,97%	0,63%	0,79%	0,36%
· Ik ga naar een bedrijfsarts via een sectororganisatie	0,30%	0,48%	0,25%	0,40%	0,20%	0,35%	0,20%	0,36%	0,30%	0,21%	0,59%	0,20%	0,17%	0,49%
· Ik ga naar een bedrijfsarts via een ZZP-organisatie	0,38%	0,27%	0,37%	0,18%	0,43%	0,33%	0,47%	0,46%	0,37%	0,30%	0%	0,59%	0,30%	0,54%
· Ik ga bij gezondheidsklachten naar een andere hulpverlener	8,2%	6,3%▽	8,7%△	7,5%	9,0%	6,8%▽	10,8%△	8,0%	8,5%	8,3%	3,8%▽	6,8%	7,4%▽	12,2%△

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
[Subgroep niet-hybride ZZP'ers] Welke voorzieningen heeft u voor als u arbeidsongeschikt zou worden? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=4.308]														
· Een arbeidsongeschiktheidsverzekering (voor mijn werk als zelfstandig ondernemer)	27,9%	43,1%▲	23,6%▼	23,5%	23,6%	33,1%▲	18,6%▼	32,6%△	32,2%△	19,4%▼	45,1%▲	40,2%▲	23,9%▽	22,4%▽
· Een verzekering via het UWV (vrijwillige verzekering ziektewet of WIA)	2,4%	2,5%	2,4%	1,83%	2,6%	2,6%	2,0%	2,6%	2,2%	2,4%	1,31%	4,8%△	1,90%▽	2,2%
· Broodfonds	4,0%	2,5%▽	4,5%△	0,95%▼	5,4%▲	3,0%▽	5,8%△	5,4%△	4,7%	1,96%▽	0,35%▼	2,9%	3,6%	6,7%△
· Spaargeld / beleggingen	30,1%	24,7%▽	31,6%△	23,6%▼	33,8%▲	31,1%△	28,2%▽	31,4%	30,8%	28,0%▽	23,3%▽	24,9%▽	33,3%△	29,5%
· De waarde van mijn bedrijf dekt het risico af	7,0%	12,8%▲	5,4%▼	14,1%▲	3,0%▼	8,4%△	4,6%▽	5,3%▽	6,5%	9,4%△	27,3%▲	5,9%	5,9%▽	3,5%▽
· De waarde van mijn eigen woning dekt het risico af	9,8%	9,3%	10,0%	9,2%	10,2%	11,2%△	7,3%▽	6,3%▽	11,4%△	12,2%△	8,9%	10,0%	11,3%△	7,2%▽
· Andere arbeidsongeschiktheidsvoorziening	6,4%	5,4%	6,7%	6,7%	6,7%	6,8%	5,7%	4,4%▽	6,7%	8,3%△	10,0%△	6,7%	6,4%	5,2%▽
· Ik heb geen voorziening voor arbeidsongeschiktheid	39,6%	33,2%▽	41,5%△	45,4%△	40,4%▽	35,4%▼	47,4%▲	37,8%	35,6%▽	45,0%△	22,3%▼	32,4%▽	41,8%△	45,5%△
[Subgroep wel-hybride ZZP'ers] Welke voorzieningen heeft u voor als u arbeidsongeschikt zou worden? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=826]														
· Een arbeidsongeschiktheidsverzekering (voor mijn werk als zelfstandig ondernemer)	13,1%	26,5%▲	11,1%▼	13,5%	10,3%	16,9%▲	7,7%▼	14,7%	10,4%	13,0%	28,0%▲	21,6%▲	9,9%▽	9,7%
· Een arbeidsongeschiktheidsverzekering via mijn werk in loondienst	34,2%	21,0%▼	36,1%▲	42,5%△	34,1%▽	36,3%	31,2%	32,2%	40,3%△	30,9%	38,9%	28,1%	34,1%	35,2%
· Een verzekering via het UWV (vrijwillige verzekering ziektewet of WIA)	1,74%	0,66%	1,89%	3,2%	1,49%	2,0%	1,31%	1,72%	1,42%	2,1%	2,1%	3,3%	1,24%	1,75%
· Broodfonds	0,97%	0,61%	1,02%	0,80%	1,09%	1,19%	0,64%	1,44%	0,27%	0,85%	1,67%	0%	0,87%	1,26%
· Spaargeld / beleggingen	22,4%	23,9%	22,2%	17,6%	23,6%	21,3%	24,0%	22,5%	20,6%	24,3%	21,4%	20,6%	23,4%	22,0%
· De waarde van mijn bedrijf dekt het risico af	5,3%	13,9%▲	4,0%▼	10,0%▲	2,1%▼	5,9%	4,4%	4,4%	4,4%	8,1%△	25,7%▲	6,4%	3,2%▽	1,44%▼
· De waarde van mijn eigen woning dekt het risico af	6,6%	10,1%	6,1%	7,2%	5,7%	6,5%	6,8%	3,4%▼	9,4%△	9,6%	10,2%	9,2%	6,7%	4,3%
· Andere arbeidsongeschiktheidsvoorziening	3,3%	3,8%	3,2%	4,2%	2,9%	3,4%	3,1%	2,6%	4,3%	3,5%	4,2%	1,37%	3,1%	3,9%
· Ik heb geen voorziening voor arbeidsongeschiktheid	38,8%	33,3%	39,6%	34,5%	41,2%	34,3%▼	45,3%▲	40,3%	37,3%	37,5%	17,2%▼	34,3%	41,8%	43,0%
[Subgroep niet-hybride ZZP'ers] Om welke redenen heeft u een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid afgesloten? [Subgroep mèt arbeidsongeschiktheidsverzekering als zelfstandig ondernemer] [meerdere antwoorden mogelijk] [N=1.085]														
· Ik kan het financiële risico niet zelf dragen	69,2%	69,2%	69,2%	61,4%▼	71,2%▲	70,0%	66,7%	68,3%	70,2%	69,5%	60,6%▼	69,4%	70,1%	72,2%
· Ik kan niet terugvallen op het inkomen van mijn partner	32,5%	29,8%	33,9%	28,6%	35,2%	33,3%	29,9%	31,8%	34,2%	31,3%	23,1%▼	32,2%	36,4%△	30,9%
· Er is een hoog arbeidsongeschiktheidsrisico in mijn branche	14,3%	12,1%	15,3%	27,1%▲	12,3%▼	16,0%▲	8,9%▼	16,7%△	13,0%	11,7%	29,9%▲	25,5%▲	3,8%▼	13,1%
· Ik heb gezondheidsproblemen (gehad)	3,3%	3,5%	3,1%	4,8%	2,7%	3,3%	3,3%	2,1%	2,4%	6,6%▲	4,7%	3,3%	3,1%	2,8%
· Andere reden wèl verzekering tegen arbeidsongeschiktheid	15,2%	13,6%	16,1%	16,9%	15,9%	13,2%▼	21,9%▲	15,9%	15,3%	14,0%	11,3%	7,9%▼	18,3%△	19,5%△

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
[Subgroep wel-hybride ZZP'ers] Om welke redenen heeft u een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid afgesloten? [Subgroep mèt arbeidsongeschiktheidsverzekering als zelfstandig ondernemer] [meerdere antwoorden mogelijk] [N=96]														
· Ik kan het financiële risico niet zelf dragen	73,4%	69,9%	74,8%	64,2%	78,2%	77,0%	60,3%	72,0%	71,1%	79,3%	73,0%	82,6%	66,4%	74,9%
· Ik kan niet terugvallen op het inkomen van mijn partner	20,6%	32,6%	15,9%	17,6%	15,3%	18,6%	27,8%	16,2%	21,0%	30,5%	14,1%	8,7%	26,9%	28,9%
· Er is een hoog arbeidsongeschiktheidsrisico in mijn branche	17,0%	8,8%	20,2%	19,5%	20,4%	20,6%	3,7%	20,9%	18,3%	6,1%	35,8%▲	17,4%	3,5%▼	18,7%
· Ik heb gezondheidsproblemen (gehad)	1,42%	5,0%	0%	0%	0%	1,81%	0%	0%	6,0%▲	0%	0%	0%	4,3%	0%
· Andere reden wèl verzekering tegen arbeidsongeschiktheid	14,4%	10,8%	15,8%	17,1%	15,3%	10,6%▼	28,0%▲	18,2%	8,9%	11,0%	9,2%	6,5%	16,1%	24,3%
[Subgroep niet-hybride ZZP'ers] Om welke redenen heeft u geen verzekering tegen arbeidsongeschiktheid (voor uw werk als zelfstandig ondernemer)? [Subgroep zónder arbeidsongeschiktheidsverzekering als zelfstandig ondernemer] [meerdere antwoorden mogelijk] [N=2.862]														
· De baten wegen niet op tegen de kosten	46,6%	51,1%△	45,7%▽	40,4%▽	47,1%△	46,7%	46,3%	52,4%△	50,0%△	39,1%▼	34,1%▼	45,9%	46,1%	50,5%△
· Ik kan het niet betalen	35,7%	31,6%▽	36,6%△	36,6%	36,5%	34,2%▽	37,8%△	40,9%△	37,8%	29,7%▼	17,3%▼	41,8%△	33,4%▽	41,0%△
· Het is mij niet duidelijk wanneer de verzekeraar uitkeert	9,5%	8,6%	9,7%	4,9%▼	11,0%▲	10,5%△	8,1%▽	12,0%△	12,1%△	5,6%▼	4,5%▽	12,7%△	9,5%	9,2%
· Ik vertrouw de keuring van de verzekeraars niet	9,2%	8,2%	9,4%	5,0%▽	10,6%△	10,7%△	7,1%▽	12,8%△	9,2%	6,2%▽	3,9%▽	15,0%▲	8,1%▽	9,6%
· Ik word niet geaccepteerd bij de verzekeraar vanwege mijn leeftijd	5,5%	4,0%	5,9%	10,2%▲	4,7%▼	7,0%△	3,4%▽	0,24%▼	1,10%▼	13,2%▲	16,8%▲	7,1%	4,6%▽	3,9%▽
· Ik word niet geaccepteerd bij de verzekeraar vanwege mijn gezondheid	4,9%	5,3%	4,8%	5,9%	4,5%	5,2%	4,4%	3,4%▽	7,3%△	4,4%	7,0%	5,7%	4,6%	4,4%
· Ik kan het financiële risico zelf dragen	20,6%	18,6%	20,9%	20,0%	21,2%	23,5%△	16,1%▽	16,0%▽	19,2%	25,4%△	29,9%▲	17,0%	22,6%△	16,6%▽
· Ik kan terugvallen op het inkomen van mijn partner	19,9%	20,7%	19,7%	17,0%	20,4%	13,1%▼	30,1%▲	19,6%	23,7%△	17,5%▽	16,7%	12,7%▼	19,4%	25,2%△
· Ik heb nooit gezondheidsklachten	11,6%	9,4%	12,0%	11,9%	12,1%	13,8%△	8,2%▽	16,8%▲	8,9%▽	9,0%▽	5,9%▽	12,1%	12,7%	10,6%
· Andere reden géén verzekering tegen arbeidsongeschiktheid	10,7%	7,1%▽	11,5%△	9,1%	12,2%	12,1%△	8,7%▽	11,4%	7,7%▽	12,3%△	11,7%	11,2%	11,1%	9,5%
[Subgroep wel-hybride ZZP'ers] Om welke redenen heeft u geen verzekering tegen arbeidsongeschiktheid (voor uw werk als zelfstandig ondernemer)? [Subgroep zónder arbeidsongeschiktheidsverzekering als zelfstandig ondernemer] [meerdere antwoorden mogelijk] [N=634]														
· De baten wegen niet op tegen de kosten	46,5%	32,4%▼	48,1%▲	53,8%	46,4%	46,6%	46,3%	51,4%△	44,6%	39,1%▽	46,0%	55,3%	44,8%	46,1%
· Ik kan het niet betalen	35,5%	23,1%▼	36,9%▲	34,1%	37,7%	32,4%	39,5%	35,5%	37,4%	33,4%	20,2%▼	32,9%	36,5%	38,7%
· Het is mij niet duidelijk wanneer de verzekeraar uitkeert	4,3%	2,7%	4,5%	2,6%	5,0%	5,5%	2,8%	4,4%	3,4%	5,1%	4,0%	5,0%	5,8%	1,86%▽
· Ik vertrouw de keuring van de verzekeraars niet	6,2%	4,7%	6,4%	8,6%	5,8%	8,3%△	3,6%▽	7,1%	5,6%	5,3%	5,8%	10,5%	7,4%	3,1%▽
· Ik word niet geaccepteerd bij de verzekeraar vanwege mijn leeftijd	1,10%	3,3%	0,85%	2,3%▲	0,44%▼	1,71%	0,31%	0%▽	0%	4,5%▲	0%	0%	1,38%	1,32%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
· Ik word niet geaccepteerd bij de verzekeraar vanwege mijn gezondheid	3,0%	6,3%	2,6%	2,1%	2,8%	3,9%	1,83%	1,14%▼	4,7%	4,6%	5,3%	8,7%▲	1,84%	2,2%
· Ik kan het financiële risico zelf dragen	20,1%	31,1%▲	18,8%▼	19,5%	18,6%	24,0%▲	15,1%▼	15,8%▼	20,0%	28,3%▲	28,0%	16,9%	22,5%	15,5%▽
· Ik kan terugvallen op het inkomen van mijn partner	14,3%	16,3%	14,0%	15,5%	13,6%	11,2%▼	18,1%▲	11,4%	17,7%	15,6%	19,5%	23,5%▲	12,4%	12,6%
· Ik heb nooit gezondheidsklachten	10,0%	20,5%▲	8,8%▼	7,3%	9,2%	12,9%▲	6,2%▼	12,2%	8,4%	7,5%	5,6%	17,7%▲	9,2%	9,5%
· Andere reden géén verzekering tegen arbeidsongeschiktheid	15,8%	13,0%	16,2%	12,8%	17,1%	14,1%	18,1%	12,9%	20,2%	16,4%	13,3%	14,6%	14,7%	18,6%
DE LAATSTE KEER DAT U NIET KON WERKEN VANWEGE ZIEKTE (eventueel langer dan een jaar geleden)														
Door wat voor soort klachten heeft u de laatste keer niet kunnen werken? [Eventueel langer dan jaar geleden] [Subgroep 'ooit' niet of minder gewerkt vanwege ziekte e.d.] [N=4.045]														
· Rugklachten	10,1%	11,6%	9,7%	14,4%▲	8,4%▼	12,3%▲	6,2%▼	8,2%▽	11,2%	11,3%	15,2%△	15,1%▲	9,5%	6,3%▽
· Klachten nek, schouders, armen, polsen, handen	7,2%	8,1%	7,0%	8,7%△	6,6%▽	6,5%▽	8,4%△	5,9%▽	8,1%	8,1%	10,7%△	9,1%△	6,0%▽	7,1%
· Klachten heup, benen, knieën, voeten	6,1%	8,1%△	5,6%▽	8,2%△	4,8%▽	7,0%△	4,6%▽	3,5%▽	6,6%	8,9%△	12,3%▲	10,5%▲	4,5%▽	4,3%▽
· Klachten hart- en vaatstelsel	2,3%	3,0%	2,2%	3,2%△	1,87%▽	3,2%△	0,84%▽	0,36%▼	1,52%▽	5,7%▲	3,2%	2,9%	2,4%	1,70%
· Psychische klachten, overspannenheid, burn-out	4,8%	3,9%	5,1%	3,7%	5,4%	4,0%▽	6,2%△	6,2%△	4,5%	3,4%▽	1,70%▽	3,8%	5,3%	5,5%
· Vermoeidheid of concentratieproblemen	2,7%	2,2%	2,8%	3,3%	2,7%	2,6%	2,9%	3,3%	2,6%	2,1%	3,3%	1,37%▽	2,9%	3,0%
· Conflict op het werk	0,22%	0,28%	0,20%	0%	0,26%	0,08%▽	0,46%△	0,27%	0,26%	0,10%	0%	0,17%	0,32%	0,14%
· Klachten luchtwegen	1,89%	2,0%	1,87%	1,82%	1,88%	1,83%	2,00%	1,04%▽	2,4%	2,5%	1,57%	0,99%	1,95%	2,4%
· Klachten buik, maag of darmen	4,1%	5,0%	3,9%	3,7%	4,0%	3,8%	4,6%	4,4%	3,9%	4,0%	4,4%	2,7%▽	3,9%	5,3%△
· Huidklachten	0,52%	0,95%	0,41%	0%	0,52%	0,41%	0,70%	0,62%	0,35%	0,55%	0,34%	0,39%	0,45%	0,77%
· Klachten oren of ogen	0,79%	0,45%	0,88%	1,69%△	0,65%▽	0,91%	0,59%	0,54%	0,57%	1,32%△	1,45%	0,47%	0,88%	0,60%
· Griep of verkoudheid	45,2%	42,0%▽	46,0%△	36,9%▼	48,5%▲	45,9%	43,8%	51,5%▲	44,4%	37,8%▼	33,7%▼	40,9%▽	47,7%△	47,0%
· Hoofdpijn	3,9%	3,1%	4,1%	3,2%	4,4%	2,5%▼	6,4%▲	4,8%△	3,9%	2,9%▽	0,88%▽	2,1%▽	4,4%	5,2%△
· Klachten in verband met zwangerschap	0,89%	1,35%	0,78%	0,78%	0,78%	0%▼	2,4%▲	2,2%▲	0,14%▽	0%▽	0,49%	0%▽	0,61%	2,1%△
· Andere klachten	9,2%	8,2%	9,5%	10,4%	9,3%	8,9%	9,8%	7,2%▽	9,6%	11,4%△	10,8%	9,6%	9,2%	8,6%
Hoeveel werkdagen heeft u deze laatste keer niet (of minder uren) gewerkt? [Subgroep 'ooit' niet of minder gewerkt vanwege ziekte e.d.] [Gemiddelde] [N=3.932] [Range: 1–520]	14,1	16,3	13,5	14,6	13,3	14,0	14,2	10,9▽	13,4	18,8△	21,1△	15,5	12,8	13,2
Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van het werk dat u deed? [Subgroep 'ooit' niet of minder gewerkt vanwege ziekte e.d.] [N=4.002]														
· Ja, hoofdzakelijk gevolg van mijn werk	9,2%	10,7%	8,8%	11,8%△	8,0%▽	10,4%△	7,0%▽	9,5%	8,8%	9,0%	13,5%△	15,0%▲	7,0%▽	8,2%
· Ja, voor een deel gevolg van mijn werk	15,7%	17,8%	15,1%	15,8%	15,0%	15,9%	15,4%	17,1%	16,4%	13,3%▽	20,8%△	17,9%	14,3%▽	15,1%
· Nee, geen gevolg van mijn werk	70,4%	67,4%▽	71,1%△	65,4%▽	72,7%△	68,9%▽	72,9%△	69,6%	70,8%	70,8%	61,2%▼	60,6%▼	74,1%△	72,5%
· Weet niet	4,8%	4,1%	4,9%	7,0%△	4,4%▽	4,8%	4,7%	3,7%▽	4,0%	6,9%△	4,4%	6,5%△	4,6%	4,2%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Wat was naar uw mening de belangrijkste reden in het werk die (geheel of voor een deel) leidde tot het ontstaan van deze klachten? [Subgroep klachten deels of hoofdzakelijk gevolg van werk] [N=993]														
· Werkdruk, werkstress	30,5%	38,7%▲	28,1%▼	19,0%▼	31,1%▲	29,3%	33,0%	34,9%△	30,2%	24,1%▽	12,6%▼	18,7%▼	40,0%▲	33,7%
· Emotioneel te zwaar	3,6%	3,8%	3,5%	3,6%	3,5%	2,1%▼	6,5%▲	3,8%	3,1%	3,7%	0,88%	0%▼	4,2%	6,9%▲
· Lichamelijk te zwaar	24,6%	27,7%	23,4%	26,1%	22,6%	28,9%▲	15,9%▼	19,6%▽	26,1%	30,4%△	41,3%▲	45,3%▲	15,6%▼	13,6%▼
· Langdurig dezelfde handelingen verrichten, langdurig achter computer werken	16,5%	14,9%	17,0%	17,3%	16,9%	13,7%▼	22,0%▲	17,2%	16,6%	15,2%	11,5%	9,9%▼	18,4%	21,3%△
· Te moeilijk werk	0,50%	0%	0,65%	0,96%	0,55%	0,59%	0,32%	0,69%	0,37%	0,34%	0%	1,29%	0,28%	0,42%
· Problemen met collega's of ondergeschikten	1,48%	1,32%	1,54%	2,5%	1,20%	0,60%▼	3,3%▲	2,0%	1,31%	0,83%	0%	0%▽	2,2%	2,2%
· Problemen met klanten/opdrachtgevers	1,22%	0,76%	1,37%	1,98%	1,16%	0,91%	1,85%	1,85%	0,39%	1,17%	0%	0,47%	1,80%	1,50%
· Gevaarlijk werk/bedrijfsongeval	3,2%	1,81%	3,6%	6,4%▲	2,7%▼	4,3%△	1,04%▽	2,7%	3,8%	3,3%	9,5%▲	4,3%	1,51%▽	2,00%
· Gevaarlijke stoffen	0,36%	0%	0,47%	0,67%	0,40%	0,53%	0%	0%	1,17%△	0%	3,0%▲	0%	0%	0%
· Andere reden leidde tot deze klachten	18,1%	11,1%▼	20,3%▲	21,4%	19,9%	19,1%	16,2%	17,1%	17,0%	20,9%	21,3%	20,1%	16,0%	18,3%
Heeft u, tijdens de laatste keer dat u niet kon werken vanwege ziekte, contact gehad met uw huisarts of een specialist? [Subgroep klachten deels of hoofdzakelijk gevolg van werk] [N=994] [% ja]	64,4%	72,6%▲	62,0%▼	71,8%▲	58,7%▼	64,5%	64,4%	57,6%▼	65,6%	73,6%▲	71,7%	70,3%△	62,6%	59,0%▽
BEROEPSZIEKTEN														
· Ten minste één beroepsziekte; prevalentie; vastgesteld arts [N=5.471] [% ja]	10,4%	11,7%	10,1%	10,6%	9,9%	11,5%△	8,4%▽	7,2%▽	10,3%	14,1%△	13,0%	14,1%△	8,9%▽	9,9%
· Ten minste één beroepsziekte; incidentie; vastgesteld arts [N=5.482] [% ja]	1,77%	2,5%△	1,59%▽	1,36%	1,66%	1,81%	1,70%	1,40%	1,71%	2,3%	1,76%	0,97%	1,70%	2,4%△
1. Gehoorproblemen [N=5.482]														
· Nee		97,7%△	95,7%▽	95,0%	95,9%	94,6%▼	98,8%▲	97,4%△	96,4%	94,4%▽	93,7%▽	91,0%▼	98,0%△	96,5%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	3,7%	2,3%▽	4,1%△	5,0%	3,8%	5,2%▲	1,12%▼	2,3%▽	3,6%	5,4%△	6,3%△	8,9%▲	1,95%▽	3,1%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,16%	0%	0,21%	0%	0,27%	0,23%	0,04%	0,23%	0,06%	0,17%	0%	0,11%	0,06%	0,43%△
2. Overspannenheid/burn-out [N=5.482]														
· Nee	95,9%	94,8%▽	96,1%△	97,6%△	95,7%▽	96,1%	95,5%	95,0%▽	96,1%	96,8%△	99,0%△	96,3%	95,6%	95,1%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	3,0%	3,8%	2,8%	1,81%▽	3,1%△	2,8%	3,3%	3,4%	3,0%	2,6%	0,89%▽	2,8%	3,3%	3,4%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	1,12%	1,40%	1,05%	0,61%	1,18%	1,09%	1,17%	1,67%△	0,92%	0,66%▽	0,16%▽	0,93%	1,11%	1,55%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
3. Depressie [N=5.482]														
· Nee	98,9%	99,0%	98,9%	99,1%	98,8%	98,8%	99,0%	98,8%	98,9%	99,1%	99,4%	99,2%	98,9%	98,6%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	0,88%	0,91%	0,87%	0,67%	0,93%	0,96%	0,74%	1,13%	0,92%	0,54%	0,45%	0,71%	0,89%	1,09%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,23%	0,14%	0,25%	0,18%	0,28%	0,21%	0,26%	0,12%	0,21%	0,37%	0,16%	0,12%	0,23%	0,30%
4. PTSS [N=5.482]														
· Nee	99,8%	99,8%	99,8%	99,6%	99,8%	99,8%	99,8%	99,9%	99,7%	99,7%	100%	100%	99,8%	99,6%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	0,16%	0,14%	0,16%	0,36%	0,10%	0,13%	0,20%	0,08%	0,28%	0,13%	0%	0%	0,15%	0,30%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,06%	0,07%	0,06%	0%	0,08%	0,08%	0,04%	0%	0,05%	0,15%	0%	0%	0,10%	0,06%
5. RSI [N=5.482]														
· Nee	94,5%	95,0%	94,3%	96,5%△	93,7%▽	95,3%△	93,2%▽	95,4%△	93,8%	94,1%	96,4%	95,7%	94,3%	93,7%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	4,6%	3,9%	4,9%	3,1%▽	5,4%△	3,9%▽	5,9%△	3,7%▽	5,2%	5,2%	2,7%▽	3,4%	5,1%	5,1%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,83%	1,06%	0,78%	0,43%	0,88%	0,76%	0,96%	0,90%	0,99%	0,62%	0,88%	0,82%	0,60%	1,25%△
6. Lage rug aandoening [N=5.482]														
· Nee	93,5%	93,7%	93,4%	93,1%	93,5%	92,1%▽	95,8%△	95,9%△	92,3%▽	91,6%▽	91,6%	88,5%▼	95,1%△	93,9%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	5,8%	5,4%	5,9%	6,4%	5,7%	7,1%△	3,4%▽	3,5%▽	6,9%△	7,4%△	7,9%△	10,9%▲	4,2%▽	5,1%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,77%	0,94%	0,73%	0,56%	0,78%	0,78%	0,73%	0,59%	0,78%	0,96%	0,55%	0,63%	0,72%	0,99%
7. Heupartrose [N=5.482]														
· Nee	99,2%	99,5%	99,1%	98,7%	99,2%	99,0%	99,4%	99,7%△	99,5%	98,4%▽	98,1%▽	98,9%	99,4%	99,3%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	0,65%	0,38%	0,73%	1,06%	0,63%	0,81%	0,38%	0,25%▽	0,45%	1,31%△	1,53%△	0,99%	0,41%▽	0,63%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,16%	0,17%	0,16%	0,20%	0,14%	0,14%	0,19%	0,06%	0,10%	0,33%△	0,39%	0,11%	0,19%	0,06%
8. Knieartrose [N=5.482]														
· Nee	97,8%	97,8%	97,8%	97,1%	98,1%	97,2%▽	98,9%△	99,4%△	97,5%	96,3%▽	95,8%▽	95,1%▼	98,6%△	98,8%△
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	1,91%	1,78%	1,96%	2,4%	1,84%	2,5%△	0,96%▽	0,62%▽	2,3%	3,0%△	3,4%△	4,7%▲	1,26%▽	1,00%▽
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,24%	0,41%	0,20%	0,52%△	0,10%▽	0,31%	0,13%	0%▽	0,10%	0,64%△	0,76%△	0,20%	0,17%	0,23%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
9. Contacteczeem [N=5.482]														
· Nee	99,6%	99,5%	99,6%	99,5%	99,7%	99,6%	99,6%	99,6%	99,4%	99,8%	100%	99,7%	99,6%	99,4%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	0,37%	0,45%	0,36%	0,50%	0,31%	0,35%	0,42%	0,41%	0,59%	0,14%▽	0%	0,28%	0,37%	0,56%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,03%	0,08%	0,02%	0%	0,03%	0,05%	0%	0%	0%	0,11%△	0%	0%	0,07%	0%
10. Astma [N=5.482]														
· Nee	99,7%	99,8%	99,7%	99,5%	99,7%	99,6%▽	99,9%△	99,9%△	99,4%▽	99,6%	99,3%	99,5%	99,8%	99,8%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	0,27%	0,23%	0,28%	0,28%	0,28%	0,36%	0,11%	0,06%▽	0,48%	0,33%	0,46%	0,46%	0,21%	0,21%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,04%	0%	0,05%	0,22%△	0%▽	0,06%	0%	0%	0,07%	0,06%	0,25%△	0%	0,04%	0%
11. COPD [N=5.482]														
· Nee	99,6%	99,6%	99,6%	99,2%	99,7%	99,4%▽	99,9%△	99,9%△	99,7%	99,1%▽	99,1%	99,4%	99,5%	99,9%△
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	0,39%	0,39%	0,39%	0,65%	0,32%	0,57%△	0,08%▽	0,08%▽	0,30%	0,84%△	0,85%	0,60%	0,39%	0,11%▽
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,03%	0%	0,04%	0,11%	0,02%	0,05%	0%	0%	0%	0,09%	0%	0%	0,06%	0%
12. Beroepsgebonden infectieziekte [N=5.482]														
· Nee	99,8%	99,9%	99,8%	99,7%	99,8%	99,8%	99,7%	99,9%	99,7%	99,8%	99,3%▽	99,7%	100,0%△	99,8%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	0,17%	0,11%	0,19%	0,35%	0,14%	0,15%	0,19%	0%▽	0,34%	0,22%	0,73%△	0,29%	0,05%▽	0,14%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,02%	0%	0,03%	0%	0,04%	0%	0,06%	0,06%	0%	0%	0%	0%	0%	0,08%
13. Andere beroepsziekte [N=5.482]														
· Nee	98,0%	97,9%	98,1%	98,2%	98,1%	98,0%	98,0%	98,2%	98,4%	97,5%▽	98,0%	98,9%	98,1%	97,4%
· Ja en de klachten zijn langer dan 12 maanden geleden begonnen	1,66%	1,85%	1,58%	1,68%	1,55%	1,73%	1,54%	1,43%	1,27%	2,3%△	2,0%	1,14%	1,55%	2,1%
· Ja en de klachten zijn in de afgelopen 12 maanden begonnen	0,32%	0,28%	0,33%	0,16%	0,38%	0,23%	0,47%	0,40%	0,29%	0,25%	0%	0%	0,37%	0,51%
Is [er één of meer van] deze beroepsziekte[n] vastgesteld door een arts? [Subgroep één of meer beroepsziekten] [N=1.032] [% ja]	54,9%	63,4%▲	53,1%▼	58,7%	51,5%	55,4%	53,7%	48,1%▽	52,6%	61,9%▲	65,4%▲	57,4%	54,1%	51,0%
FUNCTIONEREN EN INZETBAARHEID														
· In-role performance/ functioneren [schaal: 1=laag - 5=hoog; 3 items] [Gemiddelde] [N=5.534]	4,36	4,27▽	4,38△	4,25▼	4,42▲	4,36	4,36	4,37	4,36	4,35	4,17▼	4,40	4,37	4,38
· In-role performance [>=3.5 op schaal 1=laag - 5=hoog; 3 items] [N=5.534] [% (zeer) hoog [>=3.5]]	93,2%	90,8%▽	93,9%△	90,0%▼	95,0%▲	93,2%	93,0%	93,7%	93,5%	92,3%	87,3%▼	94,2%	93,6%	93,6%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Ik behaal alle doelen (werkopdrachten) die bij mijn werk horen [N=5.518]														
· 1 Helemaal niet mee eens	0,71%	0,80%	0,68%	1,06%	0,57%	0,69%	0,73%	0,68%	0,37%	1,03%△	1,25%	0,80%	0,70%	0,49%
· 2 Niet mee eens	3,6%	6,0%△	3,0%▽	5,0%△	2,4%▽	3,6%	3,5%	3,3%	3,6%	3,8%	5,1%	2,1%▽	3,9%	3,3%
· 3 Niet mee eens, niet mee oneens	9,4%	10,6%	9,0%	13,0%△	7,7%▽	8,9%	10,2%	9,0%	9,7%	9,4%	13,6%△	8,9%	8,3%▽	10,3%
· 4 Mee eens	43,9%	47,6%△	43,1%▽	43,2%	43,1%	44,3%	43,1%	44,8%	44,2%	42,5%	44,9%	41,9%	44,6%	43,3%
· 5 Helemaal mee eens	42,5%	35,1%▽	44,3%△	37,8%▽	46,3%△	42,5%	42,4%	42,2%	42,1%	43,3%	35,0%▽	46,3%△	42,5%	42,6%
- Gemiddelde	4,24	4,10▼	4,27▲	4,12▼	4,32▲	4,24	4,23	4,24	4,24	4,23	4,07▼	4,31△	4,24	4,24
De taken die bij mijn werk horen, gaan me goed af [N=5.530]														
· 1 Helemaal niet mee eens	0,49%	0,46%	0,50%	0,86%	0,39%	0,49%	0,49%	0,52%	0,37%	0,56%	0,83%	0,82%	0,43%	0,29%
· 2 Niet mee eens	1,08%	2,1%△	0,82%▽	1,56%△	0,60%▽	1,29%△	0,72%▽	0,78%	0,82%	1,67%△	3,3%▲	1,00%	0,96%	0,62%▽
· 3 Niet mee eens, niet mee oneens	4,4%	4,8%	4,2%	5,7%△	3,8%▽	4,0%	5,1%	3,9%	4,6%	4,9%	7,4%△	3,6%	3,8%▽	5,1%
· 4 Mee eens	45,8%	49,3%△	45,1%▽	48,4%△	44,1%▽	45,7%	46,1%	46,4%	46,7%	44,5%	49,7%	44,7%	45,8%	45,3%
· 5 Helemaal mee eens	48,2%	43,4%▽	49,3%△	43,5%▽	51,1%△	48,5%	47,7%	48,5%	47,6%	48,4%	38,8%▼	49,9%	49,0%	48,6%
- Gemiddelde	4,40	4,33▽	4,42△	4,32▽	4,45△	4,40	4,40	4,41	4,40	4,38	4,22▼	4,42	4,42△	4,41
Ik presteer goed in mijn werk [N=5.527]														
· 1 Helemaal niet mee eens	0,42%	0,25%	0,46%	0,70%	0,39%	0,41%	0,43%	0,47%	0,28%	0,48%	0,84%	0,73%	0,35%	0,22%
· 2 Niet mee eens	0,58%	0,99%△	0,47%▽	0,91%△	0,35%▽	0,71%	0,34%	0,30%▽	0,61%	0,87%△	2,2%▲	0,19%	0,59%	0,28%
· 3 Niet mee eens, niet mee oneens	4,0%	4,3%	3,7%	6,9%▲	2,8%▼	4,0%	4,0%	3,8%	4,2%	3,9%	8,9%▲	3,2%	3,7%	3,3%
· 4 Mee eens	45,3%	49,5%△	44,3%▽	48,3%△	43,1%▽	44,9%	45,8%	45,3%	45,6%	44,9%	51,3%△	43,6%	45,3%	44,3%
· 5 Helemaal mee eens	49,8%	44,9%▽	51,0%△	43,3%▼	53,3%▲	50,0%	49,5%	50,1%	49,3%	49,8%	36,8%▼	52,3%	50,1%	51,9%
- Gemiddelde	4,43	4,38▽	4,45△	4,32▼	4,49▲	4,43	4,44	4,44	4,43	4,43	4,21▼	4,47	4,44	4,47△
Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt [N=5.532]														
· 1 Helemaal niet mee eens	7,6%	7,8%	7,5%	8,5%	7,2%	8,6%△	6,0%▽	7,0%	7,4%	8,7%△	8,9%	9,8%△	7,4%	6,3%▽
· 2 Niet mee eens	7,4%	8,7%	7,0%	9,0%△	6,4%▽	7,2%	7,8%	5,0%▽	8,0%	9,7%△	13,0%▲	10,3%△	5,7%▽	7,1%
· 3 Mee eens	43,8%	46,7%△	43,1%▽	49,3%△	41,3%▽	43,1%	45,1%	42,9%	43,8%	44,8%	55,8%▲	50,0%△	39,7%▽	43,9%
· 4 Helemaal mee eens	41,1%	36,8%▽	42,3%△	33,2%▼	45,1%▲	41,2%	41,0%	45,1%△	40,8%	36,7%▽	22,3%▼	29,9%▼	47,2%▲	42,6%
- Gemiddelde	3,18	3,12▽	3,20△	3,07▽	3,24△	3,17	3,21	3,26△	3,18	3,10▽	2,91▼	3,00▼	3,27△	3,23△
Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt [N=5.527]														
· 1 Helemaal niet mee eens	6,9%	6,5%	7,0%	7,9%	6,7%	7,7%△	5,6%▽	6,5%	6,3%	8,1%△	8,1%	9,0%△	6,6%	6,0%
· 2 Niet mee eens	6,1%	7,4%△	5,7%▽	6,1%	5,6%	5,5%▽	7,1%△	6,2%	6,6%	5,6%	7,2%	5,3%	5,7%	6,8%
· 3 Mee eens	47,6%	51,2%△	46,8%▽	51,3%△	45,4%▽	46,5%▽	49,6%△	49,2%	46,4%	46,9%	56,6%△	48,3%	45,7%▽	47,9%
· 4 Helemaal mee eens	39,4%	34,9%▽	40,6%△	34,7%▽	42,3%△	40,4%△	37,6%▽	38,2%	40,7%	39,5%	28,1%▼	37,4%	42,0%△	39,2%
- Gemiddelde	3,19	3,14▽	3,21△	3,13▽	3,23△	3,20	3,19	3,19	3,21	3,18	3,05▽	3,14▽	3,23△	3,20

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Heeft u de afgelopen 12 maanden te maken gehad met één of meer van de volgende veranderingen? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.525]														
· Veranderingen in de technologie, zoals machines of ICT, die u gebruikt	23,7%	25,6%	23,2%	21,3%	23,8%	27,4%▲	17,2%▼	26,6%△	24,7%	19,3%▽	26,7%	16,8%▽	28,3%▲	18,3%▽
· Veranderingen in de manier waarop u uw werk uitvoert	17,9%	20,1%△	17,4%▽	15,0%▽	18,1%△	20,1%△	14,0%▽	20,4%△	19,6%△	13,4%▽	18,5%	15,4%▽	19,5%△	16,2%
· Veranderingen in de producten/diensten die u helpt te maken of te leveren	19,8%	20,4%	19,7%	16,9%▽	20,5%△	22,0%△	16,1%▽	23,7%△	20,0%	15,1%▽	16,6%	16,5%▽	22,6%△	17,6%▽
· Veranderingen in de hoeveelheid contact die u heeft met klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)	15,7%	13,5%▽	16,3%△	11,5%▽	17,8%△	15,2%	16,5%	17,6%△	15,5%	13,5%▽	7,4%▼	8,9%▼	16,7%△	20,5%△
· Geen van deze veranderingen in het werk	57,9%	55,1%▽	58,5%△	62,5%△	57,3%▽	55,6%▽	61,7%△	53,1%▽	57,2%	64,0%△	58,9%	66,8%▲	54,4%▽	58,6%
ASPECTEN VAN UW WERK														
Interessant werk [Tevredenheid] [N=5.521]														
· Niet tevreden	2,4%	1,61%	2,5%	3,4%△	2,2%▽	2,3%	2,4%	2,9%△	2,4%	1,70%▽	2,1%	1,66%	3,0%△	1,62%▽
· Tevreden	48,1%	54,1%△	46,6%▽	54,0%△	44,4%▽	49,1%	46,5%	45,0%▽	49,3%	50,7%△	62,8%▲	59,3%▲	47,9%	37,0%▼
· Heel tevreden	49,5%	44,3%▽	50,9%△	42,6%▼	53,4%▲	48,6%	51,1%	52,1%△	48,3%	47,6%▽	35,1%▼	39,0%▼	49,0%	61,3%▲
Mogelijkheid om te leren [Tevredenheid] [N=5.470]														
· Niet tevreden	6,1%	5,6%	6,2%	6,0%	6,2%	6,0%	6,1%	6,9%△	6,6%	4,5%▽	4,4%	5,5%	6,9%△	5,4%
· Tevreden	59,3%	65,1%△	57,8%▽	66,1%▲	55,3%▼	61,4%△	55,7%▽	53,1%▼	61,1%	65,1%△	75,7%▲	72,8%▲	58,4%	47,8%▼
· Heel tevreden	34,6%	29,3%▽	36,0%△	27,9%▼	38,5%▲	32,6%▽	38,2%△	39,9%△	32,3%▽	30,4%▽	19,9%▼	21,7%▼	34,7%	46,9%▲
Prettige sfeer op het werk [Tevredenheid] [N=5.481]														
· Niet tevreden	2,6%	2,2%	2,6%	3,0%	2,5%	2,7%	2,4%	2,7%	2,2%	2,7%	2,6%	1,44%▽	3,3%△	1,90%
· Tevreden	52,4%	50,9%	52,8%	56,5%△	51,7%▽	54,4%△	48,9%▽	48,3%▽	54,3%	55,5%△	62,3%▲	62,2%▲	52,2%	43,7%▼
· Heel tevreden	45,1%	46,8%	44,6%	40,6%▽	45,9%△	42,9%▽	48,7%△	49,0%△	43,5%	41,8%▽	35,1%▼	36,4%▼	44,5%	54,5%▲
Goed inkomen [Tevredenheid] [N=5.498]														
· Niet tevreden	24,6%	23,3%	24,8%	34,3%▲	22,0%▼	22,5%▽	28,1%△	22,9%▽	25,0%	26,2%	32,3%△	17,7%▽	24,0%	27,2%△
· Tevreden	55,7%	55,5%	55,9%	54,3%	56,3%	56,3%	54,8%	54,3%	56,7%	56,6%	55,0%	65,4%▲	54,2%▽	53,1%▽
· Heel tevreden	19,7%	21,1%	19,3%	11,4%▼	21,7%▲	21,2%△	17,0%▽	22,8%△	18,3%	17,2%▽	12,7%▽	16,9%▽	21,8%△	19,7%
Goede werkzekerheid (kunnen vertrouwen op het behoud van opdrachten) [Tevredenheid] [N=5.497]														
· Niet tevreden	19,0%	12,5%▼	20,8%▲	19,0%	21,3%	16,7%▽	23,2%△	16,0%▽	22,2%△	19,8%	9,1%▼	13,2%▽	21,0%△	22,2%△
· Tevreden	59,3%	62,2%△	58,6%▽	62,5%△	57,4%▽	60,7%△	56,8%▽	58,1%	59,2%	60,7%	66,2%△	65,1%△	59,1%	53,9%▽
· Heel tevreden	21,7%	25,3%△	20,7%▽	18,5%▽	21,3%△	22,6%△	20,0%▽	25,9%△	18,6%▽	19,5%▽	24,7%	21,7%	19,9%▽	23,9%△
Mogelijkheid om zelf uw werktijden te bepalen [Tevredenheid] [N=5.498]														
· Niet tevreden	5,9%	10,9%▲	4,5%▼	5,3%	4,2%	6,1%	5,4%	7,4%△	5,4%	4,4%▽	5,7%	5,6%	6,2%	5,4%
· Tevreden	51,7%	57,7%△	50,0%▽	53,5%△	49,0%▽	53,0%△	49,3%▽	48,4%▽	53,3%	54,0%△	63,6%▲	60,7%▲	49,0%▽	47,4%▽
· Heel tevreden	42,5%	31,4%▼	45,5%▲	41,2%▽	46,8%△	40,8%▽	45,4%△	44,2%△	41,2%	41,6%	30,7%▼	33,7%▼	44,8%△	47,2%△

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Mogelijkheid om thuis te werken [Tevredenheid] [N=5.420]														
· Niet tevreden	13,8%	18,6%△	12,5%▽	10,4%▽	13,1%△	15,5%△	11,0%▽	17,3%△	13,2%	10,2%▽	7,0%▼	23,8%▲	12,3%▽	12,9%
· Tevreden	47,9%	55,3%△	46,0%▽	47,8%	45,5%	48,8%	46,5%	45,8%▽	47,4%	51,0%△	55,2%△	54,5%△	45,1%▽	47,0%
· Heel tevreden	38,3%	26,1%▼	41,5%▲	41,8%	41,4%	35,7%▽	42,6%△	37,0%	39,3%	38,8%	37,7%	21,6%▼	42,5%△	40,1%
Gezond werk (kleine kans op ziek worden door het werk) [Tevredenheid] [N=5.479]														
· Niet tevreden	6,0%	5,3%	6,2%	5,4%	6,4%	7,1%△	4,2%▽	7,3%△	6,1%	4,6%▽	6,5%	12,3%▲	4,1%▽	5,8%
· Tevreden	56,1%	62,9%△	54,5%▽	62,9%▲	52,0%▼	57,3%△	54,2%▽	53,8%▽	59,5%△	55,9%	71,7%▲	68,0%▲	51,5%▽	52,8%▽
· Heel tevreden	37,8%	31,8%▽	39,4%△	31,7%▼	41,6%▲	35,6%▽	41,6%△	39,0%	34,5%▽	39,5%	21,8%▼	19,7%▼	44,5%▲	41,4%△
Onzekerheid over de (toekomstige) vraag naar uw producten/ diensten [Vervelendheid] [N=4.291]														
· 1 Helemaal niet vervelend	25,6%	25,5%	25,5%	24,6%	25,7%	28,0%△	21,3%▽	25,9%	25,0%	25,5%	26,7%	36,2%▲	24,5%	21,4%▽
· 2 Enigszins vervelend	43,7%	44,0%	43,7%	42,9%	43,9%	43,2%	44,4%	43,7%	44,9%	42,4%	42,0%	40,2%	44,0%	45,4%
· 3 Vervelend	20,8%	21,4%	20,6%	20,6%	20,6%	19,8%▽	22,4%△	21,3%	20,5%	20,4%	21,3%	15,1%▽	21,8%	21,9%
· 4 Heel erg vervelend	10,0%	9,0%	10,3%	11,8%	9,9%	8,9%▽	11,8%△	9,1%	9,6%	11,6%△	10,0%	8,5%	9,7%	11,3%
- Gemiddelde	2,15	2,14	2,16	2,20	2,15	2,10▽	2,25△	2,14	2,15	2,18	2,15	1,96▼	2,17	2,23△
Onzekerheid over de hoogte van uw inkomen [Vervelendheid] [N=4.631]														
· 1 Helemaal niet vervelend	20,2%	18,6%	20,6%	16,2%▽	21,8%△	22,5%△	16,3%▽	20,5%	19,7%	20,3%	17,0%	27,3%▲	20,3%	17,1%▽
· 2 Enigszins vervelend	44,5%	45,7%	44,3%	45,2%	44,0%	44,3%	44,7%	43,6%	46,0%	44,1%	44,9%	45,0%	44,3%	44,4%
· 3 Vervelend	22,5%	23,7%	22,2%	24,2%	21,6%	21,5%▽	24,4%△	23,4%	22,0%	21,9%	24,5%	18,1%▽	22,7%	24,2%
· 4 Heel erg vervelend	12,8%	12,0%	13,0%	14,3%	12,6%	11,7%▽	14,6%△	12,4%	12,3%	13,8%	13,6%	9,6%▽	12,7%	14,4%△
- Gemiddelde	2,28	2,29	2,28	2,37△	2,25▽	2,22▽	2,37△	2,28	2,27	2,29	2,35	2,10▼	2,28	2,36△
Onzekerheid over uw toekomstige loopbaan [Vervelendheid] [N=4.201]														
· 1 Helemaal niet vervelend	34,6%	37,2%	33,8%	31,6%	34,5%	36,5%△	31,3%▽	33,6%	33,7%	37,1%△	43,5%▲	41,0%△	32,9%▽	31,6%▽
· 2 Enigszins vervelend	37,5%	34,9%	38,2%	37,1%	38,5%	37,2%	37,9%	38,2%	39,2%	34,4%▽	28,8%▽	35,3%	38,1%	39,9%
· 3 Vervelend	18,1%	19,4%	17,8%	19,6%	17,3%	17,1%▽	19,8%△	19,2%	16,9%	17,7%	17,1%	15,2%▽	19,4%△	17,5%
· 4 Heel erg vervelend	9,8%	8,5%	10,2%	11,7%	9,8%	9,2%	11,0%	9,0%	10,2%	10,8%	10,6%	8,5%	9,5%	11,1%
- Gemiddelde	2,03	1,99	2,04	2,11△	2,02▽	1,99▽	2,11△	2,04	2,04	2,02	1,95	1,91▽	2,06	2,08△
Beperkte collectieve regelingen voor ziekte en pensioen [Vervelendheid] [N=4.054]														
· 1 Helemaal niet vervelend	23,6%	20,9%▽	24,2%△	21,8%	24,8%	26,1%△	19,2%▽	22,1%	23,7%	25,8%△	31,3%△	22,5%	24,7%	20,2%▽
· 2 Enigszins vervelend	28,9%	31,8%△	28,2%▽	31,2%	27,4%	28,3%	29,9%	29,5%	29,9%	26,8%	31,4%	29,5%	29,9%	26,1%▽
· 3 Vervelend	26,0%	27,9%	25,6%	25,8%	25,5%	24,6%▽	28,4%△	27,3%	24,9%	25,0%	24,8%	24,0%	23,6%▽	31,7%△
· 4 Heel erg vervelend	21,6%	19,5%	22,1%	21,2%	22,3%	21,0%	22,6%	21,1%	21,5%	22,4%	12,5%▼	24,0%	21,8%	22,1%
- Gemiddelde	2,46	2,46	2,46	2,46	2,45	2,41▽	2,54△	2,48	2,44	2,44	2,19▼	2,50	2,43	2,56△

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Geen of weinig collega's om mee te overleggen [Vervelendheid] [N=3.849]														
· 1 Helemaal niet vervelend	44,9%	46,7%	44,4%	46,9%	43,8%	47,5%△	40,3%▽	42,8%▽	45,4%	47,6%△	52,4%△	52,6%△	43,0%▽	41,7%▽
· 2 Enigszins vervelend	34,9%	32,8%	35,5%	32,5%	36,3%	34,2%	36,2%	33,7%	35,8%	36,0%	30,8%	30,5%▽	36,6%△	35,7%
· 3 Vervelend	15,0%	15,8%	14,8%	15,2%	14,8%	13,8%▽	17,3%△	17,0%△	13,9%	13,3%	12,9%	13,7%	15,5%	15,6%
· 4 Heel erg vervelend	5,1%	4,7%	5,2%	5,4%	5,2%	4,5%▽	6,2%△	6,6%△	5,0%	3,1%▽	4,0%	3,1%▽	4,9%	7,0%△
- Gemiddelde	1,80	1,78	1,81	1,79	1,81	1,75▽	1,89△	1,87△	1,78	1,72▽	1,69▽	1,67▽	1,82	1,88△
Niet of slecht betalende klanten [Vervelendheid] [N=3.490]														
· 1 Helemaal niet vervelend	23,7%	19,4%▽	24,9%△	27,1%	24,3%	24,2%	22,7%	21,5%▽	24,6%	26,3%△	29,5%△	20,9%	23,4%	24,8%
· 2 Enigszins vervelend	35,3%	37,5%	34,7%	35,3%	34,6%	34,3%	37,3%	33,9%	38,2%△	34,6%	34,8%	35,0%	34,3%	37,8%
· 3 Vervelend	21,4%	23,0%	21,0%	19,8%	21,3%	20,9%	22,2%	23,2%△	18,4%▽	21,4%	18,6%	20,4%	22,8%△	19,9%
· 4 Heel erg vervelend	19,6%	20,2%	19,4%	17,7%	19,8%	20,5%	17,8%	21,3%△	18,7%	17,7%	17,2%	23,7%△	19,5%	17,5%
- Gemiddelde	2,37	2,44△	2,35▽	2,28	2,37	2,38	2,35	2,44△	2,31▽	2,30▽	2,23▽	2,47△	2,39	2,30▽
Voldoen aan en bijhouden van wetgeving [Belastendheid] [N=4.645]														
· 1 Helemaal niet belastend	22,6%	14,1%▼	24,9%▲	18,5%▽	26,9%△	22,6%	22,5%	23,0%	22,5%	22,1%	3,0%▼	23,1%	25,3%△	24,1%
· 2 Enigszins belastend	38,0%	31,8%▽	39,8%△	33,6%▽	41,7%△	36,9%▽	39,9%△	38,0%	40,1%	35,8%▽	21,7%▼	42,4%△	38,7%	39,6%
· 3 Belastend	24,0%	30,8%▲	22,0%▼	23,7%	21,5%	24,4%	23,2%	24,6%	22,3%	24,8%	29,4%△	23,1%	24,0%	22,5%
· 4 Heel erg belastend	15,5%	23,4%▲	13,2%▼	24,2%▲	9,9%▼	16,1%	14,4%	14,4%	15,1%	17,3%△	45,9%▲	11,3%▽	12,0%▽	13,9%
- Gemiddelde	2,32	2,63▲	2,24▼	2,54▲	2,14▼	2,34	2,30	2,30	2,30	2,37△	3,18▲	2,23▽	2,23▽	2,26▽
Het aantal regels en instanties waar u als zelfstandige mee te maken hebt [Belastendheid] [N=4.814]														
· 1 Helemaal niet belastend	19,9%	10,4%▼	22,6%▲	15,6%▼	24,7%▲	19,6%	20,6%	20,8%	20,1%	18,7%	1,96%▼	20,0%	22,4%△	21,5%
· 2 Enigszins belastend	37,4%	27,1%▼	40,4%▲	32,4%▼	42,9%▲	35,9%▽	40,2%△	38,1%	39,0%	35,2%▽	18,9%▼	41,1%△	38,6%	39,5%
· 3 Belastend	23,2%	30,6%▲	21,1%▼	24,8%△	20,0%▽	23,7%	22,3%	23,4%	21,4%	24,6%	26,8%	23,8%	23,3%	21,4%
· 4 Heel erg belastend	19,4%	31,8%▲	15,9%▼	27,2%▲	12,4%▼	20,8%△	16,9%▽	17,8%▽	19,4%	21,5%△	52,3%▲	15,1%▽	15,7%▽	17,7%
- Gemiddelde	2,42	2,84▲	2,30▼	2,64▲	2,20▼	2,46△	2,35▽	2,38▽	2,40	2,49△	3,29▲	2,34▽	2,32▽	2,35▽
Bent u lid van een brancheorganisatie of een belangenvereniging? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.155]														
· Een sectororganisatie	16,0%	34,7%▲	11,2%▼	23,2%▲	7,7%▼	16,7%	15,0%	14,0%▽	16,6%	17,9%△	60,9%▲	13,5%▽	11,6%▼	11,1%▽
· Een onafhankelijke ZZP-organisatie	6,4%	2,4%▼	7,4%▲	2,8%▼	8,7%▲	6,0%	7,0%	5,8%	7,4%△	6,0%	0,86%▼	6,7%	7,2%△	6,4%
· Een ZZP-organisatie binnen een vakbond	2,9%	0,79%▽	3,5%△	1,35%▽	4,1%△	3,3%△	2,2%▽	2,2%▽	3,8%△	2,9%	1,03%▽	6,5%▲	1,95%▽	3,3%
· Een beroepsorganisatie	22,0%	31,6%▲	19,6%▼	11,4%▼	21,9%▲	17,2%▼	30,3%▲	17,5%▽	21,2%	27,8%▲	18,3%▽	11,4%▼	16,1%▼	39,9%▲
· Geen van deze brancheorganisaties of belangenverenigingen	59,4%	40,3%▼	64,3%▲	65,6%	64,0%	63,0%▲	53,2%▼	65,7%▲	57,8%	53,7%▽	29,1%▼	67,6%△	68,1%▲	48,7%▼

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Hoe goed of slecht vindt u dat uw belangen behartigd worden door bovenstaande organisatie(s)? [Subgroep lid van ten minste één organisatie] [N=2.054]														
· Zeer goed	7,4%	7,4%	7,4%	5,4%	7,9%	8,2%	6,3%	7,1%	6,8%	8,2%	5,0%	11,3%△	7,5%	6,9%
· Goed	51,7%	55,9%△	50,1%▽	48,1%	50,7%	51,8%	51,5%	49,4%	55,6%△	50,5%	53,0%	56,6%	51,1%	50,0%
· Matig	26,1%	29,0%△	24,8%▽	31,3%△	22,9%▽	26,3%	25,8%	28,1%	21,5%▽	28,2%	32,8%△	18,0%▼	24,2%	28,2%
· Slecht	4,1%	3,5%	4,2%	4,7%	4,1%	4,1%	4,0%	3,3%	3,9%	4,8%	4,4%	3,1%	4,2%	4,0%
· Weet niet / geen mening	10,7%	4,2%▼	13,6%▲	10,6%	14,4%	9,6%▽	12,3%△	12,2%	12,3%	8,3%▽	4,8%▼	11,0%	12,9%△	10,8%
Wat is de belangrijkste reden dat u geen lid bent van bovenstaande organisaties? [Subgroep lid van géén van deze organisaties] [N=2.352]														
· Ik vind het lidmaatschap te duur	13,0%	19,5%▲	12,1%▼	14,4%	11,5%	11,8%▽	15,6%△	12,8%	11,6%	14,9%	15,7%	10,6%	12,7%	15,0%
· Ik heb er nooit serieus over nagedacht om lid te worden	56,9%	42,3%▼	59,1%▲	51,4%▼	61,2%▲	57,4%	55,9%	64,6%▲	55,5%	46,2%▼	32,0%▼	62,2%△	58,6%	53,8%
· Deze organisaties komen niet goed op voor mijn belangen	10,1%	15,5%▲	9,2%▼	13,7%△	8,0%▽	11,3%△	7,6%▽	8,7%▽	10,4%	12,0%	29,7%▲	9,4%	8,5%▽	10,8%
· Deze organisaties behartigen mijn belangen ook als ik geen lid ben	2,7%	2,4%	2,8%	2,4%	2,9%	3,1%	1,92%	1,96%▽	3,0%	3,8%	6,4%▲	1,52%	2,7%	3,0%
· Andere reden	17,2%	20,3%	16,7%	18,1%	16,4%	16,4%	19,0%	11,9%▼	19,6%	23,2%▲	16,2%	16,3%	17,5%	17,4%
OPLEIDING EN ONTWIKKELING														
Heeft u in de afgelopen 2 jaar een opleiding of cursus gevolgd voor uw werk? [N=5.539] [% ja]	43,2%	40,5%▽	44,0%△	26,5%▼	49,2%▲	38,5%▼	51,3%▲	48,5%△	46,4%△	34,2%▼	36,0%▽	27,9%▼	38,7%▽	63,0%▲
Heeft u op dit moment behoefte aan een opleiding of cursus? [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.429]														
· Nee	67,6%	73,6%△	65,9%▽	81,7%▲	61,2%▼	71,0%△	61,8%▽	58,8%▼	64,3%▽	80,8%▲	85,4%▲	77,7%▲	67,9%	55,4%▼
· Ja, om mijn huidige werk beter te kunnen doen	15,0%	12,4%▽	15,7%△	9,6%▼	17,6%▲	13,1%▽	18,2%△	20,0%▲	14,5%	9,5%▼	7,0%▼	8,5%▼	13,6%▽	24,1%▲
· Ja, om toekomstige veranderingen in mijn huidige werk aan te kunnen	12,6%	12,1%	12,8%	7,8%▽	14,3%△	12,4%	12,9%	15,5%△	14,2%△	7,8%▼	5,7%▼	10,4%▽	13,8%△	13,9%
· Ja, om mijn kansen op werk in de toekomst te vergroten	15,4%	8,9%▼	17,1%▲	6,8%▼	20,2%▲	14,0%▽	17,7%△	21,4%▲	17,6%△	6,3%▼	4,1%▼	10,9%▽	16,7%△	19,3%△
Hoe sluiten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige werk? [N=5.470]														
· Ik heb minder kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	4,4%	4,6%	4,3%	4,2%	4,3%	4,1%	4,8%	4,1%	4,2%	4,8%	4,4%	3,0%▽	4,8%	4,3%
· Het sluit goed aan	69,7%	70,6%	69,5%	68,4%	69,9%	67,5%▽	73,6%△	71,3%△	71,1%	66,6%▽	74,7%△	67,5%	68,3%▽	72,1%△
· Ik heb meer kennis en vaardigheden dan ik nodig heb voor mijn werk	25,9%	24,7%	26,2%	27,4%	25,8%	28,4%△	21,6%▽	24,6%	24,6%	28,6%△	20,9%▽	29,5%△	26,8%	23,6%▽
· Leeroriëntatie [schaal: 1=helemaal mee oneens - 5=helemaal eens; 4 items] [Gemiddelde] [N=5.513]	4,00	3,99	4,01	3,89▼	4,04▲	3,98▽	4,04△	4,08△	4,02	3,90▼	3,83▼	3,95▽	3,98▽	4,13▲
· Leeroriëntatie [>4 op schaal 1=helemaal mee oneens - 5=helemaal eens; 4 items] [N=5.513] [% zeer hoog [>4]]	36,3%	32,8%▽	37,3%△	29,7%▼	39,6%▲	34,5%▽	39,5%△	41,2%△	37,4%	29,6%▼	23,0%▼	32,0%▽	35,4%	44,9%▲

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
In mijn werk probeer ik telkens weer nieuwe dingen te leren [N=5.519]														
· 1 Helemaal mee oneens	2,1%	2,0%	2,1%	2,5%	1,95%	2,3%	1,82%	2,3%	1,70%	2,4%	2,9%	1,91%	2,4%	1,63%
· 2 Oneens	2,5%	2,7%	2,4%	3,7%△	2,0%▽	2,8%△	1,80%▽	2,1%	2,3%	3,0%	3,5%	1,88%	2,9%△	1,64%▽
· 3 Niet eens, niet oneens	14,2%	14,3%	14,1%	17,3%△	13,1%▽	13,7%	15,1%	10,1%▽	16,1%△	17,3%△	21,0%▲	15,5%	14,7%	10,3%▽
· 4 Eens	50,5%	55,7%△	49,3%▽	51,1%	48,7%	51,8%△	48,3%▽	50,8%	49,0%	51,5%	57,2%△	54,2%△	49,9%	47,2%▽
· 5 Helemaal eens	30,7%	25,2%▽	32,2%△	25,3%▽	34,2%△	29,3%▽	33,0%△	34,7%△	30,9%	25,8%▽	15,3%▼	26,5%▽	30,1%	39,2%▲
- Gemiddelde	4,05	3,99▽	4,07△	3,93▼	4,11▲	4,03▽	4,09△	4,13△	4,05	3,95▽	3,79▼	4,02	4,02▽	4,21▲
Ik denk er over na hoe ik in de toekomst mijn werk zo goed mogelijk kan blijven doen [N=5.506]														
· 1 Helemaal mee oneens	2,2%	1,95%	2,1%	2,8%	1,87%	2,3%	1,99%	2,1%	1,67%	2,7%	2,3%	2,5%	2,3%	1,58%
· 2 Oneens	2,7%	1,59%▽	3,0%△	4,1%△	2,6%▽	2,5%	2,9%	2,2%	2,2%	3,6%△	4,0%	1,89%	2,9%	2,3%
· 3 Niet eens, niet oneens	10,3%	8,7%▽	10,7%△	11,7%	10,4%	10,4%	10,3%	7,7%▽	9,4%	14,2%△	10,8%	10,7%	10,9%	8,9%▽
· 4 Eens	55,9%	59,3%△	55,1%▽	56,5%	54,6%	56,5%	54,8%	54,7%	57,0%	56,3%	64,3%△	59,6%△	55,0%	52,7%▽
· 5 Helemaal eens	29,0%	28,6%	29,2%	24,9%▽	30,5%△	28,3%	30,0%	33,3%△	29,7%	23,2%▽	18,6%▼	25,3%▽	28,9%	34,5%△
- Gemiddelde	4,07	4,11	4,06	3,97▽	4,09△	4,06	4,08	4,15△	4,11△	3,94▼	3,93▽	4,03	4,05	4,16△
In mijn werk zoek ik de mensen op waar ik iets van kan leren [N=5.493]														
· 1 Helemaal mee oneens	2,9%	1,95%	3,0%	3,8%	2,7%	3,1%	2,5%	2,7%	2,1%▽	3,8%△	2,9%	3,6%	3,0%	2,1%▽
· 2 Oneens	5,8%	5,6%	5,9%	7,7%△	5,3%▽	6,1%	5,4%	5,1%	5,7%	6,8%△	5,9%	5,9%	6,2%	5,1%
· 3 Niet eens, niet oneens	21,6%	22,5%	21,4%	22,6%	21,0%	23,0%△	19,2%▽	18,6%▽	22,0%	24,8%△	23,5%	25,8%△	21,3%	19,1%▽
· 4 Eens	47,9%	52,4%△	46,8%▽	47,0%	46,7%	48,3%	47,2%	47,4%	49,0%	47,5%	53,8%△	48,0%	47,8%	46,1%
· 5 Helemaal eens	21,8%	17,6%▽	23,0%△	18,9%▽	24,2%△	19,6%▽	25,6%△	26,3%△	21,1%	17,2%▽	14,0%▼	16,7%▽	21,7%	27,5%△
- Gemiddelde	3,80	3,78	3,81	3,70▽	3,84△	3,75▽	3,88△	3,90△	3,81	3,68▽	3,70▽	3,68▽	3,79	3,92△
Ik zorg ervoor dat ik qua kennis en vaardigheden goed mee kan komen met veranderingen in mijn werk [N=5.504]														
· 1 Helemaal mee oneens	1,83%	1,21%	1,89%	2,6%	1,68%	1,87%	1,77%	2,2%	1,37%	1,86%	2,1%	1,51%	2,1%	1,44%
· 2 Oneens	1,72%	1,42%	1,77%	2,6%△	1,52%▽	1,65%	1,83%	1,52%	1,84%	1,85%	2,0%	1,35%	2,1%△	1,10%▽
· 3 Niet eens, niet oneens	11,0%	10,6%	11,0%	13,1%△	10,4%▽	11,0%	10,9%	9,0%▽	11,8%	12,5%△	15,0%△	10,6%	11,6%	8,8%▽
· 4 Eens	56,7%	61,0%△	55,8%▽	58,3%	55,1%	58,3%△	54,0%▽	55,6%	55,7%	59,0%△	64,6%△	62,9%△	56,1%	51,7%▽
· 5 Helemaal eens	28,8%	25,8%▽	29,6%△	23,4%▽	31,4%△	27,1%▽	31,6%△	31,7%△	29,3%	24,8%▽	16,2%▼	23,7%▽	28,1%	36,9%▲
- Gemiddelde	4,09	4,09	4,09	3,97▽	4,13△	4,07▽	4,12△	4,13△	4,10	4,03▽	3,91▼	4,06	4,06▽	4,22▲
WERK EN THUIS														
Hoeveel uur per dag besteedt u gemiddeld aan huishoudelijke taken en zorgtaken? [Gemiddelde] [N=5.246] [Range: 0–16]	2,25	2,12▽	2,29△	2,22	2,31	1,77▼	3,08▲	2,44△	2,20	2,07▽	1,96▽	1,87▼	2,21	2,65▲
· Werk-privé en/of privé-werk disbalans [schaal: 1=nooit - 4=zeer vaak; 2 items] [Gemiddelde] [N=5.491] [Range: 1–4]	1,61	1,74▲	1,58▼	1,57	1,58	1,62	1,60	1,67△	1,67△	1,50▼	1,61	1,57▽	1,61	1,64△

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
· Werk-privé en/of privé-werk disbalans [2 items; ten minste één 'ja (zeer) vaak'] [N=5.508] [% (zeer) vaak]	12,8%	20,1%▲	10,9%▼	11,2%	10,8%	13,2%	12,0%	15,8%△	13,7%	8,3%▽	11,4%	11,6%	13,1%	13,3%
Mist u of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [N=5.500]														
· 1 Nee, nooit	40,3%	30,2%▼	42,8%▲	46,2%△	41,8%▽	40,2%	40,5%	36,5%▽	36,1%▽	48,6%▲	38,9%	42,4%	42,1%△	36,2%▽
· 2 Ja, een enkele keer	48,7%	51,6%△	48,1%▽	44,4%▽	49,2%△	47,8%	50,3%	50,1%	51,8%△	44,3%▽	50,7%	47,3%	46,6%▽	52,9%△
· 3 Ja, vaak	9,0%	14,4%▲	7,7%▼	7,7%	7,7%	9,9%△	7,5%▽	10,9%△	10,0%	6,0%▽	8,6%	9,4%	9,2%	8,7%
· 4 Ja, zeer vaak	1,91%	3,8%△	1,41%▽	1,77%	1,31%	2,0%	1,72%	2,5%△	2,0%	1,15%▽	1,88%	0,86%▽	2,1%	2,2%
- Gemiddelde	1,73	1,92▲	1,68▼	1,65	1,69	1,74	1,70	1,79△	1,78△	1,60▼	1,73	1,69	1,71	1,77△
Mist u of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [N=5.499]														
· 1 Nee, nooit	55,6%	51,5%▽	56,6%△	57,4%	56,3%	55,5%	55,7%	52,3%▽	51,4%▽	63,2%▲	56,5%	58,3%	55,6%	53,6%
· 2 Ja, een enkele keer	39,7%	41,7%	39,2%	37,1%	39,8%	39,5%	39,9%	41,8%△	43,1%△	34,2%▽	39,8%	38,1%	38,9%	42,0%△
· 3 Ja, vaak	3,9%	5,3%△	3,5%▽	4,0%	3,4%	4,3%	3,2%	4,7%△	4,6%	2,2%▽	2,9%	3,3%	4,4%	3,6%
· 4 Ja, zeer vaak	0,85%	1,50%△	0,69%▽	1,38%△	0,48%▽	0,71%	1,10%	1,24%△	0,94%	0,32%▽	0,78%	0,19%▽	1,07%	0,85%
- Gemiddelde	1,50	1,57△	1,48▽	1,49	1,48	1,50	1,50	1,55△	1,55△	1,40▼	1,48	1,45▽	1,51	1,52
TOEKOMSTPERSPECTIEF														
Maakt u zich zorgen over de toekomst van uw bedrijf of onderneming? [N=5.526]														
· Ja, vaak	8,4%	10,0%△	8,0%▽	9,5%△	7,6%▽	8,3%	8,7%	7,8%	9,7%△	7,9%	10,7%	6,3%▽	8,5%	8,7%
· Ja, soms	39,7%	45,8%△	38,2%▽	43,3%△	36,7%▽	38,1%▽	42,4%△	41,1%	41,7%△	36,2%▽	41,1%	31,5%▽	41,9%△	40,0%
· Nee	51,9%	44,2%▽	53,8%△	47,2%▽	55,8%△	53,6%△	48,9%▽	51,0%	48,6%▽	55,9%△	48,2%	62,2%▲	49,6%▽	51,3%
Stel dat het inkomen uit uw onderneming helemaal weg zou vallen. Bijvoorbeeld omdat u tijdelijk geen opdrachten heeft of om een andere reden niet kunt werken. Hoe lang zou uw huishouden dan nog kunnen rondkomen? [N=5.530]														
· Minder dan 1 maand	5,9%	4,7%	6,2%	5,6%	6,3%	5,6%	6,4%	6,7%△	5,5%	5,3%	3,5%▽	5,9%	6,0%	6,4%
· 1 tot 3 maanden	14,3%	15,4%	14,0%	12,5%	14,5%	15,6%△	12,0%▽	18,5%△	13,6%	9,8%▽	8,4%▽	19,2%△	13,2%▽	15,3%
· 3 tot 6 maanden	10,5%	10,6%	10,5%	8,4%▽	11,1%△	11,2%△	9,2%▽	11,9%△	12,3%△	7,2%▽	5,0%▽	11,8%	11,2%	10,1%
· 6 maanden tot 1 jaar	13,6%	17,5%△	12,6%▽	10,6%▽	13,2%△	14,6%△	11,9%▽	15,8%△	15,2%△	9,7%▽	13,5%	14,8%	14,0%	12,3%
· 1 tot 2 jaar	11,3%	12,8%	10,9%	8,5%▽	11,7%△	11,6%	10,7%	12,7%△	11,5%	9,5%▽	12,2%	11,8%	11,3%	10,6%
· 2 tot 5 jaar	7,5%	7,8%	7,4%	6,2%	7,8%	7,8%	6,8%	6,6%	7,7%	8,3%	9,1%	6,3%	8,1%	6,4%
· 5 jaar of langer	20,8%	13,1%▼	22,9%▲	24,1%	22,5%	19,5%▽	23,1%△	13,5%▼	17,5%▽	32,3%▲	20,8%	14,7%▽	22,2%△	21,9%
· Weet ik niet	16,2%	18,2%△	15,5%▽	24,0%▲	13,0%▼	14,1%▽	19,9%△	14,3%▽	16,8%	17,9%△	27,5%▲	15,6%	14,0%▽	17,0%
Zou u, als het aan u lag, over 5 jaar uw huidige werk als zelfstandige nog doen? [N=5.439] [% ja]	79,5%	78,9%	79,7%	78,0%	80,2%	79,5%	79,5%	86,7%▲	87,5%▲	63,7%▼	78,8%	81,3%	78,7%	80,1%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
Als u vrij mocht kiezen, werkt u dan liever in loondienst of als zelfstandig ondernemer? [N=4.766]														
· In loondienst	10,9%	9,5%	11,2%	9,4%	11,8%	9,9%▽	12,6%△	12,2%△	11,5%	8,8%▽	6,6%▽	9,9%	11,2%	12,3%
· Als zelfstandig ondernemer	89,1%	90,5%	88,8%	90,6%	88,2%	90,1%△	87,4%▽	87,8%▽	88,5%	91,2%△	93,4%△	90,1%	88,8%	87,7%
Tot welke leeftijd wilt u doorgaan met werken? [Gemiddelde] [N=3.579] [Range: 16–99]	66,2	64,1▼	66,8▲	67,4△	66,6▽	66,4△	65,7▽	63,8▼	65,4▽	69,3▲	66,9	65,0▽	65,8▽	67,4△
Tot welke leeftijd denkt u - lichamelijk en geestelijk - in staat te zijn om uw huidige werk voort te zetten? [Gemiddelde] [N=3.515] [Range: 16–99]	67,1	65,3▼	67,6▲	68,1	67,5	67,3△	66,7▽	64,8▼	66,6▽	70,3▲	67,2	64,3▼	67,7△	67,8△
Op welke leeftijd denkt u financieel gezien te kunnen stoppen met werken? [Gemiddelde] [N=3.236] [Range: 16–99]	65,4	63,5▼	65,9▲	66,1	65,9	65,4	65,4	62,4▼	65,8	67,6▲	64,4	65,2	65,1▽	66,6△
Welke voorzieningen heeft u voor uw pensioen? (Alle voorzieningen tellen mee. Dus ook voorzieningen waaruit u nu al pensioen/geld ontvangt) [meerdere antwoorden mogelijk] [N=5.137]														
· Een pensioenfonds via mijn werk in loondienst (nu of vroeger)	40,8%	26,6%▼	44,5%▲	36,3%▼	46,9%▲	42,1%△	38,6%▽	28,5%▼	44,3%△	51,9%▲	19,0%▼	39,7%	44,5%△	41,6%
· Een pensioenfonds via mijn werk als zelfstandig ondernemer	8,4%	14,0%▲	6,9%▼	5,3%▽	7,4%△	8,6%	8,0%	8,3%	7,9%	9,0%	4,4%▽	11,2%△	6,2%▽	12,1%△
· Een oudedagsreserve (FOR) / lijfrente / bankspaarregeling	24,9%	27,1%	24,3%	24,3%	24,4%	27,2%△	20,8%▽	13,5%▼	28,6%△	34,6%▲	35,4%▲	26,2%	25,9%	19,0%▽
· Spaargeld / beleggingen	43,1%	44,2%	42,8%	38,2%▽	44,2%△	44,3%△	41,0%▽	38,5%▽	44,2%	47,4%△	34,9%▽	40,2%	46,8%△	40,6%▽
· De waarde van mijn bedrijf is mijn pensioen	21,5%	49,5%▲	14,3%▼	36,1%▲	8,1%▼	24,6%▲	16,1%▼	20,3%	21,2%	23,2%△	65,9%▲	21,4%	20,5%	9,8%▼
· De waarde van mijn eigen woning is mijn pensioen	33,7%	36,6%△	32,9%▽	32,8%	33,0%	35,8%△	29,9%▽	26,7%▼	41,6%▲	34,7%	30,4%	40,0%△	35,8%△	27,2%▽
· Andere voorziening voor mijn pensioen	6,8%	6,1%	7,0%	7,0%	7,0%	6,3%	7,7%	5,9%▽	8,3%△	6,6%	3,7%▽	7,2%	8,0%△	5,5%▽
· Ik heb geen voorzieningen voor mijn pensioen	17,0%	12,8%▽	18,0%△	14,5%▽	19,0%△	15,2%▽	20,1%△	25,4%▲	13,3%▽	10,6%▼	9,6%▼	14,0%▽	16,1%	22,6%▲
Om welke redenen heeft u geen voorzieningen voor uw pensioen? [Subgroep zónder pensioenvoorziening] [meerdere antwoorden mogelijk] [N=871]														
· Ik kan het niet betalen	53,8%	53,6%	54,0%	55,2%	53,8%	53,4%	54,2%	46,2%▼	65,8%▲	61,5%△	42,0%	55,7%	52,6%	56,1%
· Ik ben er nog niet aan toegekomen	31,6%	32,1%	31,3%	20,3%▼	33,7%▲	32,4%	30,5%	43,2%▲	22,5%▼	9,3%▼	15,0%▼	31,3%	32,3%	32,8%
· Mijn partner heeft een goed pensioen	7,7%	4,4%	8,2%	9,0%	8,0%	4,0%▼	12,7%▲	5,9%▽	9,7%	10,4%	1,90%	8,7%	6,4%	9,8%
· Pensioen is nog ver weg	18,8%	14,8%	19,5%	18,2%	19,8%	21,8%△	14,9%▽	29,1%▲	8,7%▼	1,59%▼	15,3%	19,2%	20,2%	17,4%
· Andere reden geen voorziening voor pensioen	14,1%	7,7%▼	15,3%▲	15,6%	15,2%	14,6%	13,3%	10,8%▼	11,2%	26,2%▲	30,2%▲	9,4%	14,7%	12,7%

	TOTAAL	TYPE ZELFSTANDIG ONDERNEMER		TYPE ONDERNEMER ZONDER PERSONEEL [Subgroep ZZP'ers]		GESLACHT		LEEFTIJD			SECTOR			
		ZMP	ZZP	Producten	Eigen arbeid	Man	Vrouw	15-44	45-54	55+	Landbouw	Nijverheid	Commerciële dienstverlening	Niet-commerciële dienstverlening
TEVREDENHEID														
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw arbeidsomstandigheden? [N=5.507]														
· 1 Zeer ontevreden	5,5%	6,3%	5,3%	6,8%△	4,9%▽	5,5%	5,4%	5,2%	5,5%	5,8%	4,6%	5,0%	5,8%	5,4%
· 2 Ontevreden	2,7%	3,6%△	2,4%▽	1,94%	2,6%	2,5%	3,0%	3,0%	3,0%	2,0%▽	1,71%	1,08%▽	3,3%△	2,7%
· 3 Niet ontevreden/niet tevreden	12,8%	12,6%	12,9%	13,2%	12,8%	12,7%	13,1%	14,1%△	13,4%	10,8%▽	10,8%	12,5%	12,6%	14,1%
· 4 Tevreden	57,3%	60,0%△	56,7%▽	58,9%	56,1%	57,6%	56,9%	57,4%	58,5%	56,2%	65,8%△	64,7%△	54,5%▽	55,6%
· 5 Zeer tevreden	21,7%	17,5%▽	22,7%△	19,2%▽	23,7%△	21,7%	21,5%	20,2%▽	19,5%▽	25,2%△	17,1%▽	16,7%▽	23,7%△	22,2%
- Gemiddelde	3,87	3,79▽	3,89△	3,82▽	3,91△	3,87	3,86	3,84	3,84	3,93△	3,89	3,87	3,87	3,86
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, tevreden met uw werk als zelfstandige? [N=5.513]														
· 1 Zeer ontevreden	4,8%	5,3%	4,7%	5,7%	4,4%	4,7%	4,8%	4,2%	5,4%	4,9%	3,9%	5,0%	4,8%	4,8%
· 2 Ontevreden	2,3%	2,9%	2,1%	2,1%	2,1%	2,1%	2,6%	2,2%	3,0%△	1,74%	1,70%	1,51%	2,8%△	2,1%
· 3 Niet ontevreden/niet tevreden	11,9%	11,5%	12,0%	12,6%	11,8%	11,6%	12,5%	12,7%	12,4%	10,6%▽	11,2%	9,4%▽	13,5%△	10,6%
· 4 Tevreden	54,4%	58,0%△	53,4%▽	56,6%△	52,5%▽	54,7%	53,8%	55,6%	53,5%	53,7%	61,0%△	59,9%△	51,2%▽	54,7%
· 5 Zeer tevreden	26,7%	22,2%▽	27,8%△	23,0%▽	29,2%△	26,9%	26,3%	25,3%	25,8%	29,0%△	22,2%▽	24,2%	27,6%	27,7%
- Gemiddelde	3,96	3,89▽	3,98△	3,89▽	4,00△	3,97	3,94	3,96	3,91▽	4,00△	3,96	3,97	3,94	3,98

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2-test (horizontale vergelijkingen). Gemiddelden zijn getoetst met de *t*-test. Het contrast is subgroep vs 'rest' (gewogen deviatiecontrast). ▲ en ▼: p<0,05, significant hoge (lage) percentages en/of gemiddelden (tweezijdig), én Cohen's *d* is ten minste 0,20. Open pijltjes △ en ▽: eveneens significant, maar Cohen's *d* is kleiner dan 0,20. Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Hillsdale NJ: Erlbaum. #: N < 10.

LITERATUUR

- CBS (2018). Werkzame beroepsbevolking; positie werkkring. StatLine publicatie. Geraadpleegd in mei 2019. (http://statline.cbs.nl).
- Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Dirven, H.J. & Van der Torre, W. (2016). ESB-statistiek: Zelfstandigen minder burn-out dan werknemers. Economisch Statistische Berichten, 101(4731), 241.
- Fernandez Beiro, L. & Van de Ven, H.A. (2016). Langer doorwerken, gezondheid en duurzame inzetbaarheid. Tijdschrift voor Gezondheidswetenschappen, 94(7), 259-260.
- Heus, de P., Van der Leeden. R. & Gazendam, B. (1995) Toegepaste data- analyse: Technieken voor niet-experimenteel onderzoek in de sociale wetenschappen. Maarssen: Elsevier/De Tijdstroom.
- Heuvel van den, S., Geuskens, G., Van der Meer, L., De Wind, A., Leijten, F. (2014). Study on transitions in employment, ability, and motivation (STREAM): Technical report. TNO, Leiden.
- Hooftman W.E., Mars G.M.J., Janssen, B., De Vroome, E.M.M., Janssen, B.J.M., Pleijers, A.J.S.F., Ramaekers, M.M.M. J. Van den Bossche, S.N.J. (2019) Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2018 (NEA 2018): Methodologie en globale resultaten. TNO/CBS Leiden, Heerlen.
- Lautenbach, H., Van der Torre, W., De Vroome, E.M.M., Janssen, B.J.M., Wouters, B., & Van den Bossche, S.N.J. (2017). Zelfstandigen Enquête Arbeid 2017: Methodologie en beschrijvende resultaten. Den Haag: CBS/TNO.
- Janssen, B.J.M., H., Van der Torre, W., De Vroome, E.M.M, Mol, M., Janssen, B., Van den Bossche S.N.J. (2015). Zelfstandigen Enquête Arbeid 2015: Methodologie en globale resultaten. CBS/TNO, Den Haag, Heerlen, Bonaire/Leiden.
- Särndal, C.E., & Lundström, S. (2005). Estimation in surveys with nonresponse. Särndal, C.E., Swensson, B., & Wretman, J. (1992). Model assisted survey sampling.
- Torre, W. van der, Dirven, H.J. & Van de Ven, H (2018). Zzp'ers en werknemers: ongelijkheid in kwaliteit van werk. Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken, 34(2), 156-169.
- Torre, W. van der & Dirven, H.J. (2016). CBS-berichten: Duurzame inzetbaarheid van zelfstandig ondernemers zonder personeel. Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken, 32(3), 240-247.
- Verbiest, S., Van der Tooren, M., Van der Torre, W., Van de Ven, H (2018). De kwaliteit van arbeid van platformwerkers: een eerste verkenning. 2018. Leiden: TNO. Publ.nr. R18077/ 060.31517.
- Ybema, J.F., Lautenbach, H., Van der Torre, W., Banning, R., De Vroome, E.M.M, Dirven, H.J., Van den Bossche S.N.J. (2013). Zelfstandigen Enquête Arbeid 2012: Methodologie en beschrijvende resultaten. TNO/CBS, Hoofddorp/Heerlen.

BIJLAGE A:

BEGELEIDENDE FOLDER ZEA

Waarom vragen wij u?

Werken in een prettige omgeving met goede arbeidsomstandigheden is voor de meeste mensen heel belangrijk. Anders dan bij werknemers is er nog weinig kennis beschikbaar over de arbeidsomstandigheden van zelfstandig ondernemers. Daarom doen het CBS, TNO en SZW samen dit onderzoek.

U helpt ons enorm door aan dit onderzoek deel te nemen.
Uw antwoorden zijn onmisbaar om de werksituatie van zelfstandigen goed in kaart te kunnen brengen. De resultaten worden door de overheid, brancheorganisaties en belangenverenigingen van zelfstandigen gebruikt om de werksituatie van zelfstandig ondernemers te verbeteren.

Meer informatie en resultaten van dit onderzoek kunt u vinden op **www.cbs.nl/zelfstandigen**. Deze folder bevat enkele actuele kranten-knipsels met voorbeelden van uitkomsten van onderzoeken die dankzij uw bijdrage uitgevoerd kunnen worden.

U vertegenwoordigt veel andere zelfstandig ondernemers in Nederland. Daarom vragen wij u.

1 miljoen mensen werkt als zelfstandig ondernemer

18% van de ondernemers vindt het aantal regels en instanties waar ze mee te maken hebben heel erg belastend

Het CBS en TNO in het nieuws

NOS.nl, 11 juli 2017

Financiële positie zzp'ers verbeterd, nog wel vaak onverzekerd

Zelfstandig ondernemers zonder personeel zijn vaker positief over hun financiële situatie dan twee jaar geleden, vooral in de bouw. Begin dit jaar gaf 47 procent van de zzp'ers aan dat de financiële situatie van de onderneming goed tot zeer goed was. Dat is 4 procent meer dan in 2015.

Ook zijn ze dit jaar iets vaker tevreden met hun inkomen en werkzekerheid. Zo zegt maar acht procent vrijwel volledig afhankelijk te zijn van maar één opdrachtgever.

De cijfers zijn afkomstig van de Zelfstandigen Enquête Arbeid 2017 (ZEA) van TNO en het CBS.

Telegraaf.nl, 09 oktober 2018

Zzp'er blij met variatie

Zelfstandigen hebben meer variatie in hun werkzaamheden dan werknemers, en daardoor zijn ze ook tevredener over hun werk. Ze geven ook vaker aan dat het nodig is om nieuwe dingen te leren en dat hun werk creativiteit vereist. Het werk van zelfstandigen is hierdoor vaker leerzaam. Dat blijkt uit onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek en TNO.

Zelfstandig ondernemers verzuimen minder dan vaste werknemers

Bron: CBS, TNO.

8% van de ondernemers heeft werkgerelateerde vermoeidheidsklachten; bij werknemers is dat 15%

Uitgave 2019 | Doc 502

Het CBS, TNO en SZW gebruiken uw informatie uitsluitend voor statistische doeleinden. De gegevens worden nooit aan derden verstrekt. Uw anonimiteit is strikt gewaarborgd.

TNO innovation for life

Voor wat er **feitelijk** gebeurt

BIJLAGE B:

SCREENSHOTS WEBVRAGENLIJST ZEA

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Bedankt dat u mee wil werken aan dit onderzoek.

Om goede statistieken te kunnen maken is het voor ons belangrijk dat u zelf de vragen invult.
De vragenlijst is bedoeld voor: A Naam1 (vrouw), geboren op 24-05-1976, met als burgerlijke staat 'gescheiden'.

Kloppen deze gegevens?
Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Ja, gegevens kloppen
- ☐ Nee, geslacht klopt niet
- ☐ Nee, geboortedatum klopt niet
- ☐ Nee, de burgerlijke staat klopt niet
- ☐ Nee, de voorletter(s) / achternaam klopt niet

Naam1

Gebruikersnummer:
0205 - 732 - 130

Vorige | Volgende

Help | Onderbreken

Zelfstandigen Enquête Arbeid

De volgende vragen gaan over uw situatie als zelfstandig ondernemer.

Heeft u personeel in dienst van wie u de werkgever bent?
Dit betreft zowel personen in tijdelijke en vaste dienst.
- ☐ Nee
- ○ 1-4 personen
- ○ 5-9 personen
- ○ 10-19 personen
- ○ 20-49 personen
- ○ 50-99 personen
- ○ 100-249 personen
- ○ 250 personen of meer
- ○ Geen antwoord

Hoe vaak werkt u samen met andere zelfstandigen?
- ○ Nooit
- ○ Soms
- ○ Vaak
- ○ Altijd

Heeft u de afgelopen 12 maanden personeel ingeleend/ingehuurd?
Dit betreft personen van wie u niet de werkgever bent.
- ○ Ja, vaak
- ○ Ja, soms
- ○ Nee

Naam1

Gebruikersnummer:
0205 - 732 - 130

Vorige | Volgende

Help | Onderbreken

Zelfstandigen Enquête Arbeid

Hoe belangrijk zijn digitale platforms, zoals Werkspot, Freelancer.nl of Uber, voor u om aan opdrachtgevers of klanten te komen?

- ☐ Heel belangrijk
- ○ Belangrijk
- ○ Enigszins belangrijk
- ○ Niet belangrijk
- ○ Geen antwoord

Hoe belangrijk zijn social media, zoals Facebook, LinkedIn of Twitter, voor u om aan opdrachtgevers of klanten te komen?

- ○ Heel belangrijk
- ○ Belangrijk
- ○ Enigszins belangrijk
- ○ Niet belangrijk
- ○ Geen antwoord

Naam1

Gebruikersnummer:
0205 - 732 - 130

Vorige | Volgende

Help | Onderbreken

Zelfstandigen Enquête Arbeid

De volgende 4 vragen gaan over uw normale werktijden.

	Ja, regelmatig	Ja, soms	Nee	Geen antwoord
Werkt u wel eens 's avonds, dat wil zeggen tussen 7 uur 's avonds en 12 uur 's nachts?	○	○	○	○
Werkt u wel eens 's nachts, dat wil zeggen tussen 12 uur 's nachts en 6 uur 's morgens?	○	○	○	○
Werkt u wel eens op zaterdag?	○	○	○	○
Werkt u wel eens op zondag?	○	○	○	○

Naam1

Gebruikersnummer:
0205 - 732 - 130

Vorige | Volgende

Help | Onderbreken

Zelfstandigen Enquête Arbeid

De volgende 4 vragen gaan over uw normale werktijden.

	Ja, regelmatig	Ja, soms	Nee	Geen antwoord
Werkt u wel eens 's avonds, dat wil zeggen tussen 7 uur 's avonds en 12 uur 's nachts?	○	○	○	○
Werkt u wel eens 's nachts, dat wil zeggen tussen 12 uur 's nachts en 6 uur 's morgens?	○	○	○	○
Werkt u wel eens op zaterdag?	○	○	○	○
Werkt u wel eens op zondag?	○	○	○	○

Naam1

Gebruikersnummer:
0205 - 732 - 130

Vorige | Volgende

Help | Onderbreken

BIJLAGE C:

AANSCHRIJFBRIEVEN ZEA

– AANSCHRIJFBRIEF: pagina 92
– RAPPELBRIEF: pagina 93

1

Centraal Bureau voor de Statistiek
Postbus 24500 | 2490 HA Den Haag
Postbus 4481 | 6401 CZ Heerlen
www.cbs.nl

ons kenmerk DVZ-2019-S-H0001/ZEA
onderwerp CBS-onderzoek
datum Heerlen, januari 2019

Geachte mevrouw/meneer ,

Eigen baas zijn. Veel mensen zetten die stap. Zelfstandig ondernemers vormen een belangrijk en groeiend deel van de Nederlandse beroepsbevolking. Anders dan bij werknemers weten we nog weinig over de werksituatie en arbeidsomstandigheden van zelfstandig ondernemers. Daarom voeren het CBS en TNO de Zelfstandigen Enquête Arbeid uit. Dit doen we in samenwerking met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

De resultaten uit dit onderzoek worden gebruikt om de werksituatie van zelfstandigen in kaart te brengen. We vragen bijvoorbeeld naar uw werkomstandigheden, de werkdruk en uw gezondheid. Ook vragen we naar de voorzieningen die u getroffen heeft voor uw pensioen.

Voor dit onderzoek vraagt het CBS een klein aantal personen om een vragenlijst in te vullen. U bent daar één van. U vertegenwoordigt veel andere zelfstandig ondernemers in Nederland. Het is daarom belangrijk dat u aan dit onderzoek meedoet. U helpt ons daar enorm mee.

Als dank voor uw hulp maakt u kans op één van de **iPads**[1] die we beschikbaar stellen. Als u geen zelfstandig ondernemer (meer) bent, kunt u dit in de vragenlijst aangeven. U maakt dan nog steeds kans op een iPad.

Hoe kunt u meedoen?
U kunt de vragenlijst invullen via internet. Om de gegevens te beschermen gebruiken we een beveiligde verbinding. U vindt de vragenlijst op het volgende internetadres:
http://localhost/ZEA2019

Typ dit adres in de adresbalk bovenaan uw scherm, niet in Google of een andere zoekmachine.

Uw gebruikersnummer:
Uw toegangscode:

Uw gegevens zijn veilig
Bij al onze onderzoeken zijn uw gegevens veilig. Onder aan deze brief leest u daar meer over.

[1] Aan het eind van de vragenlijst ziet u direct of u een iPad krijgt toegestuurd. Wilt u geen iPad ontvangen? Dan kunt u dat in de vragenlijst aangeven.

RZ 4476

Z.O.Z.

Heeft u vragen?
Bel ons gerust op (045) 570 64 00. Wij zijn bereikbaar van maandag tot en met vrijdag tussen 9.00 en 17.00 uur. U kunt ook naar contactcenter@cbs.nl mailen. Of kijk op www.cbs.nl/zelfstandigen voor meer informatie.

U doet ons een groot plezier als u één van de komende dagen de vragenlijst invult.

Ik dank u alvast hartelijk voor uw tijd en medewerking.

Met vriendelijke groet,

Mevrouw dr. A. Boeijen
Hoofddirecteur Dataverzameling

Uw gegevens zijn bij al onze onderzoeken veilig. Dit is een verplichting van het CBS die in de wet is bepaald. Het CBS heeft verschillende maatregelen getroffen om uw gegevens te beschermen. Zo zorgt de wet ervoor dat uw gegevens alleen voor statistische doelen worden gebruikt. Geen enkele instelling kan toegang eisen tot de gegevens die het CBS verzamelt. In de statistische informatie van het CBS zijn persoonlijke gegevens nooit te herkennen.

Het CBS verzamelt zelf gegevens maar krijgt ook veel bestanden van andere instellingen. Hierin staan bijvoorbeeld gegevens over bevolking, inkomens en werksituatie. Die informatie voegen we samen. Het CBS, TNO en SZW maken statistieken over de Nederlandse samenleving met die informatie. Zo werken we zo zuinig mogelijk.

1

Centraal Bureau voor de Statistiek
Postbus 24500 | 2490 HA Den Haag
Postbus 4481 | 6401 CZ Heerlen
www.cbs.nl

ons kenmerk DVZ-2019-S-H0003/ZEA
onderwerp CBS-onderzoek
datum Heerlen, januari 2019

Geachte mevrouw/meneer ,

Vier weken geleden heb ik u gevraagd om mee te doen aan de Zelfstandigen Enquête Arbeid. Dit onderzoek voert het CBS samen met TNO en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) uit. Resultaten uit dit onderzoek worden gebruikt om de werksituatie van zelfstandig ondernemers te monitoren en te vergelijken met die van werknemers. We vragen bijvoorbeeld welke voorzieningen u heeft getroffen voor uw pensioen. Ook vragen we naar uw mening over regels en instanties waar u mee te maken heeft.

Veel mensen hebben al gereageerd. Uw vragenlijst hebben wij helaas nog niet ontvangen. Slechts een klein aantal mensen is gevraagd om mee te doen met dit onderzoek. Daarom is het extra belangrijk dat u meedoet. Pas dan weten we zeker dat de resultaten zo goed mogelijk zijn. Heeft u de vragenlijst al ingevuld? Hartelijk dank! U hoeft niet meer te reageren.

U kunt de vragenlijst nog tot en met **30 januari 2019** invullen.

Als dank voor uw hulp maakt u kans op één van de **iPads**[1] die we beschikbaar stellen. Als u geen zelfstandig ondernemer (meer) bent, kunt u dit in de vragenlijst aangeven. U maakt dan nog steeds kans op een iPad.

Hoe kunt u meedoen?
U kunt de vragenlijst invullen via internet. Om de gegevens te beschermen gebruiken we een beveiligde verbinding. U vindt de vragenlijst op het volgende internetadres:
http://localhost/ZEA2019

Typ dit adres in de adresbalk bovenaan uw scherm, niet in Google of een andere zoekmachine.

Uw gebruikersnummer:
Uw inlogcode:

Uw gegevens zijn veilig
Bij al onze onderzoeken zijn uw gegevens veilig. Onder aan deze brief leest u daar meer over.

[1] Aan het eind van de vragenlijst ziet u direct of u een iPad krijgt toegestuurd. Wilt u geen iPad ontvangen? Dan kunt u dat in de vragenlijst aangeven.

RZ-4478

Z.O.Z.

Heeft u vragen?
Bel ons gerust op (045) 570 64 00. Wij zijn bereikbaar van maandag tot en met vrijdag tussen 9.00 en 17.00 uur. U kunt ook naar contactcenter@cbs.nl mailen. Of kijk op www.cbs.nl/zelfstandigen voor meer informatie.

U doet ons een groot plezier als u één van de komende dagen de vragenlijst invult.

Ik dank u alvast hartelijk voor uw tijd en medewerking.

Met vriendelijke groet,

Mevrouw dr. A. Boeijen
Hoofddirecteur Dataverzameling

Uw gegevens zijn bij al onze onderzoeken veilig. Dit is een verplichting van het CBS die in de wet is bepaald. Het CBS heeft verschillende maatregelen getroffen om uw gegevens te beschermen. Zo zorgt de wet ervoor dat uw gegevens alleen voor statistische doelen worden gebruikt. Geen enkele instelling kan toegang eisen tot de gegevens die het CBS verzamelt. In de statistische informatie van het CBS zijn persoonlijke gegevens nooit te herkennen.

Het CBS verzamelt zelf gegevens maar krijgt ook veel bestanden van andere instellingen. Hierin staan bijvoorbeeld gegevens over bevolking, inkomens en werksituatie. Die informatie voegen we samen. Het CBS, TNO en SZW maken statistieken over de Nederlandse samenleving met die informatie. Zo werken we zo zuinig mogelijk.

TNO innovation for life

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid